

ลักษณะนามในชาติพันธุ์ผู้ไท:
ความสัมพันธ์ของลักษณะนามกับคำนามด้วยกรอบการวิเคราะห์อรรถลักษณะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

กรกฎาคม 2560

ลักษณะนามในชาติพันธุ์ผู้ไท:

ความสัมพันธ์ของลักษณะนามกับคำนามด้วยกรอบการวิเคราะห์อรรถลักษณะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ลักษณะนามในชาติพันธุ์ผู้ไท:

ความสัมพันธ์ของลักษณะนามกับคำนามด้วยกรอบการวิเคราะห์อรรถลักษณะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

กรกฎาคม 2560

ศุภจารี ศุภรณเศรษฐ์. (2560). *ลักษณะนามในชาติพันธุ์ผู้ไท: ความสัมพันธ์ของลักษณะนามกับคำนาม*
ด้วยกรอบการวิเคราะห์อรรถลักษณะ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของลักษณะนามในภาษาผู้ไท วิเคราะห์
อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณะนาม และจัดประเภทของลักษณะนามในภาษาผู้ไท กรอบแนวคิด
และทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แนวคิดเรื่องประเภทของลักษณะนามของโจนส์
(Jones. 1970); พลาเชค (Placzek. 1978); และ บาร์ซและดิลเลอร์ (Barz; & Diller. 1985) การ
วิเคราะห์อรรถลักษณะของ ไนด้า (Nida. 1975) และแนวคิดเรื่องการจัดประเภทของลักษณะนามจาก
อรรถลักษณะที่พบในคำนามต่างๆ ที่มีการใช้ร่วมกันของอลัน (Allan. 1977) กลุ่มตัวอย่างคือชาวผู้ไท
อายุระหว่าง 30-50 ปี จำนวน 10 คน ที่อาศัยอยู่ในตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
การเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะนามในภาษาผู้ไท แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การรวบรวมคำนามจาก
พจนานุกรมภาษาอีสานจำนวน 3 เล่ม การสร้างแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา

ผลการวิจัยพบลักษณะนามในภาษาผู้ไทจำนวน 129 คำ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท
คือ ลักษณะนามเฉพาะ จำนวน 52 คำ ลักษณะนามซ้ำรูป จำนวน 52 คำ และลักษณะนามทั่วไป จำนวน
25 คำ ผู้วิจัยวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่ใช้ร่วมกับลักษณะนามทั้งที่อยู่ใน
วงความหมายเดียวและมากกว่า 1 วงความหมาย พบว่ามีอรรถลักษณะบางประการร่วมกัน จึงทำให้
คำนามต่างๆ นั้นใช้ลักษณะนามเดียวกันได้ นอกจากนี้ เมื่อนำลักษณะนามเฉพาะที่วิเคราะห์มาจัด
ประเภทโดยดูจากอรรถลักษณะที่พบในคำนามต่างๆ ที่มีการใช้ร่วมกันและพบว่าสามารถจัดได้
6 ประเภท ได้แก่ ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่ง ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงของสรรพสิ่ง ลักษณะนามที่
แสดงความคงที่ ลักษณะนามที่แสดงขนาด ลักษณะนามที่แสดงสถานที่ และลักษณะนามที่แสดงปริมาณ
ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวผู้ไทที่มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติและการ
ดำรงชีพด้วยการทำเกษตรกรรม นอกจากนี้ เมื่อนำผลการวิจัยที่พบไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยเกี่ยวกับ
ลักษณะนามในภาษาถิ่นต่างๆ ในประเทศไทยที่ผ่านมา ทำให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของภาษาผู้ไท

CLASSIFIERS IN PHUTAI ETHNIC GROUP:
CLASSIFIERS-NOUN RELATIONSHIP IN THE FRAMEWORK OF COMPONENTIAL ANALYSIS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Linguistics
at Srinakharinwirot University

July 2560

Suphajaree Supornasest. (2017). *Classifiers in Phutai Ethnic group: Classifiers-noun relationship in the framework of componential analysis*. Master Thesis, M.A. (Linguistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof Dr. Nuntana Wongthai.

The aims of this research are to study the types of classifiers in the Phutai Dialect, to analyze the semantic components of the nouns used with classifiers and to categorize them. The theoretical frameworks applied in this research concerned the types of classifiers (Jones. 1970 ; Placzek, 1978 ; and Barz and Diller, 1985), the componential analysis (Nida, 1975) and the categories of classification (Allan. 1977). The sample is ten Phutai ethnics, aged between thirty to fifty years and lived in Nonhom Subdistrict, Muaeng District, Sakon Nakhon Province. The data collection was divided into three stages: the collection of nouns from three northeastern dialect dictionaries, questionnaire design, and informant interviews.

The results show that there are one hundred and twenty nine classifiers in the Phutai Dialect. They can be categorized into three types: fifty two specific classifiers, fifty two repeater classifiers, and twenty five general classifiers. The researcher analyzed the semantic components of nouns both in a single semantic domain and more than one semantic domain, used with specific classifiers. The analysis showed that those nouns contain some similar semantic components that enable them to be used with the same classifier. For the categories of classification, Phutai specific classifiers can be categorized into six categories: material, shape, consistency, size, location and quanta. The results also reflected the livelihood of the Phutai Ethnic group that live with nature and make their living through agriculture. When comparing the study with previous research on classifiers in other dialects in Thailand and this research revealed the specific characteristics of the Phutai dialect.

สารนิพนธ์

เรื่อง

ลักษณะนามในชาติพันธุ์ผู้ไท:

ความสัมพันธ์ของลักษณะนามกับคำนามด้วยกรอบการวิเคราะห์อรรถลักษณะ

ของ

ศุภจารี ศุภรณเศรษฐ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรรยา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธิกุล)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยใคร่ขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจนให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์และเป็นผู้จุดประกายในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ตลอดจน ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย ประธานสอบปกป้อง สารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรุญ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล กรรมการสอบปกป้องสารนิพนธ์ ที่ให้คำชี้แนะ ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สาร นิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากขึ้น ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาภาษาศาสตร์ที่มอบความรู้จนทำ ให้ผู้วิจัยเข้าใจภาษาศาสตร์มากขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มอบทุนในการเข้าร่วม ประชุมและเสนอผลงานแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บอกภาษาชาวผู้ไท ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนครทุกท่านที่ เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์เล่มนี้เป็นอย่างดี ตลอดจนเจ้าของภาษาผู้ไทที่ช่วยเหลือด้านการสื่อสารกับผู้บอกภาษาในขั้นตอนการเก็บข้อมูลอีกด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชาย ที่มอบความรัก กำลังใจ และคอย สนับสนุนช่วยเหลือในทุกๆด้านจนผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้ รวมถึงขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกคนที่คอยถามไถ่ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการทำ สารนิพนธ์เสมอมา

ศุภาวี ศุภรณ์เศรษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis).....	5
ลักษณนาม (Classifiers).....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ชาติพันธุ์ผู้ไท.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สรุปและอภิปรายผล.....	41
4 ผลการวิจัย.....	42
ประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท.....	42
การวิเคราะห์องค์ประกอบของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม.....	53
การจัดประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท.....	104
5 สรุปและอภิปรายผล.....	112
บรรณานุกรม.....	120

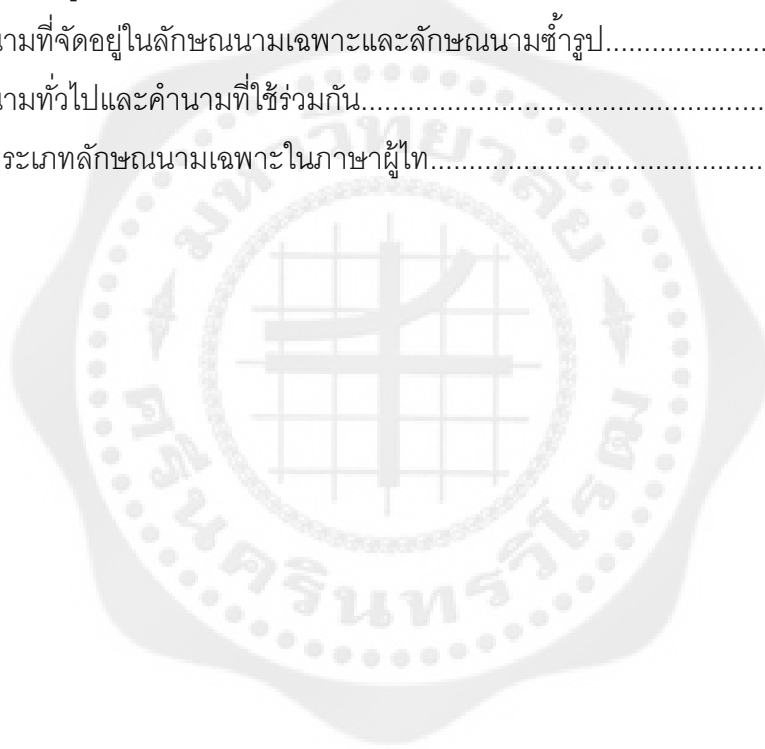
สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก.....	128
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	145

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 diagnostic components ของความหมายต่างๆ.....	8
2 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาผู้ไท ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ.....	27
3 คำที่ภาษาไทยกลางเป็นสระประสมแต่ภาษาผู้ไทใช้สระเดี่ยว.....	28
4 การเปรียบเทียบของคำนามที่ปรากฏในพจนานุกรมและคำนามที่ใช้ในภาษาผู้ไท.....	39
5 ลักษณะนามเฉพาะและคำนามที่ใช้ร่วมกัน.....	42
6 ลักษณะนามซ้ำรูปและคำนามที่ใช้ร่วมกัน.....	47
7 ลักษณะนามที่จัดอยู่ในลักษณะนามเฉพาะและลักษณะนามซ้ำรูป.....	49
8 ลักษณะนามทั่วไปและคำนามที่ใช้ร่วมกัน.....	50
9 การจัดประเภทลักษณะนามเฉพาะในภาษาผู้ไท.....	106

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในภาษาไทยมีคำประเภทหนึ่ง เรียกว่า ลักษณะนาม ที่ใช้เพื่อบอกลักษณะ ชนิด และระบุจำนวน ของคำนามที่กล่าวถึง โดยมีตำแหน่งการปรากฏอยู่ท้ายคำบอกจำนวนนับ เช่น กระดาษ 3 แผ่น แมว 3 ตัว รถ 1 คัน ดังปรากฏในโครงสร้าง คำนาม + คำบอกจำนวนนับ + ลักษณะนาม ดังตัวอย่าง (1)

- (1)
mǎa	sǎwŋ	tua
dog	two	cl.
“หมา	สอง	ตัว”

นอกจากนี้ลักษณะนามในภาษาไทยยังมีตำแหน่งอยู่หน้าคำชี้เฉพาะ หรือคำคุณศัพท์ ดังปรากฏในโครงสร้าง คำนาม + ลักษณะนาม + คำชี้เฉพาะ/คำคุณศัพท์ เช่น แมวตัวนี้ แมวตัวอ้วน นอกจากภาษาไทยแล้ว ภาษาอื่นๆ แถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ภาษาพม่า ภาษาลาว และ ภาษาเขมร ก็มีลักษณะนามเช่นกัน โดยปรากฏในโครงสร้างที่มีตำแหน่งอยู่ท้ายคำบอกจำนวนนับ เหมือนกับในภาษาไทย ดังตัวอย่าง (2) ในภาษาพม่า ตัวอย่าง (3) ในภาษาลาว และตัวอย่าง (4) ใน ภาษาเขมร

- (2)
khwéI	θòun	gǎun
dog	three	cl.
“หมา	3	ตัว”

(เปรมจิต งานสถิต. 2534: 19)

- (3)
paa3	sòong3	too3
fish	two	cl.
“ปลา	2	ตัว”

(รัตนประชา อานาลี. 2557: 20)

- (4) satpǔəh pram prapeet
snakes five cl.
“งู 5 ชนิด”

(วิชัย พรหมรัตน์. 2541: 40)

ในขณะที่ภาษาเวียดนามมีตำแหน่งของลักษณนามที่ปรากฏในโครงสร้างไม่เหมือนภาษาอื่นๆ คือ คำบอกจำนวนนับ + ลักษณนาม + คำนาม ดังตัวอย่าง (5)

- (5) hai con chó
two cl. dog
“2 ตัว หมา”

(เปรมจิต งานสถิต. 2534: 19)

ในด้านความหมาย ผู้วิจัยสังเกตว่าลักษณนามหนึ่งคำอาจใช้ได้กับคำนามหลายคำที่อยู่ในวงความหมายแตกต่างกันไป เช่น

- (6) ลักษณนาม “ใบ” สามารถใช้กับคำนามในวงความหมายของพืช เช่น ใบบัว ในวงความหมายของใช้ เช่น แก้ว และในวงความหมายของเครื่องแต่งกาย เช่น หมวก ดังตัวอย่าง 6ก.-6ค.

- ก. ใบบัว 1 ใบ
ข. แก้ว 1 ใบ
ค. หมวก 1 ใบ

- (7) ลักษณนาม “ลำ” สามารถใช้กับคำนามในวงความหมายยานพาหนะ เช่น เรือ และในวงความหมายของพืช เช่น ไม้ไผ่ ดังตัวอย่าง 7ก.-7ข.

- ก. เรือ 1 ลำ
ข. ไม้ไผ่ 1 ลำ

ที่ผ่านมา มีงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณนามในภาษาไทยโดยวิเคราะห์ความหมายของลักษณนามในรูปของอรรถลักษณะ โดยดูจากคำนามที่ใช้ร่วมกัน (นฤมล จันทรสุภวงศ์. 2528 ; และ กอบกุล มาเวียง. 2533) อย่างไรก็ตาม ในอีกมุมหนึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่า การจะทำให้เกิดความเข้าใจว่าเหตุใดคำนามต่างๆ จึงใช้ร่วมกับลักษณนามได้นั้น ควรวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนามด้วย โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาลักษณนามในภาษาไทยโดยวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนาม

งานวิจัยนี้เลือกศึกษาลักษณนามของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท เนื่องจากที่ผ่านมา ยังไม่มีผู้ใดศึกษาลักษณนามในกลุ่มชาติพันธุ์นี้มาก่อน โดยเก็บข้อมูลจากชาวผู้ไทที่อาศัยอยู่ในตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เนื่องจากมีรายงานวิจัยของสุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. (2547: 50,63) ระบุว่าประเทศไทยมีประชากรที่พูดภาษาผู้ไทประมาณ 470,000 คน และอาศัยอยู่ในจังหวัดสกลนครมากที่สุด ผู้วิจัยคาดว่าผลการศึกษานี้จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจภาษาผู้ไทมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท
2. วิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณนามแต่ละคำ
3. จัดประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไทตามอรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้เข้าใจว่าเหตุใดคำนามต่างๆ ในภาษาผู้ไทจึงใช้ร่วมกับลักษณนามแต่ละคำได้
2. ทำให้เข้าใจระบบความคิดของชาติพันธุ์ผู้ไทเกี่ยวกับการจัดประเภทของคำนาม
3. เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสือเกี่ยวกับลักษณนามของภาษาผู้ไท
4. จัดรวบรวมข้อมูลลักษณนามภาษาผู้ไทให้เป็นระบบเพื่อช่วยเผยแพร่ภาษาผู้ไทให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
5. เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ภาษาถิ่นผู้ไท

ขอบเขตของการวิจัย

1. เก็บข้อมูลคำนามจากพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นอีสาน จำนวน 3 เล่ม
 - 1.1 พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2530
 - 1.2 พจนานุกรมอีสาน-กลาง โดยโครงการความร่วมมือมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสหวิทยาลัยอีสาน พ.ศ. 2532
 - 1.3 พจนานุกรมภาษาอีสาน โดยคำพูน บุญทวี พ.ศ. 2548
2. คัดเลือกคำนามที่ใช้เรียกสิ่งที่เป็นรูปธรรม เพื่อนำไปจัดทำแบบสอบถามลักษณะนาม
3. วิเคราะห์เฉพาะคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณะนามเดียวกันมากกว่า 2 คำขึ้นไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะนาม หมายถึง คำประเภทหนึ่งที่ปรากฏร่วมกับคำนาม โดยมักใช้กับคำบอกจำนวนนับ คำชี้เฉพาะ และคำคุณศัพท์ เช่น ลิง 1 ตัว ปลาตัวนี้ แมวตัวสีดำ
2. ชาวพื้นถิ่นผู้ไท หมายถึง ชาวผู้ไทที่อาศัยอยู่ในตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร และใช้ภาษาผู้ไทเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร
3. วงความหมาย หมายถึง การจัดกลุ่มทางความหมายของคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. แนวคิดเรื่องประเภทของลักษณะนามของโจนส์ (Jones. 1970) พลาเชค (Placzek. 1978) และ บาร์ซและดิลเลอร์ (Barz & Diller. 1985) เพื่อใช้ในการจัดประเภทของลักษณะนามในภาษาผู้ไท
2. การวิเคราะห์อรรถลักษณะของ ไนด้า (Nida. 1975) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณะนาม และหาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามและลักษณะนาม
3. แนวคิดเรื่องการจัดประเภทของลักษณะนามจากอรรถลักษณะที่พบในคำนามต่างๆ ที่มีการใช้ร่วมกันของอลัน (Allan. 1977)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential analysis)
2. ลักษณะนาม (Classifiers)
3. ชาติพันธุ์ผู้ไท

1. การวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential analysis)

ในต้า (Nida. 1975) กล่าวว่า การวิเคราะห์อรรถลักษณะ คือ การวิเคราะห์ความหมายของคำ โดย จะต้องระบุลักษณะภายใต้เงื่อนไขของความจำเป็นและพอเพียง (Necessary and sufficient features) ที่สามารถแยกแยะความหมายของคำหนึ่งออกจากอีกคำหนึ่งซึ่งอยู่ในวงความหมายเดียวกัน (Semantic territory) เพื่อดูความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การเข้าใจความหมาย เช่นเดียวกับ ซาอีด (Saeed. 2009); และก๊อดดาร์ด (Goddard. 2011) กล่าวว่า การวิเคราะห์อรรถลักษณะเป็นการ จำแนกความแตกต่างที่เฉพาะเจาะจงทางความหมายที่สัมพันธ์อยู่ในวงความหมายเดียวกัน เพื่อดู องค์ประกอบที่มีร่วมกันหรือสิ่งที่ตรงข้ามกัน โดยแสดงอรรถลักษณะที่มีลักษณะที่โดดเด่นเพื่อ เปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งอรรถลักษณะที่ปรากฏในความหมายของคำจะแสดงค่า [+] และ อรรถลักษณะที่ไม่ปรากฏในความหมายของคำจะแสดงค่า [-] เช่น

ผู้ชาย	[+ผู้ชาย]	[+วัยผู้ใหญ่]
ผู้หญิง	[-ผู้ชาย]	[+วัยผู้ใหญ่]
เด็กผู้ชาย	[+ผู้ชาย]	[-วัยผู้ใหญ่]
เด็กผู้หญิง	[-ผู้ชาย]	[-วัยผู้ใหญ่]

(Goddard. 2011)

ในคำ (Nida. 1975) ได้จัดประเภทของอรรถลักษณะออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

a. อรรถลักษณะทั่วไป (common component) เป็นอรรถลักษณะที่ปรากฏในคำทุกคำที่อยู่ในวงความหมายเดียวกัน

b. อรรถลักษณะที่แสดงความเด่น (diagnostic or distinctive component) เป็นอรรถลักษณะที่จำแนกความแตกต่างทางความหมายของคำหนึ่งจากคำอื่นๆ ในวงความหมายเดียวกัน และเป็นอรรถลักษณะที่แสดงความแตกต่างระหว่างคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความหมายที่เพียงพอสำหรับอธิบายความสัมพันธ์ทางความหมายของคำร่วมกับคำอื่น

ตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำว่าพ่อ, แม่, ลูกชาย, ลูกสาว, น้องชาย, น้องสาว, ลุง, ป้า ที่มีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+มนุษย์] และ [+ความสัมพันธ์ครอบครัว] โดยอรรถลักษณะ [+ความสัมพันธ์ครอบครัว] เป็นการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสายเลือด และเมื่อนำอรรถลักษณะทั่วไป (common component) มาจัดเป็น 2 ระบบกลุ่มใหญ่ๆ โดยมองความแตกต่างทางด้านเพศ และสามารถแบ่งได้เป็น [+ผู้ชาย] และ [+ผู้หญิง] เช่น คำว่า “พ่อ” [+ผู้ชาย] และคำว่า “แม่” [+ผู้หญิง] เป็นคำเรียกญาติที่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์คำว่า “พ่อ” กับคำว่า “ลูกชาย” และ “ปู่” จะพบว่าถึงแม้จะมีอรรถลักษณะ [+ผู้ชาย] ที่สัมพันธ์อยู่ในวงความหมายเดียวกัน แต่ก็สามารถจำแนกความแตกต่างที่เฉพาะเจาะจงทางความหมายเพื่อแสดงองค์ประกอบที่ตรงข้ามกันโดยใช้อรรถลักษณะที่แสดงความเด่น (diagnostic component) ในด้านช่วงอายุ เช่น [+วัยเด็ก] [+วัยกลางคน] [+วัยชรา] อย่างไรก็ตาม คำว่า “พ่อ” กับคำว่า “ลุง” มีคุณสมบัติด้านเพศและด้านช่วงอายุร่วมกัน คือ [+ผู้ชาย] และ [+วัยกลางคน] แต่ก็มี ความแตกต่างกันในแง่ของการสืบเชื้อสาย โดย “พ่อ” เป็นการสืบเชื้อสายโดยตรง แต่ “ลุง” เป็นการสืบเชื้อสายด้านข้าง

อย่างไรก็ตาม ในคำๆหนึ่งถ้าพิจารณาจากบริบทแล้ว อาจจะได้ไม่มีความหมายตรงเพียงอย่างเดียว แต่กลับมีความหมายแฝงด้วย ซึ่งทำให้อรรถลักษณะที่แสดงความเด่นไม่ได้มีความสำคัญแบบเดิม และไม่ได้มีความเด่นอยู่เสมอเมื่อเปรียบเทียบในความหมายแฝง ซึ่งต้องอาศัยการตีความ เช่น “Our father in heaven” ในที่นี้อรรถลักษณะที่ปรากฏในคำว่า “father” เป็นอรรถลักษณะที่แสดงคำอุปมาและความหมายตรงที่แสดงในคำว่า “พ่อ” จะถูกแทนที่ด้วยความหมายแฝงของอรรถลักษณะที่ปรากฏในคำว่า “god” เกิดเป็นการขยายความหมายแบบอุปมาอุปไมย หรือที่เรียกว่า “อรรถลักษณะเสริม” (supplementary components) เป็นอรรถลักษณะที่เพิ่มเติมขึ้นเพื่อใช้อธิบายคำให้มีความหมายที่

กว้างขวางขึ้น หรือเรียกว่า อรรถลักษณะที่แสดงความหมายโดยนัย (connotative features) เช่น มีเล่ห์เหลี่ยมเหมือนสุนัขจิ้งจอก (sly as a fox) (Nida. 1975: 35-36)

ในขณะที่ก๊อดดาร์ด (Goddard. 2011) ยังกล่าวถึงการใช้ของคัพระกอบที่มีร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ อรรถลักษณะเรื่องระบบความสัมพันธ์ทางครอบครัว (componential analysis of kinship) สามารถแสดงได้ด้วยอรรถลักษณะที่มีคุณสมบัติสองค่า(binary features) เช่น อรรถลักษณะ <มีลูก> <ไม่มีลูก> ใช้ อรรถลักษณะ 2 ค่าเพียงแบบเดียว คือ [±มีลูก] อรรถลักษณะ <มีลูก> ใช้ว่า [+มีลูก] และอรรถลักษณะ <ไม่มีลูก> ใช้ว่า [-มีลูก] หรือตัวอย่าง [±มนุษย์] จะใช้ [-มนุษย์] กับสิ่งที่คล้ายมนุษย์แต่อยู่เหนือธรรมชาติ เช่น ปีศาจ นางฟ้า

ในคำ (นันทนา วงษ์ไทย. 2556 อ้างอิงจาก Nida. 1979: 54-61) ได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ อรรถลักษณะไว้ 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. เลือความหมายต่างๆ ที่ดูจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันและอยู่ในวงความหมายใดวงความหมายหนึ่งจากการที่มีองค์ประกอบทางความหมายจำนวนหนึ่งร่วมกัน เช่น ความหมายของคำว่า father, mother, son, daughter, brother, sister, uncle, aunt, nephew, niece และ cousin มีองค์ประกอบทางความหมายร่วมกัน คือเป็นมนุษย์และมีความสัมพันธ์กันทางสายเลือดหรือการแต่งงาน

2. จดรายการของสิ่งที่ถูกอ้างถึง (referent) จากความหมายของรูปภาพาษาที่อยู่ในวงความหมายเดียวกันทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ เช่น father และ mother มีความสัมพันธ์กับ ego (ตัวเอง) ซึ่ง father และ mother มีสิ่งที่ถูกอ้างถึงได้เพียงแค่นคนเดียวเท่านั้น ส่วน uncle, aunt, nephew, niece และ cousin สามารถมีจำนวนสิ่งที่ถูกอ้างถึงได้มาก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดังกล่าวกับ ego จะแตกต่างไปจากความสัมพันธ์กับ father และ mother ในการวิเคราะห์ระบบเครือญาติ รายการที่ได้อาจเป็นรายชื่อของบุคคลที่เรียกด้วยคำเรียกญาติต่างๆ

3. ระบุงค์ประกอบทางความหมายที่มีร่วมกันในบางคำแต่ไม่ได้มีร่วมกันทุกคำ เช่น องค์ประกอบทางความหมายเกี่ยวกับเพศหญิงพบในความหมายของคำว่า mother, aunt, daughter sister และ niece ส่วนองค์ประกอบทางความหมายเกี่ยวกับเพศชายพบในความหมายของคำว่า father, uncle, son, brother, nephew จากนั้นให้หาองค์ประกอบทางความหมายอื่นๆ ต่อไป สุดท้ายจะพบว่า องค์ประกอบทางความหมายเกี่ยวกับเพศ รุ่น สายเลือด เป็นองค์ประกอบทางความหมายเด่น (distinctive features)

4. ระบุองค์ประกอบทางความหมายเด่นให้กับแต่ละความหมาย เช่น ความหมายของ father ก็จะมีองค์ประกอบทางความหมาย เพศชาย มากกว่า 1 รุ่นอายุ และ สืบสายตระกูลโดยตรง ความหมายของ mother ก็จะมีองค์ประกอบทางความหมาย เพศหญิง มากกว่า 1 รุ่นอายุ และสืบสายตระกูลโดยตรง ส่วนความหมายของ aunt ก็จะมีองค์ประกอบด้วยองค์ประกอบทางความหมาย เพศหญิง รุ่นอายุ มากกว่า 1 รุ่น พี่สาวของพ่อหรือแม่ หรือคู่สมรสของพี่ชายของพ่อหรือแม่

5. ตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 อีกครั้ง หากสามารถใช้คำศัพท์กับสิ่งที่อ้างถึงซึ่งมีองค์ประกอบทางความหมายดังกล่าวได้ก็ถือว่า diagnostic components ที่ได้นั้นถูกต้อง

6. แสดง diagnostic components ของความหมายต่างๆ ในรูปแบบของแผนภูมิ ตาราง ต้นไม้ หรือ space หรือ matrix ซึ่งมีประโยชน์ในการอธิบายโครงสร้าง เน้นองค์ประกอบทางความหมายบางอย่าง แสดงให้เห็นได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 diagnostic components ของความหมายต่างๆ

	<i>father</i>	<i>mother</i>	<i>uncle</i>	<i>aunt</i>	<i>brother</i>	<i>sister</i>	<i>son</i>	<i>daughter</i>	<i>nephew</i>	<i>niece</i>	<i>cousin</i>
1. male vs. female	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m/f
2. generation: +1 same, -1	+1	+1	+1	+1	s	s	-1	-1	-1	-1	+1/s/-1
3. lineality: direct, +1, +2	d	d	+1	+1	+1	+1	d	d	+1	+1	+2
4. consanguineal/ affinal	c	c	c/a	c/a	c	c	c	c	c	c	c

ที่มา: ไนดำ (นันทนา วงษ์ไทย. 2556 อ้างอิงจาก Nida. 1979: 57)

ในลำดับต่อไปจะกล่าวถึงลักษณะนาม การแบ่งประเภทของลักษณะนาม รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ลักษณะนาม (Classifiers)

ลักษณะนามเป็นคำที่ใช้บ่งบอกลักษณะของสิ่งของว่าจะจัดให้อยู่ในหมวดหมู่ประเภทใด ลักษณะนามแต่ละคำสามารถนำไปใช้กับสรรพสิ่งที่มีคุณลักษณะเหมือนกัน และสิ่งของบางอย่างสามารถใช้ได้กับลักษณะนามมากกว่า 1 คำ (Hla pe. 1965 ; Allan. 1977 ; Aikhenvald. 2000 ; Lam oi-man. 2006)

บรรจบ พันธุเมธา (2522: 233-234) กล่าวว่า ลักษณะนาม 1 คำสามารถใช้กับคำนามได้มากกว่า 1 คำ ได้แก่

ก. สิ่งที่มีลักษณะกลม เช่น “ลูก” (ผลไม้ ไข่ ลูกบอล ฯลฯ)

“หัว” (หัวพืช เผือก มัน ฯลฯ)

ข. สิ่งที่มีลักษณะกลมเป็นวง เช่น “วง” (แหวน วงกลม ฯลฯ)

“ดวง” (ดาว พระจันทร์ พระอาทิตย์ รอยเปื้อน ฯลฯ)

ค. สิ่งที่มีลักษณะเล็กยาว เช่น “สาย” (ถนน สายสร้อย เข็มขัด ฯลฯ)

“เส้น” (ผม ไหม ด้าย ขน เชือก ฯลฯ)

ง. สิ่งที่มีลักษณะเป็นดอก เช่น “ดอก” (ดอกไม้ ฐูป ข้าวโพด กล้วยแจ ทองหยิบ)

อย่างไรก็ตาม คำนาม 1 คำก็สามารถใช้กับลักษณะนามได้มากกว่า 1 คำเช่นกันโดย จินดา งามสุทธิ (2524) พบว่าคำนามสามารถมีลักษณะนามได้หลายอย่าง ถึงแม้จะเป็นลักษณะนามของสิ่งเดียวกันแต่ก็มีความแตกต่างกันตามสภาพ เช่น “ขึ้น” หรือ “ผ้าขึ้น” ถ้ายังไม่ได้ตัดเย็บ ลักษณะนามจะชื่อว่า ผืน แต่ถ้าตัดเย็บแล้วใช้ลักษณะนามว่า ตัว หรือ ถุง หรือ คำว่า “ปิ่นโต” หมายความว่าปิ่นโตแต่ละใบใช้ลักษณะนามว่า ใบ หรือ ลูก แต่ถ้านำมาเรียงซ้อนกันแล้ว มีเครื่องยึดรวมเข้าด้วยกัน ใช้ลักษณะนามว่า ถาด หรือ สาย และคำนามยังสามารถกำหนดลักษณะนามตามขนาด ความกว้าง ความยาว ปริมาณ น้ำหนัก หรือรูปแบบที่ใช้งาน โดยระบุว่า “เรียกตามลักษณะ” หรือ “ลักษณะบรรจุกัณฑ์” เช่น ทอफी เรียกตามลักษณะหรือลักษณะบรรจุกัณฑ์ เช่น เม็ด อัน ห่อ แท่ง หรือกำหนดทั้งลักษณะนามทั่วไปและลักษณะบรรจุกัณฑ์ เช่น ด้าย (เส้น) เรียกตามลักษณะหรือลักษณะบรรจุกัณฑ์ เช่น กลุ่ม เช็ด ใจ หลอด ผม (เส้น) เรียกตามลักษณะ เช่น กระจุก ปอย เป็นต้น

ในขณะที่วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ (2549: 202-203) กล่าวว่า ลักษณะนามนี้อาจจะมีรูปเดียวกันกับคำนาม หรืออาจจะมีรูปแตกต่างจากคำนามก็ได้ คือ คำนามบางคำเมื่อใช้กับลักษณะนามที่มีรูปเดียวกันจะมีความหมายแตกต่างจากเมื่อใช้กับลักษณะนามที่มีรูปแตกต่างกัน เช่น คำว่า “โต๊ะ” ถ้าใช้กับ

ลักษณนามว่า “ตัว” จะหมายถึง โต๊ะอย่างเดียว แต่ถ้าใช้ลักษณนามว่า “โต๊ะ” จะหมายถึง โต๊ะ เก้าอี้ และอาจรวมอาหารบนโต๊ะด้วย เป็นต้น

2.1 ประเภทของลักษณนาม

โจนส์ (Jones. 1970: 2) แบ่งลักษณนามออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1.1 ลักษณนามเฉพาะ (specific classifier) ลักษณนามที่กำหนดชนิดและแสดงลักษณะเฉพาะของคำนาม

2.1.2 ลักษณนามซ้ำรูป (repeater classifiers) หมายถึง ลักษณนามที่ใช้ซ้ำกับคำนามพบค่อนข้างยากและไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยๆ

2.1.3 ลักษณนามทั่วไป (general classifier) หมายถึง ลักษณนามที่เกี่ยวกับการวัด ปริมาณ เวลา และระยะทาง เป็นลักษณนามที่ไม่สามารถระบุลักษณะของคำนามได้ เช่น กิโลกรัม นิ้ว อัน

ในขณะที่พลาเชค (Placzek. 1978) ได้แบ่งประเภทลักษณนามออกเป็น 2 ประเภท เช่นเดียวกับโจนส์ (Jones. 1970) ที่ได้กล่าวเอาไว้ คือ repeater classifiers และ general classifier โดยพลาเชคให้ตัวอย่างของลักษณนามประเภท repeater classifiers เช่น

bâan sǒwŋ bâan
house 2 HOUSE
“ two homes ”

(Placzek. 1978: 43)

โดยในความเป็นจริงแล้ว ต้องใช้ลักษณนาม คือ “หลัง” เพื่อแสดงลักษณะทางกายภาพของบ้าน นอกจากนี้พลาเชคยังแบ่ง repeater classifier ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. full repeater หมายถึง ลักษณนามซ้ำรูปคำนามทั้งคำ เช่น คน 2 คน
2. partial repeater หมายถึง ลักษณนามซ้ำรูปคำนามบางส่วน และเป็นองค์ประกอบของคำประสม มักเกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของคำนามหลัก เช่น ใบบไม้ 3 ใบ ถ้าใช้ “ใบ” คำเดียวจะเป็นลักษณนาม แต่ถ้าปรากฏร่วมกับคำ เช่น ใบบไม้ จะเป็นคำประสม และคำประสมจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่ใช้เรียกลักษณนาม นอกจากนี้ลักษณนามแบบ repeater classifiers ยังรวมถึงการตัดคำ เช่น “กล้องถ่ายรูป 3 กล้อง” เนื่องจากผู้ใช้ภาษามีความเข้าใจความหมายของคำว่ากล้องถ่ายรูป จึงเกิดการ

ตัดคำใช้คำว่า “กล้อง” เพียงคำเดียว ทำให้คำว่า “กล้อง” สามารถอยู่เป็นคำเดียวที่มีความหมายในตัวเองได้

นอกจากนี้พลาเชคได้กล่าวถึง general classifier ว่าเป็นลักษณนามที่เกี่ยวกับการวัด ใช้เพื่อบอกหน่วยหรือมาตรวัด เช่น แอปเปิ้ลหรือน้ำตาลที่ขายเป็นกิโล ไม่ใช่กรณีที่กล่าวถึงแอปเปิ้ล 1 ลูก แต่หมายถึง การขายเป็นโหลหรือจำนวนปริมาณมาก

อย่างไรก็ดี นอกจาก โจนส์ (Jones. 1970) และ พลาเชค (Placzek. 1978) ได้กล่าวถึงในส่วนของ general classifier ไว้แล้ว บาซและดิลเลอร์ (Barz and Diller. 1985: 173) ยังกล่าวอีกว่า general classifier เป็นลักษณนามที่ใช้เมื่อไม่สามารถที่จะบอกลักษณะรูปร่างของสรรพสิ่งและเป็นลักษณนามที่ไม่ได้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึงรูปร่างของวัตถุหรือสิ่งของนั้นๆ เช่น ลักษณนามคำว่า คำว่า “ขึ้น” ซึ่งหมายถึง การเรียกสิ่งที่เป็นส่วนหนึ่งจากปริมาณทั้งหมด

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการภาษาไทยแบ่งประเภทของลักษณนามตามความหมายโดยพระยาอุปกิตศิลปสาร (2543: 73) กล่าวว่า ลักษณนามมีหน้าที่ใช้ประกอบท้ายคำบอกจำนวนใช้บอกลักษณะ सामानยนาม (นามที่บอกชนิด เช่น คน จะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ จำกัดจำนวนเป็นคนๆ ไป) และ สมุหนาม (นามซึ่งแสดงหมวดหมู่จำกัดจำนวนรวมกันอยู่มากๆ เช่น ผึ้ง) การใช้ลักษณนามมักมีค่าแสดงจำนวนนับทำหน้าที่เป็นวิเศษณ์ประกอบ และจำนวนนับดังกล่าวไม่อาจใช้หวนๆ ได้ เช่น ไม่อาจใช้ ซ้ำงสอง หึ่งหนึ่ง ลักษณนามนี้จะช่วยให้ได้ความสมบูรณ์ พระยาอุปกิตศิลปสารจำแนกลักษณนามออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ลักษณนามบอกชนิด คือ ลักษณนามซึ่งแสดงชนิดของนามต่างๆ เช่น พระองค์ ตน คน ตัว เรือง ไบ

2. ลักษณนามบอกหมวดหมู่ เช่น กอง พวก เหล่า หมวด โรง วง

3. ลักษณนามบอกสัณฐาน เช่น วง หลัง แผ่น ฟัน แถบ ลูก ต้น กระบอก

4. ลักษณนามบอกจำนวนและมาตรา เช่น คู่ โหล กุลี ชื่อมาตราต่างๆ

5. ลักษณนามบอกอาการ เช่น จีบ มวน มัด พับ กลุ่ม

6. ลักษณนามซ้ำชื่อ เช่น ประเทศ 1 ประเทศ วัด 2 วัด

ในขณะที่อุดม วโรตม์ลิขิตต์ (2551) กล่าวว่า ลักษณนามแบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทที่มีความหมายว่าครั้ง ใช้ลักษณนามว่า ครั้ง ครา คราว ตลบ ที่เที่ยว รอบ ลา หน เช่น ยามตีระฆัง 8 ครั้ง บอกเวลาสองโมงเช้า, ซัวเจ็ดที่ดีเจ็ดหน, เขาขับรถวนสามรอบ

2. ประเภทบอกมาตราเวลา ใช้ลักษณะนามว่า วินาที นาที ชั่วโมง วัน ค่ำ สัปดาห์ อาทิตย์ เดือน ปี พุทธศักราช ศตวรรษ เช่น เขาเพิ่งออกไปได้สามนาทีนี้อเอง, แม่จะไปอเมริกาสองอาทิตย์, ผมจะไม่อยู่บ้านทั้งเดือน

3. ประเภทบอกมาตราวัด ใช้ลักษณะนามว่า นิ้ว วา ศอก เส้น โยชน์ เซนติเมตร เมตร กิโลเมตร ฟุต หลา ไมล์ เช่น เสาบ้านสูง 8 ศอก, หนังสือเล่มนี้หนา 10 เซนติเมตร, ถนนกว้าง 7 เมตร

4. ประเภทบอกมาตราเงิน ใช้ลักษณะนามว่า บาท เหรียญ ดอลลาร์ ปอนด์ เยน รูปี เป็นต้น เช่น เสื้อตัวนี้ราคา 30 เหรียญ, เขาได้เงินเดือนเป็นล้านเยน, เขาเสียค่าเช่าบ้านเดือนละ 700 ปอนด์

5. ประเภทบอกมาตราน้ำหนัก ใช้ลักษณะนามว่า สลึง บาท ตำลึง ชั่ง กิโลกรัม ออนซ์ ปอนด์ เป็นต้น เช่น เขาใส่สร้อยคอหนักสลึงบาท, เครื่องจักรตัวนั้นหนักหลายสิบล้าน

6. ประเภทบอกปริมาตร ใช้ลักษณะนามว่า ทะนาน ถัง เกวียน ลูกบาศก์ เซนติเมตร ซีซี ลิตร ตัน แกลลอน ขวด ชัน บีบ เช่น พ่อขายข้าวได้ 20 เกวียน, เขาดื่มน้ำวันละสองลิตร, ถังใบนี้จุน้ำมันห้าแกลลอน

7. ประเภทบอกลักษณะของเสียงที่ได้ยิน หรือแสงที่แลบออกมาและอาการที่กระทำใช้ลักษณะนามว่า บัง โครม เปรี้ยว ตูม ก๊อก บีม แก๊ง เช่น ได้ยินเสียงปืนหลายปังแล้วก็เงียบไป, เราไปโदन้ากันหลายตูมที่ทำน้ำหน้าวัด, เขาโยนหนังสือลงมาโครมเดียว 20 เล่ม

8. ประเภทบอกจำนวน มักจะนับจำนวนรวมอยู่กับลักษณะนามด้วย เช่น ทุกคนให้สามลาแล้วเคลื่อนขบวนเข้ามาในบ้าน, เขาไปทำห้าแต้มเราเลยพลอยขายหน้าไปด้วย

อย่างไรก็ตาม นววรรณ พันธุเมธา (2551) ไม่ได้แบ่งประเภทของลักษณะนามเหมือนนักวิชาการท่านอื่นๆ แต่แบ่งคำแยกประเภทหรือลักษณะนามออกเป็น 2 ประเภท คือ คำแยกประเภทที่ขยายคำนามและคำแยกประเภทที่ขยายคำกริยา โดยคำแยกประเภทที่ขยายคำนามเป็นคำที่จำแนกคำนามออกเป็นกลุ่มเป็นพวก เช่น คน สัตว์ สิ่งไม่มีชีวิต อมนุษย์ และคำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ 1. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่ลำพัง ซึ่งสามารถจำแนกตามรูปร่างลักษณะของสิ่งนั้นๆ เช่น คำว่า “ใบ” ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะยาวๆ และภาชนะต่างๆ เช่น จาน ถาด ใบไม้, คำว่า “ดวง” ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะกลม เช่น ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ รอยเป็๋น, คำว่า “วง” ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลม เช่น แหวน กำไล, จำแนกตามมาตราวัด เช่น “นาที” “ชั่วโมง” “วัน” “เดือน” “ปี” ใช้กับเวลา, “ขวบ” และ “รอบ” ใช้กับอายุ, “กิโลกรัม” “ลิตร” “กะรัต” “หาบชั่ง” ใช้กับน้ำหนัก, 2. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่รวมกัน เช่น “พวก” “เครือ” “หวี” “ซ่อ” ใช้กับมาตราวัด คำว่า “ทะลาย” ใช้กับหมากหรือ

มะพร้าวที่อยู่รวมกัน ส่วนคำแยกประเภทที่ใช้ขยายคำกริยา จำแนกตามเกณฑ์ เช่น จำแนกตามชนิด ได้แก่คำว่า “อย่าง”, จำแนกตามช่วงเวลาหรือระยะทางที่ทำอาการนั้นๆ ได้แก่คำว่า “ตื่น” “ก้าว”, จำแนกตามครั้งที่ทำอาการ เช่น “หน” “ครั้ง”, จำแนกตามมาตราวัด เช่น “เมตร” “ชุด”

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบว่าเหตุใดคำนามต่างๆ จึงสามารถใช้ร่วมกับลักษณนาม 1 คำได้ จึงนำแนวคิดของอลัน (Allan. 1977) ที่กล่าวถึงการจัดประเภทของลักษณนามตามลักษณะของคำนามมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ ซึ่งอลันได้จัดประเภทของลักษณนามตามคำนามไว้ 7 ประเภท ได้แก่

1. ลักษณนามที่แสดงสรรพสิ่ง (material) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ลักษณนามที่แสดงสรรพสิ่งที่ยังถึงสิ่งมีชีวิต (animacy) ซึ่งทุกภาษาต้องมีหมวดของสิ่งมีชีวิต มีการแยกระหว่างความมีชีวิต และความไม่มีชีวิต (inanimacy) ในบางภาษา เช่น ภาษายูคาเทค ภาษานูตกา ฯลฯ มีลักษณนามคำเดียวที่ใช้กับคำนามสิ่งมีชีวิตทั้งหมด แต่ในบางภาษามนุษย์ถูกจัดไว้แยกออกจากสัตว์ เช่น ภาษาอังกฤษอินเดียบางภาษา

1.2 ลักษณนามที่แสดงนามธรรมและนามที่มาจากกริยา (abstract and verbal nouns) เช่น ภาษาบันตู และภาษาเวียดนามที่แยกคำนามทั้ง 2 ประเภทออกจากกันแต่ภาษาไทยไม่มีการจำแนกคำนามประเภทนี้

1.3 ลักษณนามที่แสดงสรรพสิ่งที่ยังถึงสิ่งไม่มีชีวิต (inanimacy) ครอบคลุมลักษณนามจำนวนมาก

2. ลักษณนามที่แสดงรูปทรง (shape) ของสรรพสิ่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามมิติของสรรพสิ่ง คือ แบบมีมิติ และแบบไม่มีมิติ ได้แก่

2.1 ลักษณนามที่แสดงมิติของสรรพสิ่ง (dimensional categories) แบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่ ลักษณนามที่แสดงรูปทรงของสรรพสิ่งแบบ 1 มิติ (one - dimensional) ลักษณนามที่แสดงรูปทรงของสรรพสิ่งแบบ 2 มิติ (two - dimensional) ลักษณนามที่แสดงรูปทรงของสรรพสิ่งแบบ 3 มิติ (three - dimensional)

2.2 ลักษณนามที่แสดงรูปทรงของสรรพสิ่งที่ไม่มิติ (non-dimensional) แบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่ ลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะภายนอกโค้งเป็นลักษณะเด่น เช่น เนินเขา (hills) กอง (heaps) ลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะกลวง เช่น ลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่อ้าง

ถึงสรรพสิ่งที่คล้ายภาชนะ (container-like) หรือคล้ายท่อ (pipe-like) และลักษณะนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเป็นวงแหวน เช่น เลื้อผ้าหรือเครื่องประดับที่พันเป็นวงรอบร่างกาย

3. ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (consistency) ของสรรพสิ่ง แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.1 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีความโค้งงอและยืดหดได้ (flexible)

3.2 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีความแข็ง (hard or rigid)

3.3 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่ไม่มียูปร่างชัดเจน (non-discrete) เช่น สสารที่มีความเหนียว สสารที่มีความละเอียดและเหลว สสารที่คล้ายโคลน และสสารที่บดละเอียด เป็นต้น

4. ลักษณะนามที่แสดงขนาด (size) ของสรรพสิ่ง มี 2 ประเภท คือ

4.1 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีขนาดใหญ่

4.2 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีขนาดเล็ก

ลักษณะนามประเภทนี้ ในภาษาออสโตรเอเชียติกบางภาษามีลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์ใหญ่ต่างจากลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์ที่เล็กกว่า ซึ่งการใช้ลักษณะนามดังกล่าวนอกจากจะบอกถึงขนาดจริงๆ ของคำนามแล้ว ในบางครั้งก็มีความหมายแฝงในแง่ลบและในแง่บวก คือ สิ่งที่ยิ่งใหญ่และสิ่งที่ด้อยกว่า

5. ลักษณะนามที่แสดงสถานที่ (location) ลักษณะนามประเภทนี้ไม่ได้เป็นประเภทที่ระบุลักษณะเด่นที่มีอยู่ในสรรพสิ่งต่างๆ แต่เกี่ยวข้องกับแผนผังของขอบเขตและพื้นที่ เช่น ลักษณะนามที่ใช้เฉพาะประเทศ (countries) สวน (gardens) หมู่บ้าน (villages)

6. ลักษณะนามที่แสดงการจัดรูปแบบ (arrangement) แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

6.1 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีการจัดลักษณะ เช่น ภาษาพม่ามีลักษณะนามที่ใช้กับรอยจีบ (pleats) สิ่งที่มีวน (folds) การบิด (twist) ขด (coil) และลักษณะนามประเภทนี้จะมีรูปคล้ายกับคำกริยา

6.2 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีตำแหน่งเฉพาะ และมีความสัมพันธ์กับสถานที่ เช่น สิ่งของที่จัดเรียงอยู่ในแถว

7. ลักษณะนามที่แสดงปริมาณ (quanta) ได้แก่ ลักษณะนามที่แสดงปริมาณของสรรพสิ่ง อลันกล่าวว่า ลักษณะนามประเภทนี้สามารถแบ่งประเภทย่อยๆ ได้เป็นจำนวนมาก เช่น instance classifiers, collection classifiers, partitives classifiers, measurements นอกจากนี้คำนามบางคำสามารถใช้เป็นลักษณะนามประเภทนี้ได้เช่นกัน เช่น ten, dozen, hundred, thousand

อลันกล่าวว่า ลักษณะนาม 4 ประเภทแรกเป็นประเภทของลักษณะนามที่อ้างถึงลักษณะเด่นที่มีอยู่ในสรรพสิ่งต่างๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณนาม

ผู้วิจัยพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณนามในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. งานวิจัยลักษณนามโดยการวิเคราะห์อรรถลักษณะ

ผู้วิจัยพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์อรรถลักษณะของลักษณนาม ได้แก่ เรื่อง “Classifiers in standard Thai : a study of semantic relations between headwords and classifiers” (Placzek. 1978) เรื่อง “ลักษณนาม ในภาษาไทยถิ่นโคราชที่บ้านบึงทับปร่างค์ ตำบลกระโทก อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” (นฤมล จันทร์ศุภวงศ์. 2528) เรื่อง “คำลักษณนามในภาษาไทย ถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และ สุราษฎร์ธานี” (อะรุณี รัตนกุล. 2529) เรื่อง “คำลักษณนามในภาษากะเลิง บ้านดงมะไฟ จังหวัดสกลนคร” (กอบกุล มาเวียง. 2533) เรื่อง “การศึกษาคำลักษณนามในภาษาพม่า” (เปรมจิต งานสถิร. 2534) เรื่อง “คำลักษณนามบอกคำจำนวนนับภาษาเขมรมาตรฐานในปัจจุบัน” (วิชัย พรหมรัตน์. 2541) เรื่อง “A comparison of classifier usage among three generations in Lao Ubon” (สิริสุดา ทองเฉลิม. 2551) เรื่อง “คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน” (รัตนประชา อานาลี. 2557) โดยทั้ง 8 งานวิจัย ได้ศึกษาวิธีการจำแนกประเภทของลักษณนามโดยวิธีการวิเคราะห์อรรถลักษณะเช่นเดียวกัน

งานวิจัยของปลาเซค (Placzek. 1978: 44) แสดงให้เห็นว่า คำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนามคำหนึ่งๆ นั้นมีลักษณะร่วมกัน เช่น ลักษณนาม “เล่ม” คำนามที่ใช้กับลักษณนามนี้ ได้แก่ มีด ขวาน กรรไกร ดาบ เข็ม มีลักษณะร่วมกัน คือ รูปร่างและประโยชน์ใช้สอย ส่วนงานวิจัยของนฤมล จันทร์ศุภวงศ์ (2528) พบว่า ลักษณนามในภาษาไทยโคราชสามารถแบ่งตามอรรถลักษณะที่สำคัญได้ 10 ประเภท เช่น มีชีวิต ไม่มีชีวิต เป็นอวัยวะ เป็นพาหนะ มีรูปทรงกลม มีรูปทรงยาว รวมถึงจำแนกคำนามออกเป็นคำนามจำพวกสิ่งมีชีวิต ลักษณนามที่ปรากฏกับคำนามจำพวกนี้ เช่น คน ตัว และคำนามจำพวกสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ลักษณนาม เล่ม คัน อีกทั้งยังจำแนกคำกริยาออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อศึกษาลักษณนามที่ปรากฏกับคำกริยา และยังพบว่าการใช้ลักษณนามของคนในหมู่บ้านมีการใช้ 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ไม่มีมีการแปร คือ ผู้บอกภาษาทุกคนใช้ลักษณนามคำเดียวกันเหมือนกันทุกคนกับคำนามที่มีอรรถลักษณะชุดเดียวกัน และประเภทที่มีการแปร คือ ผู้บอกภาษาใช้ลักษณนามมากกว่า 1 คำกับคำนามที่มีอรรถลักษณะชุดเดียวกัน

ในขณะที่อะรุณี รัตนกุล (2529) พบว่า ลักษณนามในภาษาไทยถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และสุราษฎร์ธานีแบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ๆ ตามอรรถลักษณะ 13 ประเภท เช่น มีชีวิต ไม่มีชีวิต เป็นของใช้ เป็นภูมิประเทศ มีสัณฐานยาว สัณฐานกลม และพบว่าในภาษาไทยถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ขอนแก่น สระบุรี และ สุราษฎร์ธานี มีการใช้ลักษณนามเหมือนกันเป็นจำนวนมาก เช่น ลักษณนาม “องค์” ซึ่งมีอรรถลักษณดังนี้

+ชีวิต
+คน
+ทั้งตัว
+นับถือ

(อะรุณี รัตนกุล. 2529: 65)

ความหมายดังกล่าวจะปรากฏกับคำนาม “เณร” “พระเจ้าอยู่หัว” “พระราชินี” “พระสงฆ์” “ชี” โดยภาษาไทยถิ่นจังหวัด เชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และสุราษฎร์ธานี มีการใช้ลักษณนาม “องค์” ร่วมกัน งานวิจัยของกอบกุล มาเวียง (2533) พบว่าประเภทของลักษณนามมี 2 ประเภท คือ ลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำนาม และลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ซึ่งลักษณนามแต่ละคำจะมี ลักษณะของอรรถลักษณและจำนวนอรรถลักษณแตกต่างกัน

ก. ลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำนาม เช่น ลักษณนาม “เหง้า” มีอรรถลักษณดังนี้

+ชีวิต
-มนุษย์
-สัตว์
+ส่วนของพืช
-ลำต้น
+ใต้ดิน
+กลุ่ม
-ทรง

(กอบกุล มาเวียง. 2533: 145)

อรรถลักษณะของคำว่า “เหง้า”/ŋaw²/ จะบอกลักษณะของคำนามว่าเป็นสิ่งมีชีวิต ไม่เป็นมนุษย์ และสัตว์ แต่จะเป็นส่วนของพืช ไม่เป็นลำต้น แต่จะอยู่ใต้ดิน ไม่เป็นกลุ่ม และไม่มีรูปทรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เหง้าชิงหกเหง้า” /ŋaw² khin⁵ hok⁵ ŋaw²/

“เหง้าข่าสี่เหง้า” /ŋaw² kha:² si:² ŋaw²/

“เหง้ามันแซงหลายเหง้า” /ŋaw² man¹ se:ŋ¹ la:j⁵ ŋaw²/

ข. ลักษณะนามที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น ลักษณะนาม “หมื่น” มีอรรถลักษณะดังนี้

-ชีวิต
+สิ่งของ
-ภาชนะ
-บรรจุ
-ปริมาณ
+น้ำหนัก
+มาตรฐาน

(กอบกุล มาเวียง. 2533: 160)

อรรถลักษณะของคำว่า “หมื่น” /mi:n²/ จะบอกลักษณะของคำกริยาว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ที่เป็นสิ่งของซึ่งไม่เกี่ยวกับภาชนะและไม่ใช้บรรจุ ทั้งนี้ก็จะมีปริมาณ แต่จะเป็นน้ำหนักที่มีมาตรฐาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“หนักแปดหมื่น” /nak⁵ pe:t² mi:n²/

เปรมจิต งานสถิต (2534) ศึกษาลักษณนามในภาษาพม่าเพื่อรวบรวมลักษณนามในภาษาพม่า และวิเคราะห์การเกิดร่วมกันระหว่างคำนามและลักษณนาม รวมถึงดูความสัมพันธ์ทางด้านความหมายของลักษณนามและคำนามที่เกิดร่วมกัน โดยวิเคราะห์ลักษณนามด้านความหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัสดุ (material) รูปทรง (shape) ความคงที่ (consistency) ขนาด (size) สถานที่ (location) การจัดลักษณะ

(arrangement) และปริมาณ (quanta) ลักษณะนามในภาษาพม่าสามารถจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ ลักษณะนาม (Classifiers) คำแสดงปริมาณ (Quantifiers) และลักษณะนามซ้ำรูป คำนาม (Repeaters)

วิชัย พรหมรัตน์ (2541) พบว่า การแสดงความสัมพันธ์ของความหมายระหว่างลักษณะนามและ คำนาม ต้องมีการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของลักษณะนาม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดร่วมกันระหว่าง คำนามและลักษณะนาม และลักษณะนามในภาษาเขมรส่วนใหญ่เป็นคำนามที่สามารถใช้เป็นลักษณะนาม ได้ด้วย

งานวิจัยของสิริสุดา ทองเฉลิม (2551) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการใช้ลักษณะนามของคน ในภาษาลาวอุบล พบว่าการใช้ลักษณะนามมีสองประเภทคือผู้พูดใช้ลักษณะนามสองและสามประเภทกับ คำนามคำเดียว เช่นคำว่า “ไซ” ใช้ลักษณะนาม “ลูก” กับ “ใบ” มากที่สุด ซึ่งมีสาเหตุมาจากลักษณะนาม สองคำสามารถใช้กับคำนามที่มีอรรถลักษณะบางประการร่วมกัน อิทธิพลการใช้ลักษณะนามของ ภาษาไทยมาตรฐาน การคิดลักษณะนามขึ้นใหม่ รวมถึงมีการใช้ลักษณะนามซ้ำคำนาม และลักษณะนาม ทั่วไป เช่น คำว่า “อัน “ เป็นจำนวนมาก

ในขณะที่งานวิจัยลักษณะนามในภาษาลาวของรัตนประชา อานาลี (2014) ศึกษาความเป็น ต้นแบบของลักษณะนาม เพื่อวิเคราะห์ด้านคุณสมบัติทางความหมายของคำเพื่อหาความสัมพันธ์ของ คำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบที่ใช้กับลักษณะนามเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่าคำนามในประเภทต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณะนามเดียวกันต่างก็มีคำนามต้นแบบ เพราะมีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกับคำนาม ต้นแบบ ซึ่งคุณสมบัติทางความหมายที่มีร่วมกันนั้นมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน

2. งานวิจัยลักษณะนามด้านวากยสัมพันธ์

ณัฐยา พิริยะวิบูลย์ (2010) ศึกษาลักษณะนามที่ปรากฏในนามวลี ประกอบไปด้วยนามวลีบอก จำนวน นามวลีแสดงการชี้เฉพาะ และนามวลีที่มีคำคุณศัพท์ขยาย แสดงตัวอย่างดังต่อไปนี้

ลักษณะนามที่ปรากฏในนามวลีบอกจำนวน

a. raw hěn măa sǒng tua nai baan
1 see dog two CL in house

“I saw two dogs in the house.”

ลักษณะนามที่ปรากฏในนามวลีแสดงการชี้เฉพาะ

b. raw chòp mǎa tua nǎn
1 like dog CL that

“I like that dog.”

ลักษณะนามที่ปรากฏในนามวลีที่มีคำคุณศัพท์ขยาย

c. raw chòp mǎa tua sǐikhǎaw
1 like dog CL white

“I like a particular white dog.” (among a pool of dogs in sight)

นอกจากนี้ ฐฐยา ได้กล่าวไว้ในภาษาไทยมีการย้ายคำนาม (noun) มาไว้ข้างหน้าวลีชี้เฉพาะ และเกิดการรวมตัวกับคำบอกจำนวน แล้วค่อยรวมตัวกับลักษณะนาม เช่น สุนัข 2 ตัว

3. งานวิจัยด้านการรับรู้และความเข้าใจลักษณะนามของเด็ก

ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ลักษณะนามของเด็ก ได้แก่ งานวิจัยของรศนา เกตุทัต (2538) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสามารถในการฟังเข้าใจลักษณะนามของเด็กไทยที่มีอายุ 3 ปีถึง 7 ปี 11 เดือนในเขตประเวศ เขตพระโขนง และเขตคลองเตย” และงานวิจัยของพิณทิพย์ ทวยเจริญ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “An interface between language and cognition : evidence from the acquisition of classifiers in thai”

งานวิจัยของรศนา เกตุทัต (2538) ศึกษาความสามารถในการฟังและเข้าใจลักษณะนามประเภทต่างๆ ของเด็กไทย ที่มีอายุระหว่าง 3 ปี ถึง 7 ปี 11 เดือน พบว่ามีการแบ่งลักษณะนามออกเป็น 9 ประเภท คือ ลักษณะนามซ้ำชื่อ ลักษณะนามแสดงกิริยาอาการ ลักษณะนามแสดงมาตราชี้ ตวง วัด นับ ลักษณะนามแสดงหมวดหมู่ ลักษณะนามที่ใช้กับนามกริยา ลักษณะนามที่ใช้กับสถานที่ ลักษณะนามที่ใช้กับมนุษย์หรืออมนุษย์ ลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์ ลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต และรศนาพบว่าลักษณะนามประเภทซ้ำชื่อ เด็กสามารถเข้าใจได้มากที่สุด เช่น คำว่า “นิ้ว” “ดอก” “วัด” “ใบ” “ฝา” เนื่องจากลักษณะนามซ้ำชื่อส่วนใหญ่ เป็นลักษณะนามที่มีคำซ้ำกับคำนาม และเป็นคำเดียวกับคำนามซึ่งเด็กในช่วงอายุดังกล่าวมีความเข้าใจความหมายของคำนามที่นำมาทดสอบและใช้คำนามเหล่านี้ได้แล้ว ส่วนลักษณะนามที่เด็กทุกกลุ่มอายุสามารถฟังเข้าใจได้น้อยที่สุด คือ ลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต เช่น คำว่า “คั่น” “ฟอง” “เล่ม” “ขบวน” อาจเนื่องมาจากลักษณะนามใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยคำนามคำเดียวกันอาจ

ใช้กับลักษณนามได้หลายคำ และการนำลักษณนามไปใช้มีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกัน เด็กจึงมีความลำบากในการฟังและเข้าใจการใช้ลักษณนามประเภทดังกล่าว

ในขณะที่งานวิจัยของ พิณทิพย์ ทวยเจริญ (2544) ผลการศึกษาพบว่าเด็กอายุ 24 เดือน จะมีความลังเลในการใช้ลักษณนาม และจะใช้ความเงิบเข้ามาแทนที่ เด็กอายุ 2 ขวบ-2 ขวบครึ่ง จะมีการใช้คำนามตามหลังตัวเลข แสดงการใช้ลักษณนาม เช่น นก 3 นก แก้ว 1 แก้ว นิ้ว 5 นิ้ว ตา 2 ตา ซึ่งจะมีโครงสร้างการใช้ลักษณนามแบบคำนาม + จำนวนนับ + คำนามคำเดียวกัน และเด็กอายุ 2 ขวบครึ่ง-3 ขวบ จะมีความสามารถในการเริ่มใช้ลักษณนามที่แตกต่างจากคำนามตัวแรก เช่น ช้าง 2 อัน ขนมหมี 4 อัน ซึ่งจะใช้ลักษณนาม “อัน” มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเด็กมองเห็นความแตกต่างระหว่างรูปแบบลักษณนามกับคำนามที่นำหน้าลักษณนามนั้น นอกจากนี้เมื่อผู้ใหญ่เกิดการทวนคำถามขึ้น เด็กจึงเกิดความไม่มั่นใจในความถูกต้องของการใช้ลักษณนามของตนเอง ทำให้ลักษณนามของเด็กจะมีการตัดคำซ้ำออก เช่น “นก 3 (ตัด “นก” นามซ้ำคำหลังออก)” “หมา 2 (ตัด “หมา” นามซ้ำคำหลังออก)” ส่วนเด็กอายุ 3 ขวบ-4 ขวบครึ่ง ลักษณนามที่เด็กใช้จะเกี่ยวข้องกับตัวของเด็กและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเด็ก เช่น เช่น โลชั่น 1 ขวด ทีวี 1 เครื่อง หู 2 หู และ เด็กอายุ 4 ขวบครึ่ง-5 ขวบ เป็นช่วงอายุที่มีการใช้ลักษณนามแบบลองผิดลองถูก เมื่อไม่แน่ใจการใช้ลักษณนามของตน จะมีการตัดคำซ้ำ และการใช้ลักษณนามซ้ำคำนาม เช่น ร่ม 1 ร่ม ตา 2 ตา ซึ่งการที่เด็กเลือกใช้ “ลักษณนามคำเดียวกับคำนาม” เป็นการชี้ให้เห็นถึงการรับรู้ตามกระบวนการธรรมชาติในการพัฒนาลักษณนามของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายลักษณนามในภาษาว่าเป็นสิ่งแทนนาม

4. งานวิจัยลักษณนามข้ามภาษา

ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณนามข้ามภาษา ได้แก่ งานวิจัยของโสภา จุฑาพัฒนา (2535) ศึกษาเรื่อง “การเทียบเคียงคำลักษณนามในภาษาญ้อฮูร์ (ชาวบ่น) กับภาษาไทย” งานวิจัยของขวัญใจ วงษ์อยู่ (2536) ศึกษาเรื่อง “การเทียบเคียงลักษณนามในภาษาชองกับภาษาไทย” งานวิจัยของสมทรง บุรุษพัฒน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “Lao numeral classifiers in comparison to Central Thai” และงานวิจัยของ ยูจอง อัน (2553) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเกาหลี”

โสภา จุฑาพัฒนา (2535) พบว่า ลักษณนามในภาษาญ้อฮูร์สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. ลักษณะนามที่จำแนกตามค่านาม ได้แก่

1.1 ลักษณะนามที่ใช้ตามกฎเกณฑ์ ลักษณะนามในภาษาญ้อกรเมื่อเทียบกับภาษาไทย สามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภทคือ ลักษณะนามบอกชนิด ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ ลักษณะนามบอก สันฐาน และลักษณะนามบอกอาการ เช่น /phanih/ “มนุษย์สามัญทั่วไป” /túh/ “สัตว์ทุกชนิด (ควาย วัว ช้าง ม้า เป็ด ไก่)” /lé:m/ “เครื่องใช้ทุกชนิด (เทียน เข็ม มีด เกวียน มนุษย์)” /là:m/ “ไม้ อ้อย เรือทุกชนิด”

1.2 ลักษณะนามซ้ำค่านาม เช่น /katúar/ “หู” /chún/ “เท้า” /mpú:j/ “นิ้ว” /khrùa/ “ครีว”

1.3 ลักษณะนามที่ใช้กับจำนวนและมาตรา เช่น /khu:/ “ของที่มีชุดละ 2 สิ่ง (รองเท้าว ต่างหู ฝาแฝด)” /kiló:/ “น้ำหนัก” /ló:/ “ของที่มีจำนวน 12 สิ่ง” /chatá:n/ “มาตราเงิน”

2. ลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยา ได้แก่

2.1 ลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยาแสดงอาการ เช่น /lanát/ “นอน” /pí:p/ “ให้” /thamár/ “พูด”, “ยิง” /thi:w/ “ดี”

2.2 ลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยาแสดงสภาพ เช่น /hát/ “ศอก (กว้าง ยาว สูง)” /chadá:ʔ/ “คืบ (กว้าง ยาว สูง)” /phú:j/ “วา (กว้าง ยาว สูง)” /mpú:j/ “นิ้ว (กว้าง ยาว สูง)”

ในขณะที่ขวัญใจ วงษ์อยู่ (2536) พบว่า ลักษณะนามในภาษาของสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. ลักษณะนามที่จำแนกตามค่านาม ได้แก่

1.1 ลักษณะนามที่ใช้ตามกฎเกณฑ์ ลักษณะนามในภาษาของเมื่อเทียบกับภาษาไทย สามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภทคือ ลักษณะนามบอกชนิด ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ ลักษณะนามบอก สันฐาน และลักษณะนามบอกอาการ เช่น /tii¹/ “วงข้าง” /kalaʔ¹/ “ใบของต้นไม้ทุกชนิด (มะม่วง มะนาว ทุเรียน ระกำ)” /jaan¹/ “ประเพณี (พิธีแต่งงาน)” /kaləə¹/ “สถานที่ต่างๆ (ลำธาร น้ำพุ ถ้ำ)”

1.2 ลักษณะนามซ้ำค่านาม เช่น /phluu³/ “ขา” /kajaam²/ “นิ้ว” /kaka/ “ปาก” /chan¹/ “เส้า”

1.3 ลักษณะนามที่ใช้กับจำนวนและมาตรา เช่น /tum¹/ “ตุ้ม (บอกการตวงโดยประมาณ)” /thaak²/ “คืบ (มาตราวัด)” /kaan¹/ “เดือน (มาตราเวลา)” /khaan¹/ “ของที่เป็นคู่ (แก้ม กำไล หน้าแข้ง)”

2. ลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยา ได้แก่

2.1 ลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยาแสดงอาการ เช่น /dooŋ¹/ “ครั้ง (ใช้กับการทำงาน เช่น ซักผ้า นวดข้าว)” /leŋ¹/ “จำนวนครั้ง (เช่น ดี เด็ด ไป ทำ)” /roop¹/ “รอบ (เช่น พัน วน เดิน อ่าน)”

2.2 ลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยาแสดงสภาพ เช่น /kaaw¹/ “เดิน วิ่ง” /kani¹/ “กิน” /niw¹/ “กว้าง ยาว สูง” /phasaa/ “จำนวนปีของการบวช”

สมทรง บุรุษพัฒน์ (2548) เปรียบเทียบลักษณะนามในภาษาลาวและภาษาไทยกลางว่าปัจจุบันมีการใช้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร และ ศึกษาลักษณะนามที่เกิดขึ้นในภายหลัง และใช้กันเฉพาะในบางกลุ่ม รวมถึงศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนต่อการใช้ลักษณะนามของภาษาตระกูลไท-กะได โดยเปรียบเทียบลักษณะนามทั่วไปในภาษาไทย-กะได จำนวน 10 ภาษา ได้แก่ ภาษาปู้ยี้, กัม, สูย, ฮไล(หลี่) จ้วงเหนือ จ้วงใต้ ลื้อ ชาน ลาว และไทย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะนามทั่วไปใน ภาษาไทย-กะไดมี 3 ประเภท ประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ ลักษณะนามทั่วไปที่ไม่ได้บ่งสัญฐานของสิ่งของ ประเภทที่สอง ได้แก่ ลักษณะนามทั่วไปที่บ่งสัญฐานใช้กับสิ่งของที่มีสัญฐานกลมเหมือนผลไม้หรือเมล็ด และประเภทที่สาม ได้แก่ ลักษณะนามทั่วไปที่ใช้กับสัตว์

ยูจอง อัน (2553) เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของลักษณะนามในภาษาไทยและภาษาเกาหลี รวมถึงเปรียบเทียบวิธีการใช้ลักษณะนามในภาษาไทยและภาษาเกาหลีผลการศึกษาพบว่าสามารถจำแนกลักษณะนามได้ 6 ประเภท ได้แก่ 1. ลักษณะนามที่ใช้กับมนุษย์ 2. ลักษณะนามที่ใช้กับอมนุษย์ 3. ลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์ 4. ลักษณะนามที่ใช้กับพืช 5. ลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ 6. ลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทนามธรรม และพบว่าลักษณะนามในภาษาไทยและภาษาเกาหลีมีหลักเกณฑ์การใช้ลักษณะนามโดยจำแนกตามคำนามซึ่งสามารถจำแนกลักษณะนามได้ 2 ประเภท ได้แก่ ลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต และลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต เมื่อนำลักษณะนามภาษาไทยและภาษาเกาหลีมาเปรียบเทียบกันพบว่าจำนวนของลักษณะนามในภาษาไทยมีจำนวนมากกว่า และประเภทของการใช้ลักษณะนามในภาษาไทยและภาษาเกาหลีที่เหมือนกัน คือ “คำนาม + คำบอกจำนวน + ลักษณะนาม”

การใช้ลักษณะนามในภาษาไทยสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. คำนาม + คำบอกจำนวน + ลักษณะนาม

เช่น	เด็ก	3	คน
	คำนาม(N)	คำบอกจำนวน(Q)	ลักษณะนาม(CL)

2. คำนาม + ลักษณะนาม + คำบอกจำนวน

เช่น	ส้ม	ลูก	หนึ่ง
	คำนาม(N)	ลักษณะนาม(CL)	คำบอกจำนวน(Q)

3. คำนาม + ลักษณะนาม + คำบอกลำดับ

เช่น	รถ	คัน	สุดท้าย
	คำนาม(N)	ลักษณะนาม(CL)	คำบอกลำดับ(Q)

4. คำนาม + ลักษณะนาม + คำชี้เฉพาะ

เช่น	เสื้อ	ตัว	นี้
	คำนาม(N)	ลักษณะนาม(CL)	คำชี้เฉพาะ(Demonstrative)

5. คำนาม + ลักษณะนาม + คำคุณศัพท์

เช่น	บ้าน	หลัง	ใหญ่
	คำนาม(N)	ลักษณะนาม(CL)	คำคุณศัพท์(Adj)

การใช้ลักษณะนามในภาษาเกาหลีมี 4 ประเภท ได้แก่

1. คำนาม + คำบอกจำนวน

เช่น	saram	hana
	(N)	(Q)
	คน	หนึ่ง

2. คำนาม + คำบอกจำนวน + ลักษณะนาม

เช่น	saram	han	mjon
	(N)	(Q)	(CL)
	คน	1	คน

3. คำบอกจำนวน + คำนาม

เช่น	hana	saram
	(Q)	(N)
	1	คน

4. คำบอกจำนวน + ลักษณะนาม + คำนาม

เช่น	han	mjəŋ	saram
	(Q)	(CL)	(N)
	1	คน	คน

5. งานวิจัยด้านการเรียนการสอนลักษณะนาม

ผู้วิจัยพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะนามด้านการเรียนการสอน ได้แก่ งานวิจัยของ วิไลพร จินเมือง (2545) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องคำลักษณะนาม สำหรับสอนภาษาไทยให้กับชาวต่างประเทศ” และงานวิจัยของวรรณิ์ จันทร์พ่วง (2550) ศึกษาเรื่อง “บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ลักษณะนามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”

งานวิจัยของวิไลพร จินเมือง (2545) เป็นการสอนชาวต่างประเทศที่มีความรู้ภาษาไทยในระดับ เริ่มต้น (beginner) และเลือกลักษณะนามมาใช้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบ่งเป็น 4 บทเรียน คือ บทที่ 1 ความหมายและวิธีการใช้ลักษณะนาม บทที่ 2 ลักษณะนามใช้บอกชนิดของคำนาม บทที่ 3 ลักษณะนามใช้ตามลักษณะบรรจุภัณฑ์ บทที่ 4 ลักษณะนามใช้ตามรูปร่างของคำนาม จากนั้นนำเนื้อหา เรื่องลักษณะนามมากำหนดรูปแบบและสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Authorware5 และมีการแสดงรายการบทเรียน (lesson menu) ประกอบไปด้วยความหมายของลักษณะนาม ประเภทของลักษณะนาม การใช้ลักษณะนาม และลักษณะนามที่ใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งตัวอย่างและ คำอธิบายในรูปแบบของมัลติมีเดีย เช่น “khon is used for human : person people” และมีแบบฝึกหัด ในระดับคำ แบบฝึกหัดระดับประโยค และแบบฝึกหัดในระดับสื่อสารเป็นการจำลองสถานการณ์จริง และมีการแสดงผลการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้ถึงความก้าวหน้าของตน พร้อมทั้งให้คำแนะนำสำหรับการเรียน ครั้งต่อไป

ในขณะที่งานวิจัยของ วรรณิ์ จันทร์พ่วง (2550) มีการนำคู่มือการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยชั้นป.5 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนามมาจัดลำดับเนื้อหาให้ถูกต้องจากง่ายไปยาก

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 เรื่อง คือ 1. ความหมายของลักษณนาม 2. ตำแหน่งเฉพาะของลักษณนาม 3. ตัวอย่างการใช้ลักษณนาม ขั้นตอนในการสอนเริ่มต้นด้วยบทเรียน และการลงทะเลียนก่อนเข้าสู่บทเรียน รวมถึงมีเมนูหลักเป็นหน้าหลักของบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเลือกบทเรียน ซึ่งในสาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ความหมายของลักษณนาม ตำแหน่งเฉพาะของลักษณนาม ตัวอย่างการใช้ลักษณนาม และมีแบบฝึกหัดท้ายเรื่องในรูปแบบของเกม เช่น กตที่มีมีรางวัล อะไรเอ่ย และลองดูซิ โดยสร้างสตอรี่บอร์ด (storyboard) เพื่อนำเสนอสื่อมัลติมีเดียที่เหมาะสมบนคอมพิวเตอร์ และเขียนโปรแกรมช่วยสอน โดยใช้โปรแกรม Authorware 7.0

ผู้วิจัยพบว่าทั้งสองงานวิจัยนี้มีจุดประสงค์ของการวิจัยและมีผลของการวิจัยตรงกัน คือ เพื่อพัฒนาและเปรียบเทียบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องลักษณนาม และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องลักษณนาม ซึ่งทั้งสองงานวิจัยนี้พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องลักษณนามสามารถทำให้ชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยคิดเป็นค่าเฉลี่ยและสถิติสูงขึ้นกว่าเดิมถึงสูงกว่าการสอนแบบปกติในชั้นเรียน

6. งานวิจัยด้านการใช้ลักษณนามที่มีการแปรตามปัจจัยทางสังคม

ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ลักษณนามที่มีการแปรตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ งานวิจัยของเกื้อกุล จงสกุล (2525) เรื่อง “การใช้ลักษณนามของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5” ศรอนีย์ สรรคนุรานุรักษ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัย” ภิญญาดา ทวีสุข (2556) ศึกษาเรื่อง “การใช้คำลักษณนามและการแปรของการใช้ลักษณนามตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูด : กรณีศึกษาคำลักษณนามที่ใช้ในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย” เพื่อดูความแตกต่างด้านสายการศึกษา เพศ และประเภทของหนังสือขบอ่านมีผลต่อการใช้คำลักษณนามหรือไม่ และสิริสุตา ทองเฉลิม (2551) ศึกษาเรื่อง “A comparison of classifier usage among three generations in Lao Ubon” โดยผลการศึกษาของเกื้อกุล จงสกุลพบว่าลักษณนามที่ใช้สามารถสื่อความหมายต่างกัน เช่น บ่งบอกรูปร่างลักษณะ ภาชนะที่ใช้บรรจุ และจำนวนของนาม และลักษณนามที่นักเรียนใช้มากที่สุดคือ “อัน” และถูกนำมาใช้กับค่านามเกือบทุกประเภท เพราะเป็นลักษณนามที่ไม่แสดงความหมายโดยเฉพาะเจาะจง ผู้ใช้จึงสะดวกที่จะนำมาใช้กับค่านามมากขึ้นรวมถึงลักษณนามที่ซ้ำกับค่านามเช่นกัน

ส่วนงานวิจัยของ ศรวนีย์ สรรคบุรณรักษ์ ได้ศึกษารูปแบบนามวลีมีลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน และศึกษาการแปรในการใช้ลักษณนามตามปัจจัยด้านอายุผลการศึกษาพบว่าผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันใช้ลักษณนามเฉพาะเป็นจำนวนมาก รองลงมาคือ ลักษณนามซ้ำ คำนาม และลักษณนามทั่วไป ผู้พูดที่อายุน้อยใช้ลักษณนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้พูดที่อายุมาก และผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุใช้ลักษณนามในรูปแบบนามวลีแตกต่างกันในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่งานวิจัยของ ภิญญาดา ทวีสุข (2556) ศึกษาประเภทและการใช้ลักษณนาม รวมถึงการแปรของการใช้ลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าการใช้ลักษณนามในแต่ละท้องถิ่นในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซียมีการใช้ที่เหมือนและแตกต่างกันตามเขตพื้นที่ และมีความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน และสามารถนำลักษณนามมาจัดประเภทได้ 6 ประเภท ได้แก่ ลักษณนามซ้ำ คำนามทั้งคำ ลักษณนามซ้ำ คำนามบางส่วน ลักษณนามเฉพาะ ลักษณนามเรียกตามภาชนะบรรจุ ลักษณนามทั่วไป และลักษณนามแบบคิดคำขึ้นมาใหม่

งานวิจัยของ สิริสุดา ทองเฉลิม (2551) ได้ศึกษาการแปรการใช้ลักษณนาม 3 ช่วงอายุคนในภาษาไทยถิ่นอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่าผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้ลักษณนามได้เหมาะสมกว่าวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ ส่วนวัยผู้ใหญ่ใช้ลักษณนามแบบดั้งเดิมและมีการรักษาลักษณนามต้นแบบไว้ได้มากที่สุด รวมถึงในวัยเด็กมีการใช้ลักษณนามที่หลากหลาย เพราะง่ายกว่าการเจาะจงการใช้ลักษณนามเพียงแบบเดียว

3. ซาติพันธ์ผู้ไท

ผู้ไทจัดเป็นสาขาภาษาตระกูลไท-กะได ในกลุ่มไทย-ลาว และภาษาพูดมีคำพื้นฐานตรงกับไทย-ลาว เพราะ ชนชาวผู้ไทเป็นชนเผ่าหนึ่งที่ตั้งถิ่นฐานปะปนอยู่กับชาติต่างๆ ในอดีต เช่น จีน ลาว ไทยญ้อ ต่างแค่สำเนียงพูดที่ผู้ไทออกเสียงสระอัว [ua] เอีย [ia] เอือ [ua] ไม่ได้ คือ ออกเสียงอัว [ua] เป็นโอ [o:] เสียงเอีย [ia] เป็นเอ [e:] และเสียงเอือ [ua] เป็น เออ [ə:] คือ ออกเสียงสระเหมือนกลุ่มไทยพวน (มนตรี อภิมนูติโก. 2546: 188) นอกจากนี้ สุภิตา ไชยสวัสดิ์ (2542: 1-4) กล่าวว่า ชาวผู้ไทใช้ภาษาที่เป็นภาษาสากลมากขึ้น เช่น คำเรียกอวัยวะในร่างกาย คือ แขน ขา แต่ก่อนชาวผู้ไทจะเรียก แขน หา แต่ปัจจุบันชาวผู้ไทส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า แขน ขา เหมือนชาวไทยทั่วไปแล้ว

ในขณะที่พิเชฐ สายพันธ์ (2545: 130) กล่าวถึงลักษณะภาษาผู้ไทเอาไว้ว่า ภาษาผู้ไทแม้จะกระจายอยู่ในแถบอีสาน แต่สำเนียงนั้นแตกต่างกับภาษาไทยถิ่นอีสานโดยทั่วไป

กลุ่มที่ใช้ภาษาไทย (ไต) เช่น กลุ่มที่ใช้ภาษาไทยดำ กลุ่มลาวโซ่ง กลุ่มผู้ไท กลุ่มกะเลิง กลุ่มข้อย และ กลุ่มโย้ย เป็นต้น (บุญยงค์ เกศเทศ. 2539: 23) และ พระมหาชาญยุทธ สุทธิพิทย์ (2552) กล่าวว่า ถ้าพิจารณาตามลักษณะชาติพันธุ์ของมนุษยชาติ ชาวผู้ไทซึ่งอยู่ในกลุ่มแม่น้ำโขง จัดว่าอยู่ในกลุ่มมองโกลตอนใต้ของอินโดจีน ในกลุ่มภาษาที่พูดภาษาไทยกะไต (Tai kadai) แต่ถ้าพิจารณาชาวผู้ไทโดยอาศัยหลักความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรม การแต่งกาย ศาสนาความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณี ชาวผู้ไทถือว่าอยู่ในชนเผ่าไทย ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่อาศัยในดินแดนนับแต่ตอนเหนือของแม่น้ำโขงลงมาครอบคลุมแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนและตอนล่าง ภาษาผู้ไทจึงมีลักษณะเด่นร่วมกับภาษาไทยด้วย นั่นคือ เป็นภาษาคำโดด มักเป็นคำพยางค์เดียว เป็นภาษามีสรรพยুক্ত โครงสร้างประโยคแบบเดียวกัน คือ “ประธาน กริยา กรรม” ไม่ผันรูปตามโครงสร้างประโยค

เพ็ญประภา จุมมาลี (2553) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาผู้ไท โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาในตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ พบว่ามีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p-,t-,k-,ʔ-,p^h-,t^h-,k^h-,b-,d-,c-,f-,s-,h-,m-,n-,ŋ-,l-,w-,j-/ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำมี 2 เสียง ได้แก่ /kw,k^{hw}/ แสดงให้เห็นได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาผู้ไท ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ

ลักษณะของเสียง	ฐานกรณ์	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก และฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องว่าง ระหว่าง เส้นเสียง
	คุณสมบัติ ของเสียง						
กักหรือระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	?
	ไม่ก้อง มีลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง	b		d			
กึ่งเสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม				c		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ŋ	ŋ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ครึ่งสระ	ก้อง	w			j		

ที่มา: เพ็ญประภา จุมมาลี. (2553). ระบบเสียงภาษาผู้ไท ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัด บึงกาฬ. หน้า 35.

พระมหาชาญยุทธ สุทธิพิทย์ (2552) กล่าวว่า ภาษาผู้ไทมีสระเดี่ยว 9 เสียง หรือ 18 เสียง หากนับสระเสียงยาวด้วย โดยทั่วไปมีลักษณะของเสียงคล้ายกับสระในภาษาไทย ดังนี้

สระสูง : อี [i], อี [i:], อี [ɯ], อีอ [ɯ:], อุ [u], อุ [u:]

สระกลาง : เอะ [e], เอ [e:], เออะ [ə], เออ [ə:], โอะ [o], โอ [o:]

สระต่ำ : แอะ [ɛ], แอ [ɛ:], อะ [a], อา [a:], เอาะ [ə], ออ [ə:]

ภาษาผู้ไทมักไม่ใช้สระประสม นิยมใช้แต่สระเดี่ยวตามที่ปรากฏข้างต้น แสดงให้เห็นได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 คำที่ภาษาไทยกลางเป็นสระประสมแต่ภาษาผู้ไทใช้สระเดี่ยว

เสียงสระในภาษาไทยกลาง	เสียงสระในภาษาผู้ไท	ตัวอย่างภาษาผู้ไท
/ua/	/o/	/hŭa/ → /hǒ:/ (หัว) /sŭan/ → /sǒ:n/ (สวน)
/ia/	/e/	/sŭa:/ → /sě:/ (เสี่ย) /kʰiǎn/ → /kʰě:n/ (เขียน)
/ua/	/ə/	/sŭa:/ → /sǎ:/ (เสี่ย) /makʰŭa:/ → /makʰǎ:/ (มะเขือ)
/aj/	/ə:/	/màj/ → /mǎ:ʔ/ (ใหม่) /sàj/ → /sǎ:/ (ใส่) /hŭacaj/ → /hǎ:cǎ/ (หัวใจ) /kâj/ → /kǎ:/ (ไก๊)

สระไอ (ไม่มลาย) ในภาษาไทยกลาง จะออกเสียงจัตวาในสำเนียงผู้ไท สระไอ(ไม่มลาย) ในภาษาไทยกลาง เสียงจัตวาในสำเนียงผู้ไท ตัวอย่าง

ไป /paj/ = ไป /pǎj/

ข บางคำจะออกเสียงเป็น ห, ค บางคำจะออกเสียงเป็น ฮ ตัวอย่าง

เข้า /k^hâw/ = เข้า /hâw/

ข้า /k^hâ:/ = ข้า /hâ:/

คำขาย /k^hâ:k^hǎ:j/ = ฮ้าขาย /hâ:hǎ:j/

คนห้าคนฆ่าคนห้าคน /k^honhǎ:k^honk^hǎ:k^honhǎ:k^hon/ = คนห้าคนห้าคนห้าคน
/k^honhǎ:k^honhǎ:k^honhǎ:k^hon

คำที่สะกดด้วย -อก จะออกเสียง สระ เอาะ [ɔ] ตัวอย่าง

นอก /nô:k/ = เน้าะ /ńô/

จอก /cò:k/ = เจ้าะ /có/

คอก /k^hǎ:k/ = เค้าะ /kò/

ปลอก /plò:k/ = เป้าะ /pó/

เพ็ญประภา จุมมาลี (2553) ศึกษาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาผู้ไท โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้บอกภาษาในตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ พบว่ามีจำนวน 5 หน่วยเสียง ดังต่อไปนี้

1. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ขึ้น (24) เช่น /hu:¹/ “หู”
2. หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง - ตก (32) เช่น /mu:²/ “มื่อ”
3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 มี 2 เสียงย่อย คือ
 - 3.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง - ตก (31) เช่น /k^haj³/ “ไซ”
 - 3.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง - ระดับ (33) เช่น /pɔ:t³/ “ปอด”
4. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 มี 2 เสียงย่อย คือ
 - 4.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ _ ขึ้น _ ตก (232) เช่น /p^hǎ:⁴/ “ฟ้อ”
 - 4.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง _ ขึ้น _ ตก (343) เช่น /kop⁴/ “กบ”

5. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ระดับ (22) เช่น /k^haw⁵/ “ข้าว”

ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องวรรณยุกต์ของชาวผู้ไทไว้ ได้แก่ งานวิจัยของโรชนี คนหาญ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “คำพื้นฐานภาษาผู้ไท : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงประวัติ” เพื่อศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงของคำพื้นฐานภาษาผู้ไทในด้านของเสียง คำ และความหมาย ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงประวัติ และนำคำศัพท์พื้นฐานมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลคำไทดั้งเดิมที่นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติได้สืบสร้างไว้ โดยพบลักษณะการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะใน 5 ลักษณะ คือ การย้ายเสียง การกร่อนเสียง การเลื่อนเสียง การกลมกลืนเสียง การตัดเสียง และการเติมเสียง การเปลี่ยนแปลงเสียงสระพบว่า เสียงสระประสมของไทดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงสระเดี่ยว ภาษาผู้ไทปัจจุบันจึงไม่มีสระประสม ในขณะที่มนตรี อภิมนุติโก (2546: 188) กล่าวว่า ภาษาผู้ไทมีเสียงสระเดี่ยว 18 เสียง และนิยมใช้แต่สระเสียงเดี่ยว และไม่ใช้สระประสม และยังพบการเปลี่ยนแปลงสระเสียงสั้นในคำไทดั้งเดิมมาเป็นเสียงสระเสียงยาวในภาษาผู้ไทเป็นจำนวนมาก การเปลี่ยนแปลงของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ภาษาผู้ไทมีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมแต่ละเสียงออกมาเป็นสองเสียง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงด้านคำพบว่า มีการเติมคำ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายในลักษณะความหมายแคบเข้า ความหมายกว้างออก และความหมายย้ายที่

มีงานวิจัยที่แสดงถึงเรื่องพยางค์ของชาวผู้ไทไว้ ได้แก่ งานวิจัยของอมรรัตน์ วันยาว (2545) เป็นการศึกษาการตั้งชื่อของบุคคลของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท ในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทางด้านโครงสร้างทางภาษาของชื่อ ที่มาของคำที่ใช้และความหมาย เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมและความเชื่อจากการตั้งชื่อบุคคลในกลุ่มอายุ 4 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างทางภาษาของชื่อบุคคลที่มีอายุมาก โครงสร้างของคำจะมีจำนวนพยางค์น้อยกว่ากลุ่มบุคคลที่มีอายุน้อยตามลำดับ ที่มาของคำที่ใช้ในการตั้งชื่อบุคคลพบว่า กลุ่มบุคคลที่มีอายุมากชื่อจะมาจากภาษาไทย รองลงมาจะเป็นชื่อที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ส่วนกลุ่มบุคคลที่มีอายุน้อยชื่อจะมาจากภาษาบาลีสันสกฤต รองลงมาเป็นชื่อที่มาจากภาษาไทยตามลำดับ ความหมายของคำที่นำมาตั้งชื่อบุคคล พบว่ากลุ่มบุคคลอายุมากชื่อที่จะมีความหมายที่เป็นลักษณะอากัปกริยา ลักษณะรูปร่างสัดส่วน สีส จำนวนนับและคำที่มีความหมายเป็นคำถาม ส่วนชื่อของกลุ่มบุคคลอายุน้อยชื่อจะมีความหมายที่เป็นสิริมงคลแก่บุคคลเจ้าของชื่อ แยกเป็นกลุ่มชายชื่อจะมีลักษณะของการมีเกียรติศักดิ์ศรี ชื่อเสียง วงศ์ตระกูล พ่อ แม่ เทพเจ้าความกล้าหาญ อำนาจและความเจริญรุ่งเรือง ส่วนกลุ่มหญิงนั้นชื่อจะมีความหมายไปในลักษณะของความสวยงาม

ความพึงพอใจ ความเหมาะสม ซึ่งทำให้เห็นว่าความเชื่อของชาวผู้ไทในการตั้งชื่อบุคคลมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายคำว่า “ผู้ไท” ว่าหมายถึง “ชนชาติไทยสาขาหนึ่งแถบสิบสองจุไท” และได้อธิบายคำว่า “ไท” ในหลายความหมาย เช่น ความเป็นอิสระ คนชาวเมือง มีคำใกล้เคียงกันได้แก่ คำว่า “ไท่” หมายถึง ผู้เป็นใหญ่

คำว่า “ผู้ไท” ในทัศนะของชาวผู้ไท หมายถึง ผู้สืบเชื้อสายมาจากเทพเจ้า ผู้เป็นใหญ่, เป็นชนชั้นผู้ปกครอง และคำว่า “ผู้ไท” ยังมีคำเรียกที่เพี้ยนไป เช่น คำว่า “ภูไท” “พู่ไท” ซึ่งเป็นคำที่คนเหล่านี้เรียกชาวผู้ไท ซึ่งได้ยินได้ฟังจากการออกเสียง หรือคำเรียก ส่วนชาวผู้ไท เรียกกลุ่มของตนว่า “ผู้ไท” (มนตรี อภิมนุติโก. 2556: 1)

ถวิล เกษรราช (2543: 18) กล่าวว่า ชาวผู้ไทนั้น มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น ผู้ไทดำ ผู้ไทขาว ลาวเก่า ไทกะตากบ้าง และตัดคำว่า “ผู้” ออก เรียกแต่คำว่า ไทดำ และไทขาวบ้าง เรียกว่า ลาวโซ่งบ้าง คำว่าโซ่ง หมายถึง กางเกง หากผู้ไทพวกใดนุ่งกางเกงสีดำก็เรียกว่าลาวโซ่งดำ นุ่งกางเกงลายก็เรียกว่าลาวโซ่งลาย เป็นต้น คำว่าโซ่งนั้น ตามพงศาวดารเรียกเป็นทรงก็มี เช่น ลาวโซ่งดำ เขียนเป็น ลาวทรงดำ เป็นต้น และมีบางท่านเขียนว่าภูไท ภูไทย พูไท และพูไทย ก็มี

บุญยงค์ เกศเทศ (2539: 11-12) กล่าวว่า ชาติพันธุ์มนุษย์กลุ่มดั้งเดิมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ในตระกูลออสโตรลอยด์ ที่มีผิวคล้ำบ้าง ดำบ้าง ผมเป็นหยัก หรือคลื่นบ้าง และมักมีร่างกายต่ำเตี้ย ส่วนกลุ่มหินใหม่หรือหินขัดที่อพยพเคลื่อนย้ายกันมาในช่วงแรกจากแผ่นดินใหญ่ทางตอนใต้ของจีน เป็นกลุ่มที่อยู่ในตระกูลมองโกลอยด์ หรือ ออสโตรนีเซียน จะมีผิวค่อนข้างขาวเหลือง เส้นผมเหยียดตรง และกลุ่มผู้ไทเข้าสู่ประเทศไทยเมื่อราว 130 ปีมาแล้ว ก่อนที่จะอพยพเข้ามาอยู่ประเทศไทยนั้น กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทเคยอยู่ในดินแดน “สิบสองจุไท” แถบเมืองไล เมืองเจียน เมืองมน และเมืองบาง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ไทขาว ส่วนผู้ไทดำมีเมืองหลงอยู่ที่เมืองแฉ่ง เมืองวัง เมืองม่วย เมืองกลาง เมืองโละ เมืองวัด และเมืองซาง เป็นต้น

มนตรี อภิมนุติโก (2546: 12) กล่าวถึงสิบสองจุไทไว้ว่า สิบสองจุไท หมายถึง สิบสองเขตแดนของไทย หรือสิบสองเจ้าไท เป็นชื่อดินแดน ปัจจุบันตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเวียดนาม มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับแคว้นตั้งเกียและภาคใต้ของประเทศจีน ทิศตะวันออกติดต่อกับแม่น้ำดำ ทิศตะวันตกติดต่อกับเขตหัวพันห้าเหนือของประเทศลาว มีเมืองแฉ่ง (แฉ่น) หรือเดียนเบียนฟู เป็นเมืองดั้งเดิมของดินแดนนี้

วิลาวณีย์ เชื้อวงศ์กุล (2542: 12) กล่าวว่า ชาวผู้ไทมีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ที่ ตำบลเจิ้นหลง (จินหลง) ทิศตะวันตกเฉียงใต้ เมืองกวางสี ติดชายแดนประเทศเวียดนาม ชาวผู้ไทอาศัยในบริเวณเมือง กววงสีภาคใต้ของจีนและภาคเหนือของเวียดนาม มาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น จนมาถึงราชวงศ์ชิง และถึง ปัจจุบัน โดยจัดให้อยู่กลุ่มเลี้ยวเยร์หมิน เมืองกวางสี ประเทศจีน และทุกวันนี้ชาวผู้ไทก็ยังดำรงคง เผ่าพันธุ์อยู่ ไม่ได้หนีหายไปไหน โดยเรียกว่า ผู้ไท (Budai) อ่านออกเสียง ว่า บู้ไต และยังมีอาศัยเป็น ชนกลุ่มน้อยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น และประเทศเวียดนาม ในเมืองกวางสี ประเทศจีน ชาวผู้ไทถูกจัดให้อยู่ ในกลุ่มชาวจ้วง บู้จ้วง หรือผู้จ้วง โดยที่นั่นมีชาวผู้ไทอาศัยอยู่ประมาณ 2 ล้านกว่าคน ซึ่งเป็นเมืองที่มี ประชากรชาวผู้ไทมากที่สุดในโลก แต่ยังเป็นผู้ไทแบบดั้งเดิมที่ยังไม่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมลาว ไทย หรือพุทธศาสนา อย่างผู้ไทที่อยู่ในพื้นที่อื่นๆ อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีวัฒนธรรมร่วมกันหลายอย่างที่ยังคง ปรากฏในกลุ่มของชาวผู้ไททั่วไป ซึ่งวิลาวณีย์ เชื้อวงศ์กุล กล่าวเพิ่มเติมว่าในเวียดนามนั้นคนผู้ไทจะมี อยู่อีกแห่งหนึ่ง คือที่จังหวัดไฮดอง เมืองไฮดอง ติดลงมาด้านใต้ทางเมืองเมืองท่าไฮฟอง และตลอดแนว ชายแดนจีน และเวียดนามนั้นจะมีชุมชนชาวผู้ไทอาศัยกระจายอยู่ตลอดแนว

ในขณะที่วาริน จันทศรี (2547) กล่าวว่า ชนชาติผู้ไทอพยพจากเมืองวังมาตั้งถิ่นฐานในเขต ภาคอีสานที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ 2 ลักษณะ คือ ที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึงโดยมีหนองน้ำหรือบึงเป็นหลัก และที่ราบชายฝั่งแม่น้ำลำคลอง โดยอาศัยแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและประกอบอาชีพต่างๆ ได้แก่ การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์น้ำ เป็นอาหาร ชาวผู้ไทซึ่งแต่เดิมครั้งอยู่เมืองวังทำแต่ไร่ฝัก ไม่เคยทำนา จึงเปลี่ยนมาประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา เป็นหลัก ตามสภาพภูมิศาสตร์ที่ตั้งบ้านเรือนจึง มีการออกแบบเครื่องมือเครื่องใช้ โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผลิตจากวัสดุในท้องถิ่น ได้แก่ งานไม้ อาศัยไม้ จากป่า โดยเฉพาะไม้ไผ่ซึ่งพบได้ง่ายโดยทั่วไปนำมาจักสานเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ และบางท้องถิ่นมี การทำงานเครื่องปั้นดินเผา ในเขตที่มีดินเหมาะแก่การผลิต เพื่อตอบสนองประโยชน์ใช้สอยในการ ประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันประกอบความเชื่อในพิธีกรรมและประกอบภารกิจสร้าง ทางสถาปัตยกรรม

วสุพล ดะยอมดอก (2550: 25-26) กล่าวว่า ผู้ไทเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอยู่ประมาณ 1 แสนคน เศษส่วนใหญ่ตั้งภูมิลำเนาอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงและแถบเทือกเขาภูพาน เช่น จังหวัดนครพนม มีใน อำเภอดำชะอี ธาตุนม อำเภอมือง และนาแก จังหวัดมุกดาหาร มีอยู่ที่กิ่งอำเภอนองสูง หนาแน่น ที่สุดในทุกตำบลและหมู่บ้าน ในจังหวัดสกลนคร มีในอำเภวาริชภูมิ อำเภอรณนคร จังหวัดกาฬสินธุ์ มี

ในอำเภอกุฉินารายณ์ สหัชชันธ์ เขาวง เป็นต้น ยังมีผู้ที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรีอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “ลาวโซ่ง”

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลประชากรผู้ไทในประเทศไทยพบว่า ผู้ไทตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างกว้างขวางรวมเป็น 9 จังหวัด 33 อำเภอ 494 หมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้ (มนตรี อภิมนุติโก. 2556: 10)

1. จังหวัดสกลนคร 212 หมู่บ้าน 9 อำเภอ (พรรณานิคม เมืองสกลนคร วาริชภูมิ พังโคน บ้านม่วงวานรนิวาส กุสุมาลย์ สว่างแดนดิน กุดบาก)
2. จังหวัดนครพนม 131 หมู่บ้าน 5 อำเภอ (นาแก เรณูนคร ธาตุพนม ศรีสงคราม เมืองนครพนม)
3. จังหวัดมุกดาหาร 68 หมู่บ้าน 5 อำเภอ (คำชะอี เมืองมุกดาหาร นิคมคำสร้อย ดอนตาลหนองสูง)
4. จังหวัดกาฬสินธุ์ 63 หมู่บ้าน 5 อำเภอ (เขาวง กุฉินารายณ์ คำม่วง สมเด็จ สหัชชันธ์)
5. จังหวัดบึงกาฬ 6 หมู่บ้าน 3 อำเภอ (โซ่พิสัย บึงกาฬ พรเจริญ)
6. จังหวัดอำนาจเจริญ 5 หมู่บ้าน 2 อำเภอ (เสนานิคม ชานุมาน)
7. จังหวัดอุดรธานี 5 หมู่บ้าน 2 อำเภอ (วังสามหมอ ศรีธาตุ)
8. จังหวัดยโสธร 3 หมู่บ้าน 1 อำเภอ (เลิงนกทา)
9. จังหวัดร้อยเอ็ด 1 หมู่บ้าน (โพนทอง)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นว่า ชาวผู้ไทอาศัยอยู่มากที่สุด คือ จังหวัดสกลนคร มีอยู่ในทุกอำเภอ โดยปณัตตกร หมอชาติ (2553: 3) ได้กล่าวว่า เมื่อดูข้อมูลประชากรจังหวัดสกลนคร (2550) พบว่ามีจำนวน 1,113,064 คน ซึ่งน่าจะเป็นชาวผู้ไทมากกว่าครึ่ง โดยกลุ่มผู้ไทที่เข้ามาอาศัยตั้งรกรากอยู่ในเมืองสกลนคร ได้แก่ ผู้ไทวัง คือ ผู้ไทที่อพยพมาจากเมืองวัง และเข้ามาตั้งบ้านเรือนในแถบเมืองพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ผู้ไทกระปอง หรือผู้ไทกะปอง คือ ผู้ไทที่มาจากเมืองกระปองมาตั้งบ้านเรือนอยู่ในแถบตำบลโนนหอม และบริเวณริมหนองหาน ด้วยเหตุนี้จังหวัดสกลนครจึงมีคำขวัญของจังหวัดว่า “พระธาตุเชิงชุมคู่บ้าน พระตำหนักภูพานคู่เมือง งามลือเลื่องหนองหาร และตระการปราสาทผึ้ง สวยสุดซึ้งสาวผู้ไท ถิ่นมั่นในพุทธธรรม”

ชาวผู้ไททั้งชายและหญิงมีรูปร่างสันทัด ผิวขาวเหลือง สูงประมาณ 140-160 ซม. ผู้ชายรูปร่างผอมกว่าผู้หญิงซึ่งค่อนข้างเจ้าเนื้อสมบูรณ์และรูปร่างใบหน้ารูปไข่แบน จมูกเล็กแต่ไม่โด่ง ริมฝีปากคล้ำกว่าเล็กน้อย ริมฝีปากกลางหนากว่าด้านบน มีริ้วรอยย่นเป็นเส้นเล็กๆ เหนือริมฝีปาก ชาวผู้ไทบางคนไว้หนวดหรือเคราขนตามร่างกาย นิยมตัดผมสั้นประมาณครึ่งนิ้ว หรือ 1 นิ้ว ผมดกแต่แข็งมีสีดำ สตรีนิยมปล่อยผมยาวตามธรรมชาติ เด็กๆ ชาวผู้ไทมีตาสีดำ ส่วนสีขาวยังคงตาออกสีค่อนข้างเหลือง ส่วนวงกลมของดวงตาสีดำสูงกว่าส่วนสีขาวยเล็กน้อย ขนเฝ้าผู้ไทมีนิสัยส่วนตัว คือ รักความสงบ อยู่กันอย่างสันติ และมีความรักหวงแหนในเผ่าพันธุ์ (ธนานันท์ ตรงดี. 2545)

นอกจากนี้ชาวผู้ไทยังสามารถแบ่งกลุ่มในชนเผ่าของตนเองโดยแบ่งตามลักษณะของเครื่องแต่งกาย ซึ่งธนานันท์ ตรงดี (2545: 29) กล่าวว่าชาติพันธุ์ผู้ไท แบ่งกลุ่มตามเครื่องแต่งตัวที่เป็นพิธีการออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ผู้ไทขาว มีอยู่เมืองไล เมืองเจียน เมืองมุนและเมืองยาง ในงานพิธีศพนิยมนุ่งขาว ผู้ไทขาวอพยพไปอยู่แขวงฟองสาลี หลวงพระบาง และ แขวงหัวพัน ในราชอาณาจักรลาว 2. ผู้ไทดำ มีอยู่แถบเมืองแฉง เมืองควาย เมืองตุง เมืองม่วย เมืองลา เมืองโมะ เมืองหวัดและเมืองซางผู้ไทดำจะชอบนุ่งห่มดำ พวกลาวเรียกผู้ไทเหล่านี้ว่า “ไทยเหนือ” บ้าง “ผู้ไท” บ้าง และยังกระจัดกระจายไปทำมาหากินเป็นกลุ่มตามหัวหน้าปกครอง ไปอยู่เมืองต่างๆ ตามแขวงเชียงขวาง เวียงจันทน์ คำม่วน สุวรรณเขต ประเทศลาวและประเทศไทย 3. ผู้ไทแดง ชอบแต่งกายด้วยผ้าสีแดง จำนวนน้อย เป็นพวกผู้ไทแถบลุ่มแม่น้ำแดงในตั้งเกี่ยของญวนเหนือขณะนี้

ในงานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากจังหวัดสกลนครที่เป็นผู้ไทดำ ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 เรียกว่า “ไททรงดำ” การแต่งกายในชีวิตประจำวันไม่เด่นชัด แต่ในพิธีกรรมชาวผู้ไทจะมีชุดประจำเผ่าไทดำนิยมใช้สีดำเป็นพื้นมีสีแดงสลับเป็นลายตกแต่ง ชาวไทดำ ผู้ชายใส่กางเกงเสมอเข้า เรียกว่า ช่วงก้อม เสื้อคอกลม ผ่าอก ติดเม็ดกระดุมทำด้วยเงินค่อนข้างถี่ แขนเสื้อทรงกระบอกยาวเลยศอก เรียกว่า เสื้อก้อม ถ้าเป็นชุดพิธีการ จะใช้ชุดฮี (ยาว) กางเกงขายาว (ช่วงฮี) เสื้อยาวคลุมตะโพกจนเกือบถึงเข่า มีลวดลายตกแต่ง ผู้หญิงนุ่งผ้าซิ่นดำน้ำเงินครามขลิบแดงเชิงซิ่น เสื้อแขนกระบอกผ่าอกติดกระดุมถี่เรียกว่า เสื้อก้อม

การใช้ชีวิตของชาวผู้ไทในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่นิยมตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ตามที่ราบหุบเขาที่มีลำน้ำไหลผ่าน เพราะทำให้เอื้อต่อระบบการเพาะปลูกแบบนาลุ่ม นอกจากนี้ บริเวณพื้นที่ลาดก็ทำไร่

และปลูกพืชหลายชนิด เช่น ข้าวโพด ฝ้าย มัน รวมทั้งข้าวไร่ เรียกว่า เป็นลักษณะการดำรงชีวิตแบบ “เก็บผัก หาปลา ล่าสัตว์” ซึ่งเป็นวิถีในการแสวงหาผลผลิตที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ดังนั้นเมื่ออพยพเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ชาวผู้ไทจึงเลือกตั้งถิ่นฐานในที่ราบหุบเขาตามถิ่นฐานเดิมในเวียดนาม และชาวผู้ไทมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ จึงให้ความนับถืออำนาจเหนือธรรมชาติอย่างเหนียวแน่น เมื่ออพยพเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ชาวผู้ไทก็ยังคงนับถืออำนาจเหนือธรรมชาติควบคู่ไปกับการนับถือพุทธศาสนา (สุรัชย์ ชินบุตร. 2553)

ในด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชาวผู้ไท สุภิตา ไชยสวาสดี (2542: 1-4) กล่าวว่า ชาวผู้ไทเป็นชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีภาษาพูดเป็นของตนเองและมีวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อบางอย่างที่แตกต่างไปจากชาวไทยลาว ซึ่งปัจจุบันกำลังถูกผสมด้วยวัฒนธรรมไทยลาวและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ก่อนชาวผู้ไทจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีการติดต่อสมาคมกับกลุ่มอื่นจึงทำให้การศึกษาล่าช้า แต่ปัจจุบันได้มีการส่งบุตรหลานไปเรียนหนังสือในระดับสูงขึ้น เช่นเดียวกับ ชาวไทยลาว และในด้านประเพณีต่างๆ จะปฏิบัติเหมือนกับชาวไทยลาว เช่น บุญเข้าพรรษา ออกพรรษา บุญกฐิน ลอยกระทง เป็นต้น

ด้านความเชื่อและศาสนาของชาวผู้ไท พระมหาชาญยุทธ สุทธิพันธ์ (2552) กล่าวว่า ความเชื่อของชาวผู้ไทจะมีเรื่องของผีบรรพบุรุษเข้ามาเกี่ยวข้องในด้านพิธีกรรม ในด้านความเชื่อ มีความเชื่อว่าผีปู่เจ้านั้นเป็นวิญญาณของเจ้านายชั้นสูง การคุ้มครองให้ชาวผู้ไทอยู่เย็นเป็นสุข หากผู้ใดไม่เคารพบูชาเจ้าผีปู่จะโกรธและลงโทษให้ผู้นั้นเจ็บป่วยและตายได้

ความเชื่อเรื่องพิธีกรรมเป็นการเสริมสร้างศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สร้างความสัมพันธ์กับเทพเจ้า รวมทั้งเป็นเครื่องจรรโลงอารมณ์ พิธีกรรมอาจจะกระทำเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวตามเหตุการณ์ ส่วนประเพณีนั้นมักจะทำเป็นประจำตามกำหนดเวลาที่แน่นอน พิธีกรรมบางอย่างอาจเป็นประเพณีด้วยก็ได้ คือ มีทั้งส่วนที่เป็นประเพณี เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง ทอดกฐิน มีทั้งความศักดิ์สิทธิ์และความสนุกสนานปะปนกันไป (วาสนา ซึ่งรัมย์. 2552: 13) เช่นเดียวกับ สุภิตา ไชยสวาสดี (2542) กล่าวว่าแต่ก่อนชาวผู้ไทยังไม่มีศาสนาที่จะนับถือ จึงนับถือผีต่างๆ เป็นที่พึ่ง แต่ปัจจุบันมีการนับถือศาสนาพุทธเป็นศูนย์รวมจิตใจอีกด้วย

ความเชื่อด้านศาสนาของชาวผู้ไทสะท้อนให้เห็นได้จากงานวิจัยของเยาวดี วิเศษรัตน์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง “ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยของชาวผู้ไท บ้านดงยาง ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร” งานวิจัยของพิสิฏฐ์ บุญไชย (2542) ได้ศึกษาเรื่อง “รายงานการวิจัยการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของชาวผู้ไท จังหวัดมุกดาหาร” และงานวิจัยของพระ

มหาทองจันทร์ ทิพย์วัฒน์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “สุขภาพของครอบครัว : การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการรักษาโรคกระดูกจากอุบัติเหตุของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาวและผู้ไทยในภาคอีสาน” ทั้ง 3 งานวิจัยพบผลการศึกษาที่ตรงกัน คือ ชาวผู้ไทมีความเชื่อว่าความเจ็บไข้ได้ป่วยมีผลมาจากอำนาจเหนือธรรมชาติไสยศาสตร์ ผีบรรพบุรุษ ผีป่า ในสมัยที่ยังไม่มีศาสนาให้นับถือหรือยึดเหนี่ยวจิตใจ แต่ในปัจจุบันชาวอีสานมีการนับถือศาสนาพุทธทำให้ชาวผู้ไทมีความใกล้ชิดกับศาสนามากขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าผู้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวผู้ไท จากผลงานการวิจัยของ วาสนา ซึ่งรัมย์ (2552) เรื่อง “ดนตรีผู้ไทบ้านโพนสว่าง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อศึกษาวัฒนธรรมด้านดนตรี และบทเพลงดนตรีของชาวผู้ไท งานวิจัยของสุภาพร คำยุธา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “การฟ้อนของชาวผู้ไท : กรณีศึกษาหมู่บ้านโพน อ.คำม่วง จ. กาฬสินธุ์” และงานวิจัยของวาริน จันทศรี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “งานหัตถกรรมผู้ไท : การใช้ ภูมิปัญญาและความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในเรือนผู้ไท” จะเห็นว่าชุมชนผู้ไทมีการอนุรักษ์ดนตรี การฟ้อนรำ และงานหัตถกรรมไว้ในชุมชนของตน เพื่อเป็นกิจกรรมหนึ่งในชุมชน และการมีรายได้เสริมจากนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนซึ่งลักษณะเด่นของชาวผู้ไทในด้านการท่องเที่ยวจะพบได้ในงานวิจัยของพนมพร สารสิทธิ์ยศ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง “ผู้ไทย : แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว โขมสเดย์ จังหวัดมุกดาหาร” และงานวิจัยของรัชดาภรณ์ เรื่องช่อ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ธุรกิจการท่องเที่ยวถิ่นผู้ไทย : กรณีศึกษาหมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผามาศ จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งทำให้เห็นว่าชุมชนผู้ไทให้การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว

ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชาวผู้ไทสะท้อนให้เห็นได้จากงานวิจัยของ อลิสา ไหวรรกล้า (2556) ได้กล่าวไว้ในผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนผู้ไทย ตำบลบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่าชาวผู้ไทมีการเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนานั้นต้องอยู่บนพื้นฐานเดิมของสังคม และอยู่บนหลักการของการคำนึงถึงภูมิประเทศและภูมิสังคม และใช้ทรัพยากรเดิมที่มีอยู่นั้นมาใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนสูงสุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าชาวผู้ไทยึดขนบธรรมเนียมเดิมของสังคมและรับเอาวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกเข้ามาน้อยมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปและอภิปรายผล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ ชาวผู้ไท จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูล โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 10 คน โดยกำหนดเกณฑ์ของผู้บอกภาษา ดังนี้

1. เป็นชาวผู้ไทที่อาศัยอยู่ในตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร และไม่เคยย้ายไปอยู่ในพื้นที่อื่น
2. เป็นผู้ที่ใช้ภาษาผู้ไทเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร
3. มีอายุระหว่าง 30-50 ปี
4. ไม่จำกัดอาชีพและเพศของผู้บอกภาษา
5. ได้รับความศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาปีที่ 6¹

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะนามของภาษาผู้ไทในงานวิจัยนี้ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การรวบรวมคำนาม การสร้างแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมคำนาม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมคำนามจากพจนานุกรมภาษาอีสานเพื่อนำไปใช้สอบถามผู้บอกภาษา โดยรวบรวมคำนามจากพจนานุกรม 3 เล่ม ดังนี้

¹ เนื่องจากผู้วิจัยป้องกันไม่ให้มีอิทธิพลด้านการศึกษาส่งผลต่อข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษา

1.1 พจนานุกรมอีสาน-กลาง ของ โครงการร่วมมือมหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัย
อิสาน (2532)

1.2 พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติ (2530)

1.3 พจนานุกรมภาษาอีสาน ของ คำพูน บุญทวี (2548)

ผู้วิจัยรวบรวมคำนามได้ทั้งหมด 533 คำ ตัดคำนามที่ซ้ำกันออกจำนวน 98 คำ จากนั้นคัดเลือก
เฉพาะคำนามที่เป็นรูปธรรม และจะใช้คำนามที่ผู้บอกภาษามีลักษณนามระบุคำนามนั้น เพื่อนำมาใช้ใน
การวิจัย รวมคำนามที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 397 คำ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสอบถาม

เมื่อได้คำนามจากขั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วน
แรกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ อายุ และระดับการศึกษาของผู้บอกภาษา ส่วนที่สองเป็นตารางสอบถาม
ลักษณนาม โดยผู้วิจัยได้คัดลอกคำนามที่เป็นรูปธรรมทั้งหมด 397 คำให้คละกัน ไม่เรียงตามลำดับ
ตัวอักษร ก-ฮ เพื่อป้องกันการตอบคำถามโดยใช้ลักษณนามซ้ำกัน (ภาคผนวก ก)

ตัวอย่างตารางแบบสอบถามลักษณนามในภาษาผู้ไท

ชื่อ..... อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

ลำดับ	คำนาม	ลักษณนาม
1	ต้นไม้ (กกไม้)	
2	โรงเรียน (โฮงเฮน)	
3	ดาว	
4	ร่ม (ฮ่ม)	
5	ประตู (ฝักตู)	
:		
397	นกปรอท (นกชอด)	

ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา

ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีเจ้าของภาษา 1 คน คือ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนผู้ไท ช่วยสอบถามลักษณะนามจากผู้บอกภาษา เพราะต้องการข้อมูลเป็นภาษาแม่เป็นหลัก โดยใช้โครงสร้างการปรากฏของลักษณะนามในภาษาผู้ไท ได้แก่

คำนาม + คำบอกจำนวนนับ + ลักษณะนาม

เช่น

หมา 2 _____ (ตัว)

เพื่อให้ชาวผู้ไทบอกลักษณะนามที่ใช้กับคำนาม ซึ่งเมื่อได้คำตอบแล้ว ผู้วิจัยจะเป็นผู้บันทึกลักษณะนามที่ผู้บอกภาษาตอบลงในแบบสอบถามด้วยตนเอง

อย่างไรก็ดี หลังจากที่ผู้วิจัยได้ข้อมูลทั้งหมดมาจัดทำแบบสอบถามและไปเก็บข้อมูลภาคสนามเบื้องต้น พบว่ามีคำนามบางคำที่ผู้บอกภาษาใช้ไม่ตรงกับที่ปรากฏในพจนานุกรม ผู้วิจัยจึงได้ปรับแก้ไขคำนามให้ตรงตามที่ใช้จริง แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาอีกครั้ง

คำนามที่ผู้บอกภาษาใช้แตกต่างจากที่ปรากฏในพจนานุกรม มีจำนวน 26 คำ แสดงให้เห็นได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบของคำนามที่ปรากฏในพจนานุกรมและคำนามที่ใช้ในภาษาผู้ไท

คำนามที่ปรากฏในพจนานุกรม	คำนามที่ใช้ในภาษาผู้ไท	ความหมาย
ทินกร	ตะเง็น, ตะแงน	ดวงอาทิตย์
เฉอม	ผักหน่าว	ชะอม
โคด	มะสาลี	ข้าวโพด
ลกไก่	เคาะไก่	คอกไก่
ทวาร	ผักตู	ประตู
ผักสะแงะ	ผักอีเสริม	ผักสะระแห่น

ตาราง 4 (ต่อ)

คำนาที่ปรากฏในพจนานุกรม	คำนาที่ใช้ในภาษาผู้ไท	ความหมาย
นิเวศน์	เฮื่อน	บ้าน
ผักบัว	หางผัก	ต้นหอม
หมากแครง	มะเข้	มะเขือพวง
คันที้	มะน้ำเต้า	ลูกน้ำเต้า
โดม	ให้ย	ห้วย
ตีนแฮด	เห็ดปลวก	เห็ดที่ขึ้นตามโคนต้นไม้
ถั่วแปบ	มะแปบ	ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน
ตุ้ม	มะตึ่ง	กระดุม
คันจ้อง	คันฮ่ม	คันร่ม
ฐานซี	ไล่้ม	ส้อมถ่าย
โบกขระ	เบอโบ	ใบบัว
บ่อนนอน	หม่องนอน	ที่นอน
दनยา	ฮีนาง	ลูกสาว
งูซวง	งูเหยอ	งูใหญ่
ทะเล	ไถ้ย	ถั่ว
กะต้อย	ผ้าล่าย	ผ้าขี้ริ้ว
ลองฟาง	กองเฟิง	กองฟาง
หมากลินดา	มะสีดา	ฝรั่ง
ทิง	โงกะทิง	วัวกระทิง
ซีโก้	จีกะ	จิ้งเหลน

3. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลทั้งหมดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยมีการจัดกระทำและมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. รวบรวมลักษณะนามทั้งหมดที่พบ โดยคัดเลือกเฉพาะลักษณะนามที่มีผู้บอกภาษาตอบตรงกันจำนวน 8 คนจาก 10 คน
2. ตัดคำนามที่ผู้บอกภาษาไม่สามารถตอบคำถามได้ เพราะ ผู้บอกภาษาไม่เคยเรียกคำนามเหล่านั้นร่วมกับลักษณะนาม เช่นคำว่า ลม เปลวไฟ ท้องฟ้า
3. วิเคราะห์ประเภทลักษณะนามตามแนวคิดของ โจนส์ (Jones. 1970) พลาเชค (Placzek. 1978) และ บาร์ซและดิลเลอร์ (Barz & Diller. 1985)
4. จัดประเภทคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณะนามแต่ละคำออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ ตามวงความหมาย
5. วิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ลักษณะนามร่วมกัน ตามแนวคิดของไนด้า (Nida. 1975) โดยวิเคราะห์เฉพาะคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณะนาม เดียวกันมากกว่า 2 คำขึ้นไป วิเคราะห์ความหมายโดยอิงจากพจนานุกรม และการสอบถามความหมายของคำนามต่างๆ จากผู้บอกภาษารวมถึงพิจารณาจากลักษณะของสิ่งที่คำนามนั้นอ้างถึง
6. จัดประเภทของลักษณะนามจากอรรถลักษณะที่พบในคำนามต่างๆ ที่มีการใช้ร่วมกันตามแนวคิดของอลัน (Allan. 1977)

4. สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุป อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณนามในชาติพันธุ์ผู้ไท แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ

- 4.1 ประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท
- 4.2 การวิเคราะห์หรือรรถลักษณของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม
- 4.3 การจัดประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท

4.1 ประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณนามทั้งหมด 397 คำ พบว่าลักษณนามในภาษาผู้ไท แบ่งได้ 3 ประเภท ตามแนวคิดของโจนส์ (Jones. 1970) พลาเชค (Placzek. 1978) และ บาร์ซและดิลเลอร์ (Barz and Diller. 1985) ได้แก่ ลักษณนามเฉพาะ (specific classifier) ลักษณนามซ้ำรูป (repeater classifier) และลักษณนามทั่วไป (general classifier)

4.1.1 ลักษณนามเฉพาะ (specific classifier)

พบจำนวน 52 คำ ได้แก่ กก กะบอก ก้าน กิ่ง โคน ขด คน คั่น คู่ เคอ โคน ชุด ของ ฐาน ดาง ด้าม โดง ดง ดอก ดอน เต้า ตน ตัน ทาง แท่ง ท่อน บาน เบอ ป่อง ผืน แผ่น ผัก โปน เม็ด มวน ม้วน ยอด รูป เล่ม ลำ วง สระ สะบับ สาย เส้น หง่า หนอง หม่อง หลัง โห องค์ เหยอ ลักษณนามดังกล่าวใช้กับคำนามต่างๆ ดังแสดงให้เห็นในตาราง 5

ตาราง 5 ลักษณนามเฉพาะและคำนามที่ใช้ร่วมกัน

ลำดับ	ลักษณนาม	ตัวอย่างคำนาม
1.	กก	โหลอม (ต้นหลอม) ผักเหน่า (ชะอม) ตำลึง ผักอีเลิม (สระระแห่น) แพงโพย (ต้นแพงพวย) มะแปบ (ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน) ผักอีฮุ่ม (มะรุ่ม)
2.	กะบอก	ป่องไม้ (ไม้ไผ่ตัดเป็นท่อน)
3.	ก้าน	ผักอีฮุ่ม (มะรุ่ม) ตำลึง ผักช่น่องม้า (ผักชนิดหนึ่งเกิดในน้ำ)

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
4.	กึ่ง	เกิบ (รองเท้า) เกิบบุท (รองเท้าบุท)
5.	โกน	กุง (ไม้พลวง)
6.	ขด	เซอะ (เชือก)
7.	คน	เอี้ย (พี่สาว) ออแต่ม่า (ผู้แต่ม่า,ปู่) เจ้าสาว อีนาง (ลูกสาว) ชาวไฮ่ (ชายชาวไร่) หง่า (ย่า) ตำโรจ (ตำรวจ)
8.	คัน	ฮ่อม (ร่ม) ฮ่อมกระดาศ (ร่มกระดาศ) หน้าไม้ (เครื่องยิงสัตว์) โป่ง (ช้อนตักอาหาร) จอง (ทัพพี) เสม (จอบ) หน้าไม้ (เครื่องยิงสัตว์)
9.	คู่	ก่องแขน (กำไลข้อมือ) ตุ่มหู เกิบบุท (รองเท้าบุท) เกิบ (รองเท้า) ดอก (ตุ่มหูแบบโบราณ) มือ แก้ม
10.	เคอ	ผักอีเสิม (สระระแห่น) ง้วนหมู (ไม้เถาชนิดหนึ่ง) เอ็นอ่อน (ไม้เถาชนิดหนึ่งใช้ทำยา) ถอบแถบ (พืชเถาชนิดหนึ่งใบกรอบ)
11.	โคก	โนน (พื้นที่สูง) ป่าสก (ป่ารกทึบ)
12.	ชุด	ซัง,เซ้อ (เครื่องนุ่งห่ม,เครื่องประดับ)
13.	ชอง	จดหมาย ไชลอบ (เครื่องจักสานสำหรับดักปลา)
14.	ฐาน	โล้มซี่ (ลิ่มถ่าย)
15.	ดาว	ซาเซ็ด (เครื่องดักสัตว์) มองดักสัตว์ (เครื่องดักสัตว์ ทำด้วยด้าย) กะดุ้ง (ยอจับปลา)
16.	ด้าม	ง้าว (ดาบด้ามยาว) ปากกาคอแข็ง (ปากกาคอแรง) เสม (เสียม) มิดแก (มีดโกน)
17.	โดง	ดาว โดงจัน (พระจันทร์) ตะเง็น (ดวงอาทิตย์) โหเจจ (หัวใจ) โหน่ยตา (ดวงตา)
18.	ดง	ป่าสก (ป่ารกทึบ) ป่า

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
19.	ดอก	เห็ดค้อนทั้ง (เห็ดที่ขึ้นตามโคนต้นไม้) เห็ดเผ่าง (เห็ดที่เกิดตามดินชุ่มชื้น) เห็ดสะง่า (เห็ดชนิดหนึ่งดอกใหญ่) เห็ดขาว (เห็ดชนิดหนึ่ง) ผกา (ดอกไม้) สารภี (ดอกชนิดหนึ่งสีเหลือง) ดอกโบ (ดอกบัว) นางไอ่ (พันธุ์ ดอกไม้เล็กชนิดหนึ่ง) มะลิซ้อน
20.	ดอน	ป่าสก (ป่ารกที่ขี้) ป่า
21.	เต้า	แคน (เครื่องดนตรีสำหรับเป่าทำด้วยไม้)
22.	ตน	ถาฐี
23.	ต้น	หย้า (หญ้า)
24.	ทาง	ทางย่าง (ถนน)
25.	แท่ง	ทองคำ
26.	ท่อน	กะดู (กระดุก) กุง (ไม้พลวง)
27.	บาน	ฝักตู (ปะตู) ฝักตูปอง (หน้าต่าง)
28.	เบอ	เบอโบ (ใบบัว) ฝักอีเลิม (สระแห่น) อีเลิด (ชะพลู) โตหนัง (ใบต้ว) ถง (ย่านมสะพาย) จอกเหยอ (แก้วใส่น้ำใบใหญ่) จอกน้อย (แก้วใส่น้ำใบ เล็ก) โหมก (หมวก) หม้อ
29.	ป่อง	ฝักตู (ปะตู) ฝักตูปอง (หน้าต่าง)
30.	ผืน	ตาก้า (แปลงเพาะกล้าข้าว) ชิน (ผ้านุ่งของผู้หญิง) กะเตว (ผ้าชาย กระเบน) ผ้าลาย (ผ้าขี้ริ้ว) ผ่ากั้ง (ผ้ามาน) กันสาด สาฎก (ผ้า) กะดุ้ง (ยอจับปลา) สะแหก (หนังสัตว์) นมราชสีห์ (หญ้าชนิดหนึ่ง) ป่า
31.	แผ่น	เปอะไม้ (เปลือกไม้) สะแหก (หนังสัตว์) เข้าเกบ (ข้าวเกรียบ) เข้าโคก (ขนมนางเล็ด) ขนมเข้าปาด (ขนมเปียกปูนอีสาน) ข้าวตัง กะดาซ (วัตถุบางๆที่ทำจากเปลือกแผ่นไม้) กะदान (สิ่งๆที่ทำเป็นแผ่นใช้เขียนมี หลายชนิด) จดหมาย
32.	ฝัก	มะสาดี (ข้าวโพด) มะแปบ (ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน) ฝักอีฮุม (มะรุม) ฝักอีเตาะ (กระถิน) โถแฮ (ถั่วแระ)

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
33.	โพน	โพน (พื้นที่สูง) ป่าสก (ป่ารกทึบ)
34.	เม็ด	อ้าเข้า (รำข้าว) เข้าเปน (ปลายข้าว) เข้าหมากมั่วย (ข้าวเหนียวพันธุ์หนึ่ง) หมากเค็ง (ลูกหยา) เข้า (ข้าว) เข้าฟาง (ข้าวฟาง) มะตึง (กระดุม) ฝน กะสุน (กระสุน) ขนมไข่หงส์
35.	มวน	กอกยา (บุหรี)
36.	ม้วน	เซอะ (เขือก)
37.	ยอด	ผักอีเลิม (สระแห่น) ผักเห่น่า (ชะอม) ตำลึง อีเตาะ (กระถิน) ผักบั้ง (ผักบั้ง)
38.	รูป	โจน้อย (สามเณร)
39.	เล่ม	แฮ้ว (พิน) แฮ้วโคก (พินกราม) ปากกาคอแอ็ง (ปากกาคอแรง) สมุด, หนังสือ ง้าว (ดาบด้ามยาว) มีดพับ (มีดพับได้ชนิดหนึ่ง) ตะบอง ลำแพง (หอก) มีดถ่ (มีดโกน) พาย (ใบพาย)
40.	ลำ	เฮอ (เรือ) เฮอบิน (เครื่องบิน) เฮอเดินทะเล (เรือเดินทะเลสมัยโบราณ) ไม้ซังไฟ (ไม้ไผ่) ไม้เนื้อแข็ง (ไม้เนื้อแข็ง) เข้าเปน (ปลายข้าว) ไม้กู่แคน (ไม้ตระกูลหนึ่ง) ป้องไม้ (ไม้ไผ่ตัดเป็นท่อน) กะชะ (ไม้ไผ่ป่าขึ้นตามเขา) ชะเนาะ (ไม้สำหรับขันบิดเขือกให้แน่น)
41.	วง	แหวน
42.	สระ	กะชะ (สระ, หนอง)
43.	สะบับ	จดหมาย
44.	สาย	แม่น้ำ ลำธาร ตลิง ทะเล ทางย่าง (ถนน) สะแหว (เข็มขัด)
45.	เส้น	ทางย่าง (ถนน) ทองคำ สะแหว (เข็มขัด) เซอะ (เขือก)
46.	ห้ง่า	กึ่งไม้เกิดอยู่ริมน้ำ (เพื่อย)
47.	หนอง	กะชะ (สระ หนอง)
48.	หม่อง	ขุม, หลุมตื้น (หลุมเล็กตื้น)

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
49.	หลัง	โรงเฮน (โรงเรียน) ไล่มีชี (ล้อมถ่าย) เฮิน (บ้าน) ปาสาท (ปราสาท) เคาะไก่ (คอกไก่) เคาะเบ็ด (คอกเบ็ด) มั่ง ไซเสือกบ (เครื่องจักสานใช้ ใส่กบ) ลอบเสือกปลา (เครื่องดักปลา) ซาเซ็ด (เครื่องดักสัตว์)
50.	โห	เข้าปุ่น (ขนมจีน) โหหอม (ต้นหอม) โหจเคอ (ตะไคร้) หอมโหแดง (หอมหัวแดง) เม่นต้น (มันสำปะหลัง) เม่นไจ้ (มันเทศ) โหกะโหลก (กะโหลกศีรษะ) หัวคืด (สมอง) มงดักสัตว์ (เครื่องดักสัตว์ ทำด้วย ด้าย)
51.	องค์	ฤาษี ญาคู (พระสงฆ์) ใจน้อย (สามเณร) ทาด (เจดีย์บรมจุลัญจิ)
52.	เฮอ	ตาก้า (แปลงเพาะกล้าข้าว)

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าลักษณะนามเฉพาะบางคำ ใช้ได้กับคำนามเพียงคำเดียว เช่น กะบอก โคน ขด ต้น และ ทาง และบางคำใช้ได้กับคำนามจำนวนมาก เช่น กก คัน เบอ แผ่น และ โห จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจว่าเหตุใดคำนามต่างๆ นั้นจึงใช้ร่วมกับลักษณะนามดังกล่าวได้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ในลำดับต่อไป

4.1.2 ลักษณะนามซ้ำรูป (repeater classifier)

พบจำนวน 52 คำ ได้แก่ กก กอก กง ก่อง กอน กะดู กะทง กะสอบ กา แก้ม ชุม ช่ง โข คก คัน คีบ เคาะ แคร่ คိုင် เคอ แ่ง จอก ชื่น เซาะ/ศอก ไซ ดั่ง ตลิ่ง ตา ตีน เต่า ไถย ทาด บ่อ ป้อง ป่า ฝา พาย ภู มะ มือ ยอด โรงเฮน วัด สั้น ไล่มี หม่อง หลุม ให้อย อุ่ม ฮก ฮัง ฮ้า

ลักษณะนามที่พบสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ตามแนวคิดของพลาคเซค (Placzek. 1978) ดังนี้

1. ลักษณะนามซ้ำรูปคำนามทั้งคำ (full repeater) พบจำนวน 19 คำ ได้แก่ ก่อง กะดู กะทง กะสอบ แก้ม โข คก คีบ เคอ แ่ง จอก ชื่น ตลิ่ง ทาด ป่า มือ โรงเฮน วัด ให้อย

2. ลักษณะนามซ้ำรูปคำนามบางส่วน (partial repeater) พบจำนวน 33 คำ ได้แก่ กก กอก กอง กอน กา ขุม เข่ง คัน เคาะ แคร่ โคน เชาวะ/ศอก ไช ดั่ง ตา ตีน เต่า ไถ่ย บ่อ ป้อง ฝา พาย ภู มะ ยอด สัน ไล่้ม หม่อง หลุม อุ่ม ฮก ฮัง ฮ้า

ลักษณะนามซ้ำรูปมีการใช้กับคำนามต่างๆ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ลักษณะนามซ้ำรูปและคำนามที่ใช้ร่วมกัน

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
ลักษณะนามซ้ำรูปคำนามทั้งคำ		
1.	ก่อง	กล่อง (ภาชนะมีฝาปิดสำหรับใส่ของ)
2.	กะดู	กะดู (กระดุก)
3.	กะทง	กะทง (กาบกล้วยทำเป็นรูปสามเหลี่ยม)
4.	กะสอบ	กะสอบ (กระสอบ)
5.	แก้ม	แก้ม
6.	ไช	ไช (สะพาน)
7.	คก	คก (ครกใช้ในครัวเรือน) คกไม้ (ครกมือ)
8.	คืบ	สันจคืบ (คืบบนหลังปลา)
9.	เคอ	เคอ (เกววัลย์)
10.	แงง	แงง (กระดุกแหลมของปลา)
11.	จอก	จอกเหย่อ (แก้วใส่น้ำใบใหญ่) จอกน้อย (แก้วใส่น้ำดื่มใบเล็ก) จอก (แก้วน้ำ)
12.	ชิน	ชิน (ผ้านุ่งของผู้หญิง)
13.	ตลิ่ง	ตลิ่ง
14.	ทาด	ทาด (เจดีย์บวรจตุรวิ)
15.	ป่า	ป่า
16.	มือ	มือ
17.	โรงเรียน	โรงเรียน (โรงเรียน)

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
ลักษณะนามซ้ำรูปคำนามทั้งคำ		
18.	วัด	วัด
19.	ให้ย	ให้ย (ให้วย)
ลักษณะนามซ้ำรูปคำนามบางส่วน		
20.	กก	กกไม้ (ต้นไม้)
21.	กอก	กอกยา (นุหรี) ไม้กอก (ไม้กรอก)
22.	กอง	กองเพิง (กองฟาง) กองพอน (ที่เผาศพ)
23.	กอน	กอนปะตู (กลอนปะตู)
24.	กา	กาน้ำ (กาสำหรับใส่น้ำ)
25.	ขุม	ขุม, หลุมดิน (หลุมเล็กดิน) ขุมฝังศพ (หลุมฝังศพ)
26.	แข่ง	ขนมแข่ง
27.	คัน	คันฮ่อม (คันร่วม)
28.	เคาะ	เคาะไก่ (คอกไก่) เคาะเบ็ด (คอกเบ็ด)
29.	แคว	แควม้อน, ชั้นเสื่อของ (แควที่วางเป็นชั้น)
30.	ไค้น	เข้าต้มไค้น (ข้าวต้มมัด)
31.	เซาะ/ศอก	ข้อศอก
32.	ไซ	ไซลอบ (เครื่องจักสานสำหรับดักปลา)
33.	ดั่ง	หูดั่ง (จมูก)
34.	ตา	ตาก้า (แปลงเพาะกล้าข้าว)
35.	ตั้น	สันตั้น (สันเท้า)
36.	เตา	ต่อไฟ (เตาไฟ)
37.	ถ้อย	ถ้อย (ถ้วย, ชาม)
38.	บ่อ	น้ำข้าง (บ่อน้ำ)
39.	ป่อง	ป่องไม้ (ไม้ไผ่ตัดเป็นท่อน)
40.	ฝา	ฝาละไง, ฝาหม้อ (ฝาปิดปากหม้อ หรือ ปิดฝาหอย)

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
ลักษณะนามซ้ำรูปคำนามบางส่วน		
41.	พาย	พาย (ใบพาย)
42.	ภู	ภูเขา คั่นหิน (ภูเขาเตี้ยที่ติดกันเป็นแนวยาว)
43.	มะ	มะແຂ້ງ,หมากແຂ້ງ (มะเขือพวง) มะนัด (สับปะรด)
44.	ยอด	ยอดเจดีย์,ยอดพระธาตุ
45.	สัน	สันตীন (สันเท้า)
46.	ไล่ม	ไล่มซี่ (ไล่มถ่าย)
47.	หม่อง	หม่องนอน (ที่นอน)
48.	หลุม	หลุม,หลุมตื้น (หลุมเล็กตื้น) หลุมฝังศพ (หลุมฝังศพ)
49.	คุ่ม	คุ่มไม้ (พุ่มไม้)
50.	สก	ป่าสก (ป่ารกทึบ)
51.	ฮ้าง	ฮ้างนก (รังนก)
52.	ฮ้ำ	ฮ้ำข้าว (รำข้าว)

จากข้อมูลในตาราง 6 พบลักษณะนามที่สามารถจัดอยู่ในประเภทของลักษณะนามเฉพาะและประเภทของลักษณะนามซ้ำรูปได้จำนวน 3 คำ ได้แก่ เคอ ยอด และ หม่อง ดังแสดงให้เห็นในตาราง 7

ตาราง 7 ลักษณะนามที่จัดอยู่ในลักษณะนามเฉพาะและลักษณะนามซ้ำรูป

ลำดับ	ลักษณะนามเฉพาะ	คำนาม	ลักษณะนามซ้ำรูป	คำนาม
1.	เคอ	ผักอีเสิม (สะระแหน่) จ้วนหมู (ไม้เถาชนิดหนึ่ง) เอนอ่อน (ไม้เถาชนิดหนึ่ง ใช้ทำยา) ถอบแถบ (พืชเถาชนิดหนึ่งใบกรอบ)	เคอ	เคอ (เถาวัลย์)

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนามเฉพาะ	คำนาม	ลักษณะนามซ้ำรูป	คำนาม
2.	ยอด	ผักอีเสิม (สระระแห่น) ผักเห่น่า (ชะอม) ตำลึง อีเตาะ (กระถิน) ผักบั้ง (ผักบั้ง) เพ็ช (กิ่งไม้เกิด อยุริมน้ำ) กะเดา (สะเดา) ผักโขม ผักชะน่องม้า (ผัก ชนิดหนึ่งเกิดในน้ำ)	ยอด	ยอดเจดีย์, ยอด พระธาตุ
3.	หม่อง	ขุม, หลุมตื้น (หลุมเล็กตื้น)	หม่อง	หม่องนอน (ที่นอน)

4.1.3 ลักษณะนามทั่วไป (general classifier)

โจนส์ (Jones. 1970) และ พลาเชค (Placzek. 1978) กล่าวว่า ลักษณะนามทั่วไป ได้รวมเอา ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตราเอาไว้ด้วย ซึ่งลักษณะนามดังกล่าวเป็นลักษณะนามที่เกี่ยวกับการวัด การบอกปริมาณ เช่น แอปเปิ้ลหรือน้ำตาลที่ขายเป็นกิโล ไม่ใช่กรณีที่กล่าวถึงแอปเปิ้ล 1 ลูก โดยพบ ลักษณะนามดังกล่าวจำนวน 13 คำ ได้แก่ กอ กอง กะสอบ กำ คำ จอก ถ้วย บั้ง พุ่ม โพง มัด ห่า ห่อ ส่วนลักษณะนามอื่นๆ ทั่วไปที่เหลือ ได้แก่ ก้อน ชิ้น ต่อน โต บ่อน เป้ง ลู ลูก หลาง แห่ง โหน่ย อัน

ลักษณะนามทั่วไปมีการใช้กับคำนามต่างๆ ดังตาราง 8

ตาราง 8 ลักษณะนามทั่วไปและคำนามที่ใช้ร่วมกัน

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
1.	กอ	ไม้ซังไฟ (ไม้ไผ่) กะชะ (ไม้ไผ่ป่าขึ้นตามเขา) ตำลึง โหจิเคอ (ตะไคร้) ไม้กู่แคน (ไม้ตระกูลหนึ่ง) หิงหาย (ไม้พุ่มชนิดหนึ่ง) หย้าอ่อน (หญ้า อ่อน) กั้นคก (พรรณไม้ชนิดหนึ่ง) ผักชะน่องม้า (ผักชนิดหนึ่งเกิดในน้ำ) แกงขม (พืชเกิดตามพื้นดินและๆ) กกหางนกยูง (ต้นหางนกยูงใหญ่)

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
2.	กอง	สมบัติ หย้า (หญ้า) เศษหญ้า, ใบไม้ อาหารสัตว์
3.	ก้อน	หิน ชีหิน (หินกรวด) หินภูเขา, หินผา (หินที่ภูเขา) สมบัติ ชีข้าง (น้ำมันยาง) เมฆ ทองคำ แข็ง (ขนมแข็ง) แอ้ (แร่ชนิดหนึ่งคล้ายหิน) ขนมไข่มุก ก้อนเฒ่า (ก้อนหิน)
4.	กะสอบ	เข้าเปน (ปลายข้าว) อาหารสัตว์ เข้าฟาง (ข้าวฟาง)
5.	กำ	ผักหนา (ชะอม) ตำลึง มะแปบ (ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน) ผักอีฮ่อม (มะรุม) โห้จืด (ตะไคร้) ผักโขม เข้าฟาง (ข้าวฟาง) กะเดา (สะเดา) ผักบั้ง (ผักบุง) อีเตาะ (กระถิน)
6.	คำ	ข้าวหมาก
7.	จอก	น้ำกิน (เครื่องดื่ม น้ำดื่ม)
8.	ชิน	ปลาแดก, ปาแดะ (ปลาร้า)
9.	ต่อน	ชิน, เนื้อสัตว์ (เนื้อสัตว์) ปลาแดก, ปาแดะ (ปลาร้า)
10.	โต	ม้า ค่างคะ (ค่างคก) กะปอม (กิ่งกำ) จี้อ (จิ้งหรีดตัวใหญ่) งูเหย่อ (งูตัวผู้) โตหนั่ง (ใบตั่ว) ผิ่ง (แมลงผึ้ง) อีเก, บิง (ค่างคาว) โงแม่ (วัวตัวเมีย) กอกยา (บุหรี) ชีเข็บ (ตะขาบ) ช้าง (ช้าง) ชิน (ผ้าถุงของผู้หญิง) งูโตแม่ (งูตัวเมีย) ปาเซง (ปลาหมอ) นกยูง
11.	ไถ่	ข้าวต้ม
12.	บั้ง	น้ำกิน (น้ำดื่ม, เครื่องดื่ม)
13.	บ่อน	หม่องนอน (ที่นอน) ป่าฮก (ป่ารกที่บ) ป่า ตลิ่ง โนน (พื้นที่สูง) กะชะ (สระ, หนอง) ขุม, หลุมตื้น (หลุมเล็กตื้น) ชิงช้า
14.	เป้ง	เข้าโคก (ขนมนางเล็ด)
15.	พุ่ม	หิงหาย (ไม้พุ่มชนิดหนึ่ง) ช่างนาว (ไม้พุ่มมีหนาม) อุ่มไม้ (พุ่มไม้)
16.	โพง	มะแงว (ลิ้นจี่ป่า) มะแอ้ง, หมากแอ้ง (มะเขือพวง)
17.	มัด	เข้าต้มคั้น (ข้าวต้มมัด) เข้าต้ม (ข้าวต้ม) หย้าอ่อน (หญ้าอ่อน)
18.	ลู	กะสุน (กระสุน) ไก่ (กล้วย)

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	ตัวอย่างคำนาม
19.	ลูก	ภูเขา มะมี้ (ขนุน)
20.	กลาง	ไซลอบ (เครื่องจักสานสำหรับดักปลา) กงกวก (เครื่องมือสำหรับกรอ ด้าย) ซาเซ็ด (เครื่องดักสัตว์)
21.	हां	ฝน
22.	แห่ง	แม่น้ำ ทะเล ตลิง ลำธาร ธาตุ (ศาลาเจดีย์)
23.	โหน่ย	หมากอี (ผักทอง) กอง (กลอง) มะสาดี (ข้าวโพด) มะน้ำเต้า (ลูกน้ำ เต้า) โหน่ยตา (ดวงตา) ภูเขา มะแปบ (ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน) มะมี้ (ขนุน)
24.	ห่อ	ขนมแทน (ขนมใส่ไส้) ข้าวหมาก
25.	อัน	ต่อไฟ (เตาไฟ) ฮ่ม (ร่ม) ฮังนก (รังนก) มะสาดี (ข้าวโพด) ถง (ย่าม สะพาย) ไล่มซี่ (ลิ่มถ้าย) กอนปะตุ (กลอนประตู) หม่องนอน (ที่นอน) กอง (กลอง) กองเพ็ง (กองฟาง) กะต่า (ตระกร้า) กะทง (กาบกล้วยทำ เป็นรูปสามเหลี่ยม) มะน้ำเต้า (ลูกน้ำเต้า)

จากข้อมูลพบว่าผู้บอกภาษามีการใช้ลักษณะนามทั่วไป คำว่า อัน และ โหน่ย ร่วมกับคำนาม
ต่างๆ เป็นจำนวนมาก โดยพบคำนามที่ใช้เหมือนกันจำนวน 11 คำ ได้แก่ กอง (กลอง) มะสาดี
(ข้าวโพด) มะน้ำเต้า (ลูกน้ำเต้า) หม้อ โหเจอ (หัวใจ) มะตึง (กระดุม) กะสุน (กระสุน) กะบุง (ภาชนะ
สานรูปกลมทึบ) ระซังวงเดือน มะสมม่อ (สมอ) กีบก็, หอยกับก็ (หอยชนิดหนึ่ง)

ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำนาม เพื่อหาคำตอบว่าเหตุใดคำนามแต่
ละคำจึงสามารถใช้ลักษณะนามร่วมกันได้

4.2 การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม

ไนด้า (Nida. 1975: 32) กล่าวว่า ในการวิเคราะห์อรรถลักษณะ ต้องมีคุณสมบัติที่จำเป็นและพอเพียง (necessary and sufficient features) ในการแยกแยะความหมายของคำหนึ่งจากคำอื่นๆ ที่มีขอบเขตทางความหมายเหมือนกัน

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยระบุเฉพาะอรรถลักษณะที่จำเป็นและพอเพียง ที่จะทำให้เกิดความแตกต่างของคำนามแต่ละคำที่ใช้ลักษณนามร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ อรรถลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏเป็นอรรถลักษณะของคำนามแต่ละคำ ในการวิเคราะห์จึงอาจไม่ใช่อรรถลักษณะที่สมบูรณ์ ที่ประกอบกันเข้าเป็นความหมายของคำนามนั้นๆ โดยการระบุอรรถลักษณะต่างๆ ได้มาจากการสืบค้นความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 การสอบถามผู้ออกภาษา และการพิจารณาจากลักษณะของสิ่งที่คำนามนั้นอ้างถึง

ผู้วิจัยวิเคราะห์เฉพาะลักษณนามเฉพาะ ที่มีการใช้กับคำนาม 2 คำขึ้นไป เพื่อดูว่าเหตุใดคำนามต่างๆ จึงใช้ร่วมกับลักษณนามได้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งคำนามออกเป็นวงความหมายต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ของนววรรณ พันธุเมธา (2555) พบว่าคำนามที่นำมาวิเคราะห์สามารถแบ่งออกได้ 13 วงความหมาย ได้แก่

1. สัตว์ เช่น ม้า แมว ลิง
2. ธรรมชาติ เช่น ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ภูเขา
3. คน เช่น ผู้หญิง พระสงฆ์ ตำรวจ
4. พืช เช่น ขนุน ข้าวเหนียว ข้าวฟ่าง
5. อาหาร เช่น ขนมจีน ขนมแข็ง ไข่กรอก
6. อวัยวะร่างกาย เช่น จมูก ฟัน มือ
7. การเดินทาง เช่น เรือ เครื่องบิน
8. ของใช้ เช่น แก้วน้ำ กระทะ หม้อ
9. เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ เช่น กางเกง รองเท้า แหวน
10. การสื่อสาร เช่น กระดาษ กระดาน ปากกา
11. เครื่องดนตรี ได้แก่ แคน
12. สิ่งก่อสร้าง เช่น ประตู หน้าต่าง บ้าน
13. อาวุธ เช่น ตะบอง ดาบ โล่

จากข้อมูลพบว่าลักษณะนามเฉพาะ สามารถใช้ร่วมกับคำนามทั้งที่อยู่ในวงความหมายเดียว และมากกว่า 1 วงความหมาย

4.2.1 **ลักษณะนามเฉพาะที่ใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายเดียว** พบจำนวน 15 คำ ได้แก่ กก ก้าน กิ่ง คน โคน เคอ ดง ดอก ดอน ดาง บาน ป่อง ผัก โพน และ ยอด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะนาม “กก”

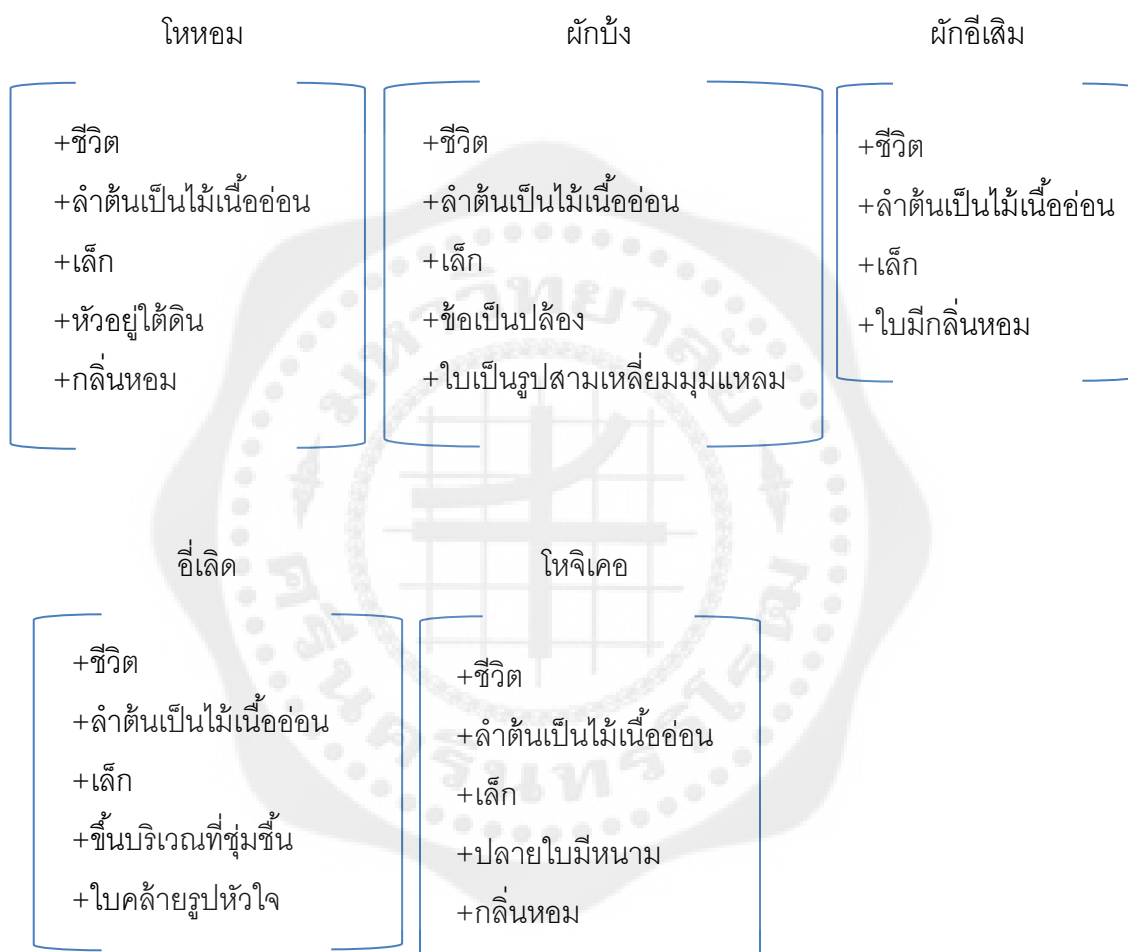
ในภาษาไทย ลักษณะนาม “กก” ใช้กับคำนามจำนวน 47 คำในวงความหมายพืช ได้แก่ โห หอม (ต้นหอม) ผักเหน่า (ชะอม) ตำลึง ผักอีเลิม (สระแหนด) แพงโพน (ต้นแพงพวย) มะแปบ (ถั่ว ชนิดหนึ่งลักษณะแบน) ผักอีสุ่ม (มะรุ่ม) โหจิเคอ (ตะไคร้) ไม้เนื้อแข็ง (ไม้เนื้อแข็ง) กล้วยไม้ (กล้วยไม้) ผักอีเตาะ (กระถิน) ถอบแถบ (พืชเถาชนิดหนึ่งใบกรอบ) นมราชสีห์ (หญ้าชนิดหนึ่ง) มะแงว (ลิ้นจี่ป่า) ผักบั้ง (ผักบั้ง) กล้วยป่า (กล้วยป่า) พันจำ (ไม้ต้น ดอกสีขาวกลิ่นหอม) หย้าอ่อน (หญ้าอ่อน) หิงหาย (ไม้พุ่มชนิดหนึ่ง) มะขิด (พริกชี้ฟ้า) นางอ้ว (พันธุ์ดอกไม้เล็กชนิดหนึ่ง) ก้นคก (พรรณไม้ชนิดหนึ่ง) คาง สูง (ไม้ยืนต้น ใบคล้ายกระถิน) กล้วยตีนเต่า (กล้วยตีนเต่า) ผักกาด (ผักจำพวกหนึ่ง) หย้า (หญ้า) แกงขม (พืชเกิดตามพื้นดินแฉะๆ) ชีม่อน (ไม้ต้น ผลมีรสเปรี้ยว) พุทธรักษา (ต้นพุทธรักษา) ต้นกางของ มะเกี๊ยะ (ต้นมะกอก) กะเดา (สะเดา) หอมโหดแดง (หอมหัวแดง) ผักโขม มะต๋อง (กระท้อน) การะเกด (ต้นการะเกด) กะชะ (ไม้ไผ่ป่าขึ้นตามเขา) ช่างนาว (ไม้พุ่มมีหนาม) ผักชะน่องม้า (ผักชนิดหนึ่งเกิดใน น้ำ) หมากเค็ง (ลูกหยี) มะกูด (มะกรูด) มะเกี๊ยะเก็ม (มะกอกป่า) กะบอง (ต้นไม้ชนิดหนึ่ง) คุ้มไม้ (พุ่มไม้) อีเลิด (ชะพลู) หางนกยูง (ต้นหางนกยูงใหญ่) และเข้าฟาง (ข้าวฟ่าง)

คำนามดังกล่าว สามารถจัดเป็นวงความหมายย่อยได้ 5 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายพืชล้มลุก วงความหมายพืชยืนต้น วงความหมายไม้พุ่ม วงความหมายพืชเถา และ วงความหมายพืชดอก มีรายละเอียดดังนี้

1.1 วงความหมายพืชล้มลุก พบจำนวน 22 คำ ได้แก่ โหหอม (ต้นหอม) ผักบั้ง (ผักบั้ง) ผักอีเลิม (สระแหนด) อีเลิด (ชะพลู) โหจิเคอ (ตะไคร้) แพงโพน (ต้นแพงพวย) มะแปบ (ถั่วชนิดหนึ่ง ลักษณะแบน) ผักอีสุ่ม (มะรุ่ม) นมราชสีห์ (หญ้าชนิดหนึ่ง) กล้วยป่า (กล้วยป่า) หย้าอ่อน (หญ้าอ่อน) หิงหาย (ไม้พุ่มชนิดหนึ่ง) กล้วยตีนเต่า (กล้วยตีนเต่า) ผักกาด (ผักจำพวกหนึ่ง) หย้า (หญ้า) แกงขม (พืชเกิดตามพื้นดินแฉะๆ) ชีม่อน (ไม้ต้น ผลมีรสเปรี้ยว) พุทธรักษา (ต้นพุทธรักษา) หอมโหดแดง

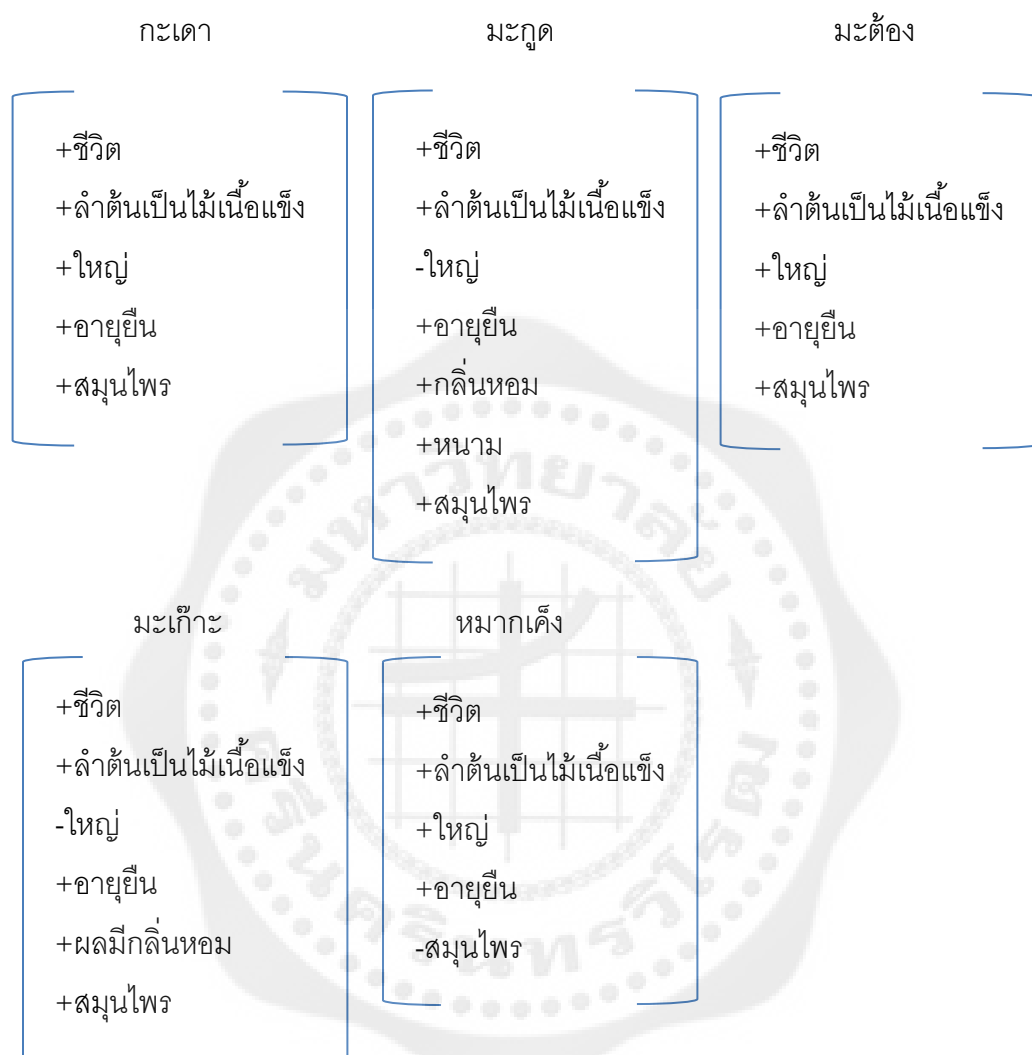
(หอมหัวแดง) ผักชะง่อนม้า (ผักชนิดหนึ่งเกิดในน้ำ) มะขิด (พริกชี้ฟ้า) และ เข้าฟาง (ข้าวฟ่าง) อรรถลักษณะของค่านามในวงความหมายนี้ดังต่อไปนี้

วงความหมายพืชล้มลุก

1.2 วงความหมายพืชยืนต้น พบจำนวน 13 คำ ได้แก่ กะเดา (สะเดา) มะกูด (มะกรูด) มะต๋อง (กระท้อน) มะเกี๊ยะ (มะกอก) หมากเค็ง (ลูกหยี) ไม้เนื้อแข็ง (ไม้เนื้อแข็ง) มะแงว (ลิ้นจี่ป่า) พันจำ (ไม้ต้น ดอกสีขาวกลิ่นหอม) คางซุง (ไม้ยืนต้น ใบคล้ายกระถิน) ต้นกางของ มะเกี๊ยะเก็ม (มะกอกป่า) กะบอง (ต้นไม้ชนิดหนึ่ง) และ กกไม้ (ต้นไม้) อรรถลักษณะของค่านามในวงความหมายนี้ดังต่อไปนี้

วงความหมายพืชยืนต้น

1.3 วงความหมายไม้พุ่ม พบจำนวน 9 คำ ได้แก่ ผักโขม การะเกด (ต้นการะเกด) ผักเหิน (ชะอม) ผักอีเตาะ (กระถิน) หางนกยูง (ต้นหางนกยูง) ช่างनाव (ไม้พุ่มมีหนาม) คุ้มไม้ (พุ่มไม้) กั้นคก (พรรณไม้ชนิดหนึ่ง) และ กะชะ (ไม้ไผ่ป่าขึ้นตามเขา) อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วงความหมายไม้พุ่ม

ผักโขม	การะเกด	ผักหน่อ
<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ขึ้นเป็นพุ่ม +เล็ก +ขึ้นทั่วไป 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ขึ้นเป็นพุ่ม -เล็ก +ขึ้นบริเวณที่ขึ้นแฉะ +สมุนไพร 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ขึ้นเป็นพุ่ม +หนาม +เล็ก +ขึ้นทั่วไป
ผักอีเตาะ	หางนกยูง	
<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ขึ้นเป็นพุ่ม +เมล็ดภายใน +เล็ก +ขึ้นทั่วไป 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ขึ้นเป็นพุ่ม +หนาม -เล็ก +ขึ้นทั่วไป 	

1.4 วงความหมายพืชเถา พบจำนวน 2 คำ ได้แก่ ตำลึง และ ถอบแถบ (พืชเถาชนิดหนึ่งใบกรอบ) การวิเคราะห์หรือรรถลักษณะคำนามแต่ละคำมีรายละเอียดดังนี้

วงความหมายพืชเถา

ตำลึง	ถอบแถบ
<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ลำต้นเป็นเถาไม้เลื้อย +ยาว -ใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ลำต้นเป็นเถาไม้เลื้อย +ยาว +ใหญ่

1.5 วงความหมายพืชดอก พบจำนวน 2 คำ ได้แก่ ไก่ไม้ (กล้วยไม้) และ นางอ้ว (พันธุ์ดอกไม้เล็กชนิดหนึ่ง) อรรถลักษณะของคำนามดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

วงความหมายพืชดอก

ไก่ไม้	นางอ้ว
+ชีวิต	+ชีวิต
+ดอกมีกลิ่นหอม	+ดอกมีกลิ่นหอม
+ดอกมีหลายสี	-ดอกมีหลายสี
±ปลูกลงในดิน	+ปลูกลงในดิน
+ยาว	+ยาว
+เล็ก	+เล็ก

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณนาม “กก” พบว่า วงความหมายพืชล้มลุกมีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] [+ลำต้นเป็นไม้เนื้ออ่อน] [+เล็ก] วงความหมายพืชยืนต้นมีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] [+ลำต้นเป็นไม้เนื้อแข็ง] [+อายุยืน] วงความหมายไม้พุ่มมีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] [+ขึ้นเป็นพุ่ม] วงความหมายพืชเถามีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] [+ลำต้นเป็นเถาไม้เลื้อย] [+ยาว] และวงความหมายพืชดอกมีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] [+ดอกมีกลิ่นหอม] [+ยาว] [+เล็ก] แสดงให้เห็นว่าคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “กก” เป็นคำนามที่ใช้เรียกสรรพสิ่งที่มีชีวิต มีลำต้น มีดอก มีเมล็ด มีหนาม มีความยาว มีขนาด และมีการเจริญเติบโต ซึ่งทั้งหมดเป็นคำนามที่ใช้เรียกพืช

2. ลักษณนาม “ก้าน”

ลักษณนาม “ก้าน” ใช้กับคำนามจำนวน 3 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายพืช ได้แก่ ผักอีสุ่ม (มะรุ้ม) ตำลึง และ ผักชะน่องม้า (ผักชนิดหนึ่งเกิดในน้ำ) คำนามแต่ละคำมีอรรถลักษณะต่างๆ ดังนี้

วงความหมายพืช

ผักชีฮ่อม	ตำลึง	ผักชะน่องม้า
+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต
+ใบคล้ายขนนก	+ใบคล้ายรูปหัวใจ	+ใบคล้ายเกือกม้า
+ส่วนที่แยกจากลำต้น	+ส่วนที่แยกจากลำต้น	+ส่วนที่แยกจากลำต้น
+ยาว	+ยาว	+ยาว
+ผัก	-ผัก	-ผัก
+ผล	+ผล	-ผล

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะข้างต้น พบว่าคำนามต่างๆ มีอรรถลักษณะ [+ชีวิต] [+ส่วนที่แยกจากลำต้น] [+ยาว] ร่วมกัน จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “ก้าน” ร่วมกันได้

3. ลักษณนาม “กึ่ง”

จากข้อมูลพบคำนาม 2 คำที่ใช้กับลักษณนาม “กึ่ง” จัดอยู่ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ได้แก่ เก็บ (รองเท้า) และ เก็บบุท (รองเท้าบุท) คำนามแต่ละคำมีอรรถลักษณะดังนี้

วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

เก็บ	เก็บบุท
-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้สวมเท้า	+ใช้สวมเท้า
-ยาว	+ยาว
+1 ข้าง	+1 ข้าง

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามดังกล่าว พบว่ามีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+ใช้สวมเท้า] [+1 ข้าง] ร่วมกัน จึงใช้ลักษณนามร่วมกันได้

4. ลักษณะนาม “คน”

พบว่าใช้กับค่านามจำนวน 22 คำ ได้แก่ เอี้ย (พี่สาว) ออเฒ่า (ผู้เฒ่า,ปู่) คนเร่ร่อน,คนจรจัด เจ้าสาว ชี้อ่าง (เด็กหัวโตพุงโลกันลิบ) อีนาง (ลูกสาว) ผู้เหยอ (หัวหน้า ผู้เป็นใหญ่) ชาวไร่ (ชาย ชาวไร่) หัง (ย่า) กะหรี (หญิงโสเภณี) ตำโรค (ตำรวจ) เส่ว (เพื่อน) แพทย์ นักรบ ช่างไม้ ผู้บ่าว (ชายหนุ่ม) อ้ายผู้ชาย (พี่ชาย, น้องชาย) เมะเฒ่า (แม่ยาย) คนงาม (นางงาม) ผู้สาว (ผู้หญิง) โจ้น้อย (สามเณร) และ ฤาษี ซึ่งค่านามทั้งหมดจัดอยู่ในวงความหมายคน

ค่านามดังกล่าวสามารถนำมาจัดเป็นวงความหมายย่อยได้ 2 วงความหมายตามสถานภาพ² ได้แก่ วงความหมายสถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิดพบจำนวน 9 คำ ได้แก่ เอี้ย (พี่สาว) ออเฒ่า (ผู้เฒ่า) ชี้อ่าง (เด็กหัวโตพุงโลกันลิบ) อีนาง (ลูกสาว) หัง (ย่า) ผู้บ่าว (ชายหนุ่ม) อ้ายผู้ชาย (พี่ชาย,น้องชาย) เมะเฒ่า (แม่ยาย) และ ผู้สาว (ผู้หญิง) และวงความหมายสถานภาพที่ได้มาภายหลังพบจำนวน 13 คำ ได้แก่ คนเร่ร่อน,คนจรจัด เจ้าสาว ผู้เหยอ (หัวหน้า ผู้เป็นใหญ่) ชาวไร่ (ชายชาวไร่) กะหรี (หญิงโสเภณี) ตำโรค (ตำรวจ) เส่ว (เพื่อน) แพทย์ นักรบ ช่างไม้ คนงาม (นางงาม) โจ้น้อย (สามเณร) และ ฤาษี

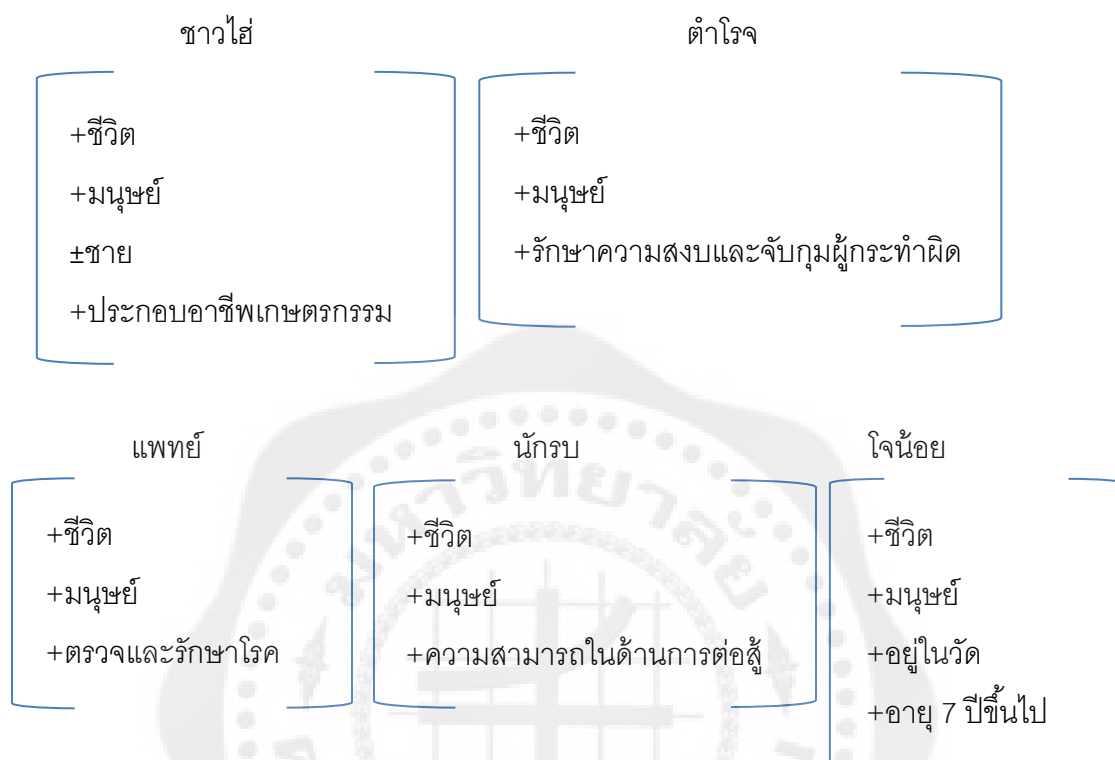
อรรถลักษณะของค่านามในวงความหมายนี้มีรายละเอียดดังนี้

วงความหมายสถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด

ออเฒ่า	หัง	ผู้บ่าว	เมะเฒ่า
+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต
+มนุษย์	+มนุษย์	+มนุษย์	+มนุษย์
±ชาย	+สูงอายุ	+ชาย	+สูงอายุ
+สูงอายุ	+แม่ของพ่อ	+หนุ่มสาว	+แม่ของภรรยา

² งามพิศ สัตย์สงวน (2553 : 71-72) กล่าวว่า สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด (Ascribed status) เช่น เพศ ศาสนา สัญชาติ อายุ และสถานภาพที่ได้มาภายหลังหรือสถานภาพสัมฤทธิ์ (Achieved status) เช่น นักเรียน นิสิต ครูอาจารย์ ข้าราชการ และแต่ละคนจะมีสถานภาพหลัก (key status) ซึ่งลักษณะของสถานภาพทำให้ตำแหน่งต่างๆ มีความสำคัญไม่เท่ากัน โดยสถานภาพทางอาชีพจะเป็นสถานภาพที่สำคัญที่สุด คนส่วนมากจะเรียนรู้ตำแหน่งสำคัญของตนและกันในเรื่องอาชีพของเขา มากกว่าอย่างอื่น

วงความหมายสถานภาพที่ได้มาภายหลัง

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “คน” พบว่ามีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+ชีวิต] [+มนุษย์] จึงทำให้ใช้ลักษณนามร่วมกันได้

5. ลักษณนาม “โคก”

ลักษณนาม “โคก” ใช้กับคำนามจำนวน 2 คำอยู่ในวงความหมายธรรมชาติ ได้แก่ โนน (พื้นที่สูง) และ ป่าฮก (ป่ารกทึบ) คำนามแต่ละคำมีอรรถลักษณะดังนี้

วงความหมายธรรมชาติ

โนน	ป่าฮก
-ชีวิต	+ชีวิต
+พื้นดินสูง	-พื้นดินสูง
+กว้าง	+กว้าง
+ใหญ่	+ใหญ่
-รกทึบ	+รกทึบ
+มีต้นไม้ขึ้น	+มีต้นไม้ขึ้น

อรรถลักษณะที่มีร่วมกันของคำนามที่ใช้กับลักษณนาม “โคก” คือ [+กว้าง] [+ใหญ่] และ [+มีต้นไม้ขึ้น] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “โคก” ร่วมกันได้

6. ลักษณนาม “เคอ”

ลักษณนาม “เคอ” ใช้กับคำนามจำนวน 10 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายพืช ได้แก่ ผักอีเสิม (สะระแหน่) ง้วนหมู (ไม้เถาชนิดหนึ่ง) เอ็นอ่อน (ไม้เถาชนิดหนึ่ง ใช้ทำยา) ถอบแถบ (พืชเถาชนิดหนึ่งใบกรอบ) ตำลึง อีเล็ด (ชะพลู) มะแปบ (ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน) ก้อย (กล้วย) โถแฮ (ถั่วแระ) และ ช่างนาว (ไม้พุ่มมีหนาม) คำนามแต่ละคำมีอรรถลักษณะดังนี้

วงความหมายพืช

ผักอีเสิม	ง้วนหมู	เอ็นอ่อน	ถอบแถบ
+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต
+พันธุ์ไม้เลื้อย	+พันธุ์ไม้เลื้อย	+พันธุ์ไม้เลื้อย	+พันธุ์ไม้เลื้อย
+ใบมีขอบหยัก	+ใบรูปไข่	+ใบรูปทรงรี	+ใบรูปหอก
-ยาว	+ยาว	+ยาว	+ยาว
+ดอก	+ดอก	-ดอก	+ดอก
+ผล	-ผล	+ผล	+ผล
+ขึ้นเป็นกลุ่ม	+ขึ้นเป็นกลุ่ม	+ขึ้นเป็นกลุ่ม	+ขึ้นเป็นกลุ่ม

ตำลึง	อี่เล็ด	มะแปบ	ไก่อย
+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต
+พันธุ์ไม้เลื้อย	+พันธุ์ไม้เลื้อย	+พันธุ์ไม้เลื้อย	-พันธุ์ไม้เลื้อย
+ใบคล้ายรูปหัวใจ	+ใบคล้ายรูปหัวใจ	+ใบรูปไข่	+ใบจัดเรียงแบบขน
+ยาว	-ยาว	+ยาว	นก
+ดอก	+ดอก	+ดอก	+ยาว
+ผล	+ผล	+ผล	-ดอก
+ขึ้นเป็นกลุ่ม	+ขึ้นเป็นกลุ่ม	+ขึ้นเป็นกลุ่ม	
โถแฮ	ช่างนำว		
+ชีวิต	+ชีวิต		
-พันธุ์ไม้เลื้อย	-พันธุ์ไม้เลื้อย		
+ใบประกอบแบบขนนก	+ใบรูปหอก		
-ยาว	-ยาว		
+ดอก	+ดอก		
+ผล	-ผล		
+ขึ้นเป็นกลุ่ม	+ขึ้นเป็นกลุ่ม		

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำานามที่ใช้กับลักษณนาม “เคอ” พบว่ามีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+ชีวิต] [+ขึ้นเป็นกลุ่ม] อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าคำว่า “ไก่อย (กล้วย)” มีอรรถลักษณะ [+ผลเรียงต่อกันเป็นกลุ่ม] ถึงแม้ว่ากล้วยจะไม่มีอรรถลักษณะ [พันธุ์ไม้เลื้อย] และ [ขึ้นเป็นกลุ่ม] เหมือนคำอื่น แต่ผลของกล้วยก็มีลักษณะที่เรียงต่อกันเป็นกลุ่ม ซึ่งอรรถลักษณะ [+ขึ้นเป็นกลุ่ม] และ [+ผลเรียงต่อกันเป็นกลุ่ม] มีความหมายไปในทางเดียวกัน จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “เคอ” ร่วมกันได้

7. ลักษณะนาม “ดง”

จากข้อมูลพบว่า ลักษณะนาม “ดง” ใช้กับคำนามจำนวน 2 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายธรรมชาติ ได้แก่ ป่าสก (ป่ารกทึบ) และ ป่า อรรถลักษณะคำนามแต่ละคำมีดังนี้

วงความหมายธรรมชาติ

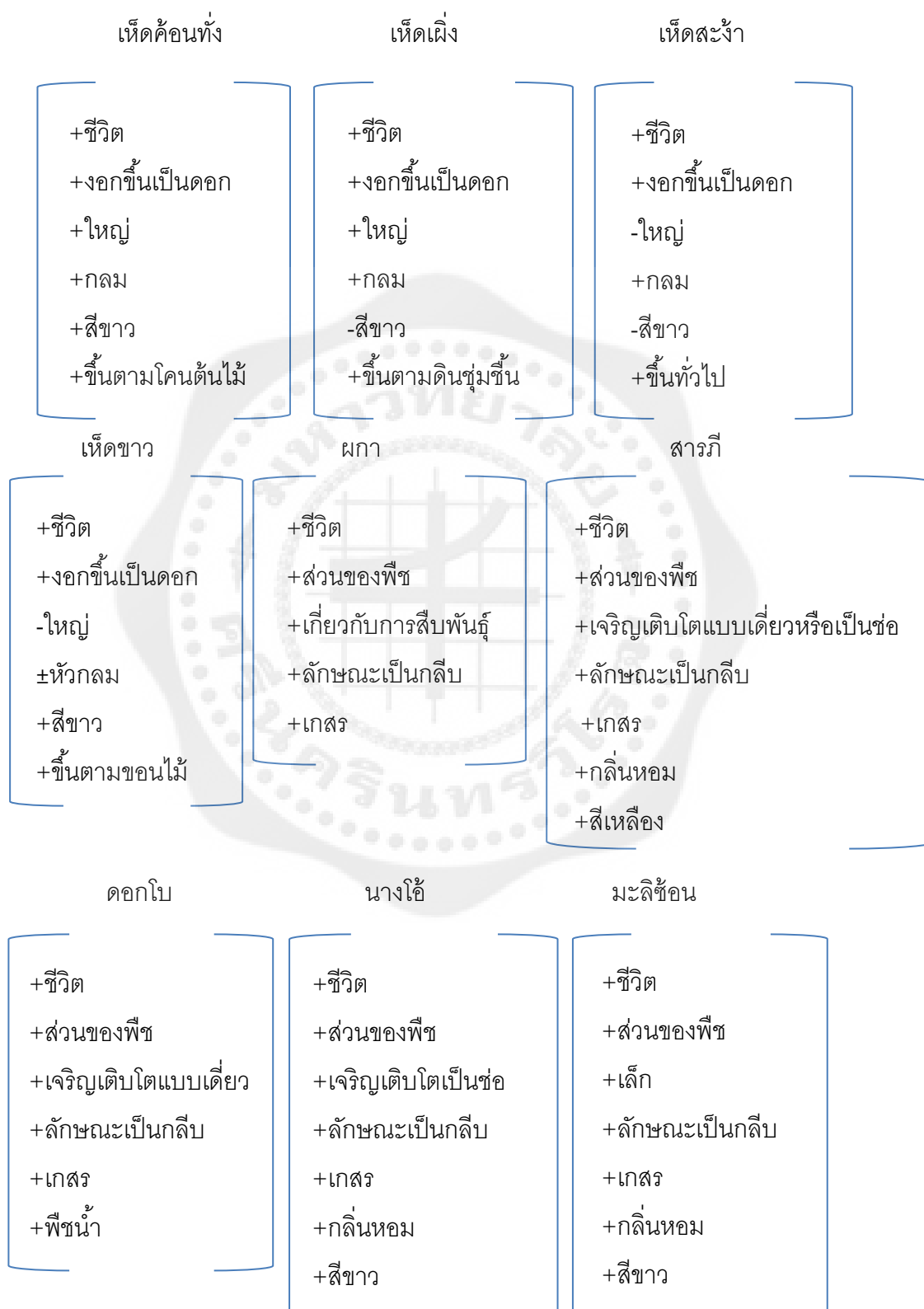
ป่าสก	ป่า
+ชีวิต	+ชีวิต
+มีต้นไม้ขึ้น	+มีต้นไม้ขึ้น
+กว้าง	+กว้าง
+ใหญ่	+ใหญ่
+รกทึบ	-รกทึบ

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามดังกล่าว พบว่ามีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] [+มีต้นไม้ขึ้น] [+กว้าง] [+ใหญ่] จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “ดง” ร่วมกันได้

8. ลักษณะนาม “ดอก”

ลักษณะนาม “ดอก” ใช้กับคำนามจำนวน 9 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายพืช ได้แก่ เห็ดค้อนทัง (เห็ดที่ขึ้นตามโคนต้นไม้) เห็ดเผาะ (เห็ดที่เกิดตามดินชุ่มชื้น) เห็ดสะง่า (เห็ดชนิดหนึ่งดอกใหญ่) เห็ดขาว (เห็ดชนิดหนึ่ง) ผกา (ดอกไม้) สารภี (ดอกชนิดหนึ่งสีเหลือง) ดอกโบ (ดอกบัว) นางไอ้ (พันธุ์ดอกไม้เล็กชนิดหนึ่ง) และ มะลิซ้อน อรรถลักษณะคำนามแต่ละคำมีดังนี้

วงความหมายพืช

จากคำนามที่พบทั้งหมดจะเห็นได้ว่า สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มของสรรพสิ่งที่เป็นดอกไม้ และกลุ่มของสรรพสิ่งที่ไม่ได้เป็นดอกไม้ ซึ่งกลุ่มของสรรพสิ่งที่เป็นดอกไม้พบในคำว่า “ผูกา” “สารภี” “ดอกโบ” “นางไอ่” และ “มะลิซ้อน” มีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+ชีวิต] [+ส่วนของพืช] [+ลักษณะเป็นกลีบ] และ [+เกสร] กลุ่มของสรรพสิ่งที่ไม่ได้เป็นดอกไม้พบในคำว่า “เห็ดค้อนทั้ง” “เห็ดเผ่าง” “เห็ดสะง่า” และ “เห็ดขาว” มีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+ชีวิต] [+งอกขึ้นเป็นดอก]

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เห็นว่าสิ่งที่ทำให้สรรพสิ่งที่เป็นดอกไม้และสรรพสิ่งที่ไม่ได้เป็นดอกไม้สามารถใช้ลักษณะนามร่วมกันได้ คือ ลักษณะการงอกของดอกเห็ดที่บานเหมือนดอกไม้ และโครงสร้างของเห็ดที่มีส่วนที่ผลิออกจากต้นหรือกิ่งเป็นดอก

9. ลักษณะนาม “ดอน”

ลักษณะนาม “ดอน” ใช้กับคำนามจำนวน 2 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายธรรมชาติ ได้แก่ ป่าสก (ป่ารกที่บ) และ ป่า ซึ่งเป็นคำเดียวกันที่ใช้ร่วมกับคำลักษณะนาม “ดง” เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่าลักษณะนามทั้งสองคำมีความหมายเกี่ยวกับป่าเหมือนกัน แต่มีความต่างกันเรื่องขนาดและความหนาแน่น โดยลักษณะนาม “ดง” ใช้เรียกป่าที่มีความกว้าง ขนาดใหญ่ และรกที่บ ลักษณะนาม “ดอน” ใช้เรียกป่า ขนาดเล็ก ดังนั้นอรรถลักษณะคำนาม ป่าสก และ ป่า จึงมีดังนี้

วงความหมายธรรมชาติ

ป่าสก	ป่า
+ชีวิต	+ชีวิต
+มีต้นไม้ขึ้น	+มีต้นไม้ขึ้น
+เล็ก	+เล็ก
+รกที่บ	-รกที่บ

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณะนาม “ดอน” พบว่ามีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] และ [+เล็ก] จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “ดอน” ร่วมกันได้

10. ลักษณะนาม “ดาว”

ลักษณะนาม “ดาว” ใช้กับคำนามจำนวน 3 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายของใช้ ได้แก่ ชาเข็ด (เครื่องดักสัตว์) มองดักสัตว์ (เครื่องดักสัตว์ทำด้วยด้าย) และ กะดุ้ง (ยอบจับปลา) อรรถลักษณะของคำนามแต่ละคำมีดังนี้

วงความหมายของใช้

ชาเข็ด	มองดักสัตว์	กะดุ้ง
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้ดักสัตว์	+ใช้ดักสัตว์	+ใช้จับปลา
+ลักษณะเป็นตาข่าย	+ลักษณะเป็นตาข่าย	+ลักษณะเป็นตาข่าย
±สี่เหลี่ยม	+สี่เหลี่ยม	+สี่เหลี่ยม
+ทำด้วยโลหะ	+ทำด้วยด้าย	+คันสำหรับยก
-ใหญ่	+ใหญ่	+ใหญ่

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามข้างต้น พบว่ามีอรรถลักษณะ คือ [-ชีวิต] [+ลักษณะเป็นตาข่าย] ร่วมกัน จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “ดาว” ร่วมกันได้ โดย “ชาเข็ด” และ “มองดักสัตว์” เป็นของใช้เพื่อดักสัตว์ทั่วไป แต่ “กะดุ้ง” เป็นของใช้เพื่อจับปลาเท่านั้น

11. ลักษณะนาม “บาน”

ลักษณะนาม “บาน” ใช้กับคำนามจำนวน 2 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ ฝักตู (ประตู) และ ฝักตูบอง (หน้าต่าง) อรรถลักษณะของคำนามแต่ละคำมีดังนี้

วงความหมายสิ่งก่อสร้าง

ผักตู่	ผักตู่บ่อง
-ชีวิต	-ชีวิต
+เป็นทางเข้าและออก	-เป็นทางเข้าและออก
+สี่เหลี่ยม	+สี่เหลี่ยม
+สูง	+สูง

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามข้างต้นพบว่ามีอรรถลักษณะ คือ [-ชีวิต] [+สี่เหลี่ยม] [+สูง] ร่วมกัน จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “บาน” ร่วมกันได้

12. ลักษณนาม “ป่อง”

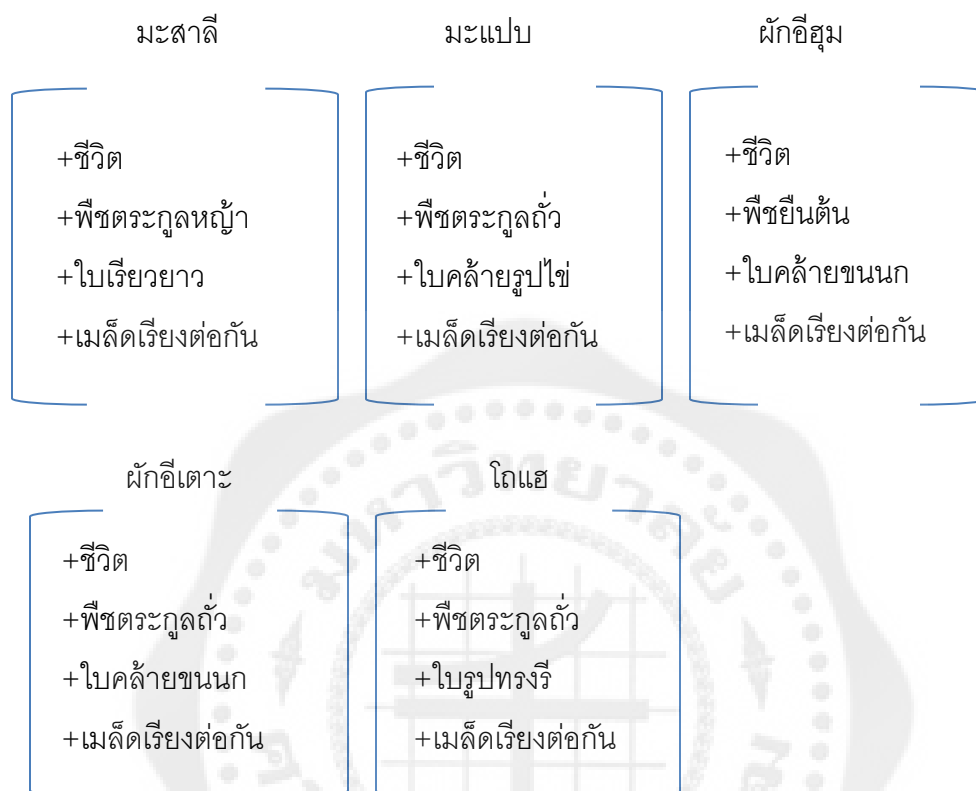
จากข้อมูลพบว่า ลักษณนาม “ป่อง” ใช้กับคำนามจำนวน 2 คำเหมือนกับลักษณนาม “บาน” เมื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะแล้วพบว่ามีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+สี่เหลี่ยม] [+สูง] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “ป่อง” ร่วมกันได้

จากการสอบถามผู้บอกภาษาพบว่า ลักษณนาม “ป่อง” และลักษณนาม “บาน” คือลักษณนามเดียวกัน โดยคำว่า “ป่อง” คือคำในภาษาถิ่นผู้ไท คำว่า “บาน” คือคำที่ใช้เหมือนกับภาษาไทยกรุงเทพ

13. ลักษณนาม “ผัก”

ลักษณนาม “ผัก” ใช้กับคำนามจำนวน 5 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายพืช ได้แก่ มะสาดี (ข้าวโพด) มะแปบ (ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน) ผักอีฮุม (มะรุม) ผักอีเตาะ (กระถิน) และ โถแฮ (ถั่วแระ) อรรถลักษณะของคำนามแต่ละคำมีดังต่อไปนี้

วงความหมายพืช

คำนามต่างๆ ข้างต้น มีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+ชีวิต] [+มีเมล็ดเรียงต่อกัน] จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “ผัก” ร่วมกันได้

14. ลักษณะนาม “โพน”

ลักษณะนาม “โพน” ใช้กับคำนามจำนวน 2 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายธรรมชาติ ได้แก่ โนน (พื้นที่สูง) และ ป่าสก (ป่ารกทึบ) ซึ่งเป็นคำเดียวกับที่พบในลักษณะนาม “โคก” เมื่อสอบถามผู้ออกภาษา พบว่ามีความแตกต่างกันเรื่องขนาดและความกว้างหรือความแคบ โดยลักษณะนาม “โพน” ใช้เรียกบริเวณที่เป็นพื้นที่สูง แคบ มีขนาดเล็ก เช่น จอมปลวก ส่วนลักษณะนาม “โคก” ใช้เรียกบริเวณพื้นที่สูง กว้าง ขนาดใหญ่ประมาณ 100 ไร่ และต้องมีป่าไม้ขึ้นอยู่ในบริเวณนั้น อรรถลักษณะของคำนามทั้งสองคำมีดังนี้

วงความหมายธรรมชาติ

โนน	ป่าฮก
-ชีวิต	+ชีวิต
+พื้นดินสูง	-พื้นดินสูง
+แคบ	+แคบ
+เล็ก	+เล็ก
-รกทึบ	+รกทึบ
+มีต้นไม้ขึ้น	+มีต้นไม้ขึ้น

อรรถลักษณะที่คำว่าโนน และ ป่าฮก มีร่วมกันคือ [+พื้นดินสูง] [+แคบ] [+เล็ก] จึงทำให้ใช้
ลักษณนาม “โพน” ร่วมกันได้

15. ลักษณนาม “ยอด”

ลักษณนาม “ยอด” ใช้กับคำนามจำนวน 9 คำ ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายพืช ได้แก่ ผักอีเดิม
(สระระแห่น) ผักเห่น่า (ชะอม) ตำลึง อีเตาะ (กระถิน) ผักบั้ง (ผักบั้ง) เพ็ช้อย (กิ่งไม้เกิดอยู่ริมน้ำ)
กะเดา (สะเดา) ผักโขม และ ผักชะน่องม้า (ผักชนิดหนึ่งเกิดในน้ำ) อรรถลักษณะของคำนามแต่ละคำมี
ดังนี้

วงความหมายพืช

ผักอีเลิม	ผักเหน่า	ตำลึง
<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +พืชล้มลุก +ใบมีขอบหยัก +ส่วนปลายสุดของลำต้น +อ่อน +ยาว -ยาว +ดอก +ผล 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ไม้ยืนต้น +ใบขนาดเล็กกลื่นฉุน +ส่วนปลายสุดของลำต้น +อ่อน -ยาว +เมล็ด +ผัก +ขึ้นเป็นกอ 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +พืชเถา +ใบคล้ายรูปหัวใจ +ส่วนปลายสุดของลำต้น +อ่อน +ยาว +ดอก +เมล็ด +ผล +ขึ้นเป็นกอ
อีเตาะ	ผักบั้ง	เฟื้อย
<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ไม้พุ่ม +ใบมีขนเรียงสลับกัน +ส่วนปลายสุดของลำต้น +อ่อน +ยาว +เมล็ด +ผัก +ขึ้นเป็นกอ 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +พืชล้มลุก +ใบปลายแหลม +ส่วนปลายสุดของลำต้น +อ่อน +ยาว +เมล็ด +ผล +ขึ้นเป็นกอ 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +ส่วนของพืช +อัญมณีน้ำ +ส่วนปลายสุดของลำต้น +อ่อน +ยาว +ขึ้นเป็นกอ

กะเดา	ผักโขม	ผักชะน่องม่า
+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต
+พืชยืนต้น	+พืชล้มลุก	+พืชล้มลุก
+ใบคล้ายขนนก	+ใบมีรูปสามเหลี่ยม	+ใบคล้ายเกือกม้า
+ส่วนปลายสุดของลำต้น	+ส่วนปลายสุดของลำต้น	+ส่วนปลายสุดของลำต้น
+อ่อน	+อ่อน	+อ่อน
+ยาว	+ยาว	+ยาว
+เมล็ด	+เมล็ด	-ฝัก
+ผล	-ผล	-ผล
+ขึ้นเป็นกอ	+ขึ้นเป็นกอ	+ขึ้นเป็นกอ

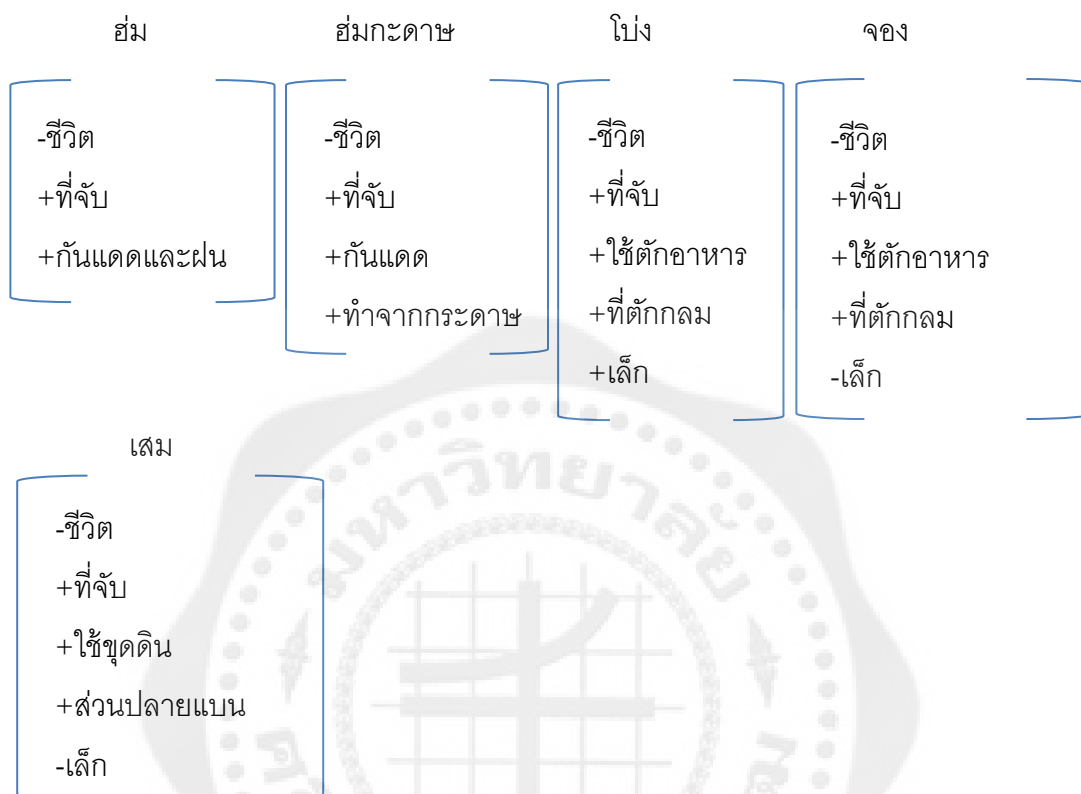
จะเห็นว่าคำนามทุกคำมีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+ชีวิต] [+ส่วนปลายสุดของลำต้น] [+อ่อน] [+ขึ้นเป็นกอ] จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “ยอด” ร่วมกันได้

4.2.2 ลักษณะนามเฉพาะที่ใช้ร่วมกับคำนามที่มากกว่า 1 วงความหมาย พบจำนวน 17 คำ ได้แก่ คัน คู่ ของ ด้าม โดง ท่อน เบอ ผืน แผ่น เม็ด เล่ม ลำ สาย เส้น หลัง โห และ องค์ ซึ่งผู้วิจัยพบลักษณะนามที่ใช้กับคำนามในวงความหมายต่างๆ มากที่สุด 6 วงความหมาย ลำดับต่อไปเป็นการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณะนามแต่ละคำ

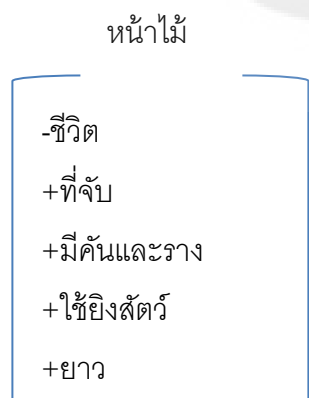
1. ลักษณะนาม “คัน”

ลักษณะนาม “คัน” ใช้กับคำนามจำนวน 6 คำ แบ่งออกเป็น 2 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายของใช้ และ วงความหมายอาวุธ โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 5 คำ ได้แก่ ฮ่อม (ร่อม) ฮ่อมกะดาศ (ร่อมกะดาศ) โป่ง (ซ็อนตักอาหาร) จอง (ทัพพี) และ เสม (จอบ) และ คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอาวุธมี 1 คำ ได้แก่ หน้ำไม้ (เครื่องยิงสัตว์) อรรถลักษณะของคำนามแต่ละวงความหมายมีรายละเอียดดังนี้

วงความหมายของไข่

วงความหมายอาวุธ

จากการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำนามทั้งสองวงความหมาย พบว่ามีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+ที่จับ] ร่วมกัน จึงทำให้ใช้ร่วมกับลักษณะนาม “คัน” ได้

2. ลักษณะนาม “คู่”

ลักษณะนาม “คู่” ใช้กับคำนามจำนวน 7 คำ แบ่งออกเป็น 2 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายอวัยวะร่างกาย และวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอวัยวะร่างกายมี 2 คำ ได้แก่ มือ และ แก้ม และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมี 5 คำ ได้แก่ ก่องแขน (กำไลข้อมือ) ตุ่มหู ด็อก (ตุ่มหูแบบโบราณ) เกิบ (รองเท้า) และ เกิบบุท (รองเท้าบุท) อรรถลักษณะของคำนามในแต่ละวงความหมายมีดังนี้

วงความหมายอวัยวะร่างกาย

มือ	แก้ม
-ชีวิต +ใช้หยิบจับสิ่งของ +2 ข้าง	-ชีวิต +อยู่บนใบหน้า +2 ข้าง

วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

ก่องแขน	ตุ่มหู	ด็อก
-ชีวิต +ใช้ใส่ที่ข้อมือ +2 ข้าง	-ชีวิต +ใช้ใส่ที่หู +2 ข้าง -แบบโบราณ	-ชีวิต +ใช้ใส่ที่หู +2 ข้าง +แบบโบราณ

เก็บ	เก็บบุท
-ชีวิต +ใช้สวมเท้า +2 ข้าง -ยาว	-ชีวิต +ใช้สวมเท้า +2 ข้าง +ยาว

คำนามต่างๆ ในวงความหมายอวัยวะร่างกาย และวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ที่ใช้กับลักษณนาม “คู” มีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [-ชีวิต] และ [+2 ข้าง]

3. ลักษณนาม “ซอง”

พบคำนามจำนวน 2 คำ ได้แก่ ไชลอบ (เครื่องจักสานสำหรับดักปลา) ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายของใช้ และ จดหมาย ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายการสื่อสาร ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ซอง” อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายทั้งสองวงความหมายมีดังนี้

วงความหมายของใช้ ไชลอบ	วงความหมายการสื่อสาร จดหมาย
-ชีวิต +ใช้ในการดักปลา +สี่เหลี่ยม	-ชีวิต +ใช้ในการติดต่อสื่อสาร +สี่เหลี่ยม

อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณนาม “ซอง” ที่มีร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+สี่เหลี่ยม] จึงทำให้คำนามดังกล่าวใช้ลักษณนาม “ซอง” ร่วมกันได้

4. ลักษณนาม “ด้าม”

จากข้อมูลพบว่า ลักษณนาม “ด้าม” ใช้กับคำนามจำนวน 4 คำ แบ่งออกเป็น 3 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายของใช้ วงความหมายการสื่อสาร และวงความหมายอาวุธ โดย

คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 2 คำ ได้แก่ เสม (เสียม) และ มิดแก (มีดโกน) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายการสื่อสารมี 1 คำ ได้แก่ ปากกาคอแข็ง (ปากกาคอแรง) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอาวุธมี 1 คำ ได้แก่ ง้าว (ดาบด้ามยาว) อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายต่างๆ มีดังนี้

วงความหมายของใช้

เสม	มิดแก
-ชีวิต	-ชีวิต
+ที่จับ	+ที่จับ
+ใช้ขุดดิน	+ใช้โกนผมหรือหนวดเครา
+ส่วนปลายแบน	+แบน
+ยาว	+ยาว
-เล็ก	+เล็ก
	+คม

วงความหมายการสื่อสาร

ปากกาคอแข็ง
-ชีวิต
+ที่จับ
+ใช้วาดและเขียน
+หัวปากกาแบน
+ยาว
+คม

วงความหมายอาวุธ

ง้าว

-ชีวิต
+ที่จับ
+ใช้สับหรือฟัน
+ส่วนหัวโค้ง
+แบน
+ยาว
+คม

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามพบว่า ทุกวงความหมายมีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+ที่จับ] [+แบน] [+ยาว] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “ด้าม” ร่วมกันได้

5. ลักษณนาม “โดง”

ลักษณนาม “โดง” ใช้กับคำนามจำนวน 5 คำ แบ่งออกเป็น 2 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายธรรมชาติ และวงความหมายอวัยวะร่างกาย โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายธรรมชาติมี 3 คำ ได้แก่ ดาว โดงจัน (ดวงจันทร์) และ ตะเجهิน (ดวงอาทิตย์) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอวัยวะร่างกายมี 2 คำ ได้แก่ โหเจจ (หัวใจ) และ โหน่ยตา (ดวงตา) อรรถลักษณะของคำนามในแต่ละวงความหมายมีรายละเอียดดังนี้

วงความหมายธรรมชาติ

ดาว	โดงจัน	ตะเง็น
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+อยู่บนฟ้า	+อยู่บนฟ้า	+อยู่บนฟ้า
+กลางคืน	+กลางคืน	-กลางคืน
+กลม	+กลม	+กลม
+มีแสงสว่าง	+มีแสงสว่าง	+มีแสงสว่าง
+กลุ่ม	-กลุ่ม	-กลุ่ม

วงความหมายอวัยวะร่างกาย

โหเจอ	โหน่ยตา
-ชีวิต	-ชีวิต
+สูบฉีดเลือด	+ช่วยในการมองเห็น
+กลม	+กลม

อรรถลักษณะของค่านามต่างๆที่ใช้กับลักษณนาม “โดง” ในวงความหมายธรรมชาติมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+อยู่บนฟ้า] [+กลม] [+มีแสงสว่าง] ร่วมกัน ส่วนในวงความหมายอวัยวะร่างกายมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+กลม] ร่วมกัน และสองวงความหมายมีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+กลม] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “โดง” ร่วมกันได้

6. ลักษณะนาม “ท่อน”

ลักษณะนาม “ท่อน” ใช้กับคำนามจำนวน 2 คำ ได้แก่ กะดู (กระดูก) ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายอวัยวะร่างกาย และ กุง (ไม้พลวง) ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายของใช้ อรรถลักษณะของคำนามดังกล่าวมีดังนี้

วงความหมายอวัยวะร่างกาย

กะดู

-ชีวิต
+อวัยวะของมนุษย์
+แข็ง
+รูปทรงกระบอก
+ยาว

วงความหมายของใช้

กุง

-ชีวิต
+ใช้ก่อสร้างอาคาร
+แข็ง
+รูปทรงกระบอก
+ยาว

อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณะนาม “ท่อน” ที่มีร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+แข็ง] [+รูปทรงกระบอก] และ [+ยาว] จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “ท่อน” ร่วมกันได้

7. ลักษณะนาม “เบอ”

ลักษณะนาม “เบอ” ใช้กับคำนามจำนวน 17 คำ แบ่งออกเป็น 3 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายพืช วงความหมายของใช้ และวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายพืชมี 4 คำ ได้แก่ เบอโบ (ใบบัว) ผักอีเลิม (สะระแหน่) อีเล็ด (ชะพลู) และ เศษหญ้า, ใบไม้ คำนามที่จัดอยู่ใน วงความหมายของใช้มี 11 คำ ได้แก่ โต่หนั่ง (ใบต้ว) ถง (ย่าม สะพาย) จอกเหย่อ (แก้วใส่น้ำใบใหญ่) จอกน้อย (แก้วใส่น้ำใบเล็ก) หม้อ ถ้อย (ถ้วยชาม) อีเล็ง (ถ้วยดินเผาขนาดใหญ่ปากกว้าง) หม้อซาง (กระทะ) ชัน กะสอบ (กระสอบ) และ คันยง (ภาชนะจักสาน) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมี 2 คำ ได้แก่ โหมก (หมวก) และ โหมกผ้า (หมวกผ้า) อรรถลักษณะของคำนามแต่ละวงความหมายมีดังนี้

วงความหมายพืช

เบอโบ	ผักอีเลิม	อีเลิด	เศษหญ้า, ใบไม้
+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต
+แบน	+เล็ก	-เล็ก	+แบน
+กลม	+แบน	+แบน	±กลม
+ขึ้นเป็นกอ	-กลม	-กลม	+เป็นขึ้น
	+ขึ้นเป็นกอ	+ขึ้นเป็นกอ	

วงความหมายของใช้

โตหนั่ง	ถง	จอกเหย้อ	จอกน้อย
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+แสดงสิทธิของผู้ใช้	+ใส่สิ่งของ	+ใส่น้ำ	+ใส่น้ำ
+ทำจากกระดาษ	-กลม	+กลม	+กลม
-กลม	+ก้นลึก	+ก้นลึก	+ก้นลึก
+แบน	+แบน	+ใหญ่	-ใหญ่
-แข็ง	-แข็ง	+แข็ง	+แข็ง

หม้อ	โต้ย	อีเล็ง	หม้อขาง
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้ตุนหรือหนึ่ง	+ใส่ของบริโภค	+ใช้หุงหรือต้ม	+ใช้ผัดหรือทอด
+กลม	+กลม	+ปั้นด้วยดิน	+กลม
+ก้นลึก	+ก้นลึก	+กลม	+ก้นลึก
±ใหญ่	±ใหญ่	+ก้นลึก	±ใหญ่
+หู	+แข็ง	+ใหญ่	+แข็ง
+แข็ง		+แข็ง	

ชั้น	กะสอบ	คั่นยอง
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+ใส่น้ำ	+ใช้บรรจุข้าว	+ใส่สิ่งของ
+กลม	+ผลิตด้วยการสานหรือทอ	+ทำด้วยไม้ไผ่หรือหวาย
+ก้นลึก	-กลม	+กลม
±ใหญ่	+ก้นลึก	+ก้นลึก
+แข็ง	+แบน	-แบน
	+แข็ง	±แข็ง

วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

ไหมก	ไหมกผ้า
-ชีวิต	-ชีวิต
+เครื่องประดับ	+เครื่องประดับ
+สวมศีรษะ	+สวมศีรษะ
+กลม	+กลม
+ก้นลึก	+ก้นลึก
+ปีก	+ปีก
	+ทำจากผ้า

เมื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามแต่ละวงความหมายพบว่า ในวงความหมายพีชมีอรรถลักษณะ [+ชีวิต] [+แบน] ร่วมกัน ส่วนวงความหมายของใช้ไม้พบอรรถลักษณะใดที่ร่วมกัน แต่คำว่า “โตหน้าง” “ตง” และ “กะสอบ” มีอรรถลักษณะ [+แบน] ร่วมกับวงความหมายของพีช วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+เครื่องประดับ] [+สวมศีรษะ] [+กลม] [+ก้นลึก] [+ปีก] ร่วมกัน โดยอรรถลักษณะ [+กลม] [+ก้นลึก] ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับพบในคำว่า “จอกเหยื่อ” “จอกน้อย” “หม้อ” “ไถ่ย” “อีเลี้ยง” “หม้อขาง” “ชั้น” และ

“คั่นยอง” ในวงความหมายของใช้ ด้วยเหตุนี้คำนามต่างๆ จากแต่ละวงความหมาย จึงใช้ลักษณะนาม “เบอ” ร่วมกันได้

8. ลักษณะนาม “ผืน”

ลักษณะนาม “ผืน” ใช้กับคำนามจำนวน 11 คำ แบ่งออกเป็น 6 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายสัตว์ วงความหมายธรรมชาติ วงความหมายพืช วงความหมายของใช้ วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และวงความหมายสิ่งก่อสร้าง โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายสัตว์มี 1 คำ ได้แก่ สะแหก (หนังสัตว์) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายธรรมชาติมี 1 คำ ได้แก่ ป่า คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายพืชมี 1 คำ ได้แก่ นมราชสีห์ (หญ้าชนิดหนึ่ง) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 5 คำ ได้แก่ ผ้าถ่าย (ผ้าขี้ริ้ว) ผ่ากั้ว (ผ้าม่าน) สาฎก (ผ้า) กะดุ้ง (ยอจับปลา) และ กั้นสาด คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมี 2 คำ ได้แก่ ชิ้น (ผ้าถุงของผู้หญิง) และ กะเต๋ว (ผ้าชายกระเบน) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายสิ่งก่อสร้างมี 1 คำ ได้แก่ ตาก้า (แปลงเพาะกล้าข้าว) อรรถลักษณะคำนามแต่ละวงความหมายมีดังนี้

วงความหมายสัตว์

สะแหก

- ชีวิต
- +ส่วนของร่างกายที่หุ้มเนื้อ
- +ทำเป็นของใช้หรือเป็นอาหาร
- +สีเหลี่ยมผืนผ้า
- +กว้าง
- +แบน
- +บาง

วงความหมายธรรมชาติ

ป่า

+ชีวิต
+บริเวณที่มีต้นไม้ขึ้น
+สีเหลืองมณีผ้า
+กว้าง
+แบน

วงความหมายพืช

นมราชสีห์

+ชีวิต
+พืชล้มลุก
+ก้านมีขนสีน้ำตาล
+น้ำยางสีขาว
+ขึ้นริมทาง
+สีเหลืองมณีผ้า
+กว้าง

วงความหมายของใช้

ผ้าลาย

-ชีวิต
+ใช้เช็ดทำความสะอาด
+สีเหลืองมณีผ้า
+กว้าง
+แบน
+บาง

ผ้ากั้น

-ชีวิต
+ใช้ประดับห้อง
+สีเหลืองมณีผ้า
+กว้าง
+แบน
±บาง

สาฎก

-ชีวิต
+ใช้ตัดเย็บเสื้อผ้า
+สีเหลืองมณีผ้า
+กว้าง
+แบน
+บาง

กะดุ้ง

-ชีวิต
 +ใช้จับปลา
 +มีคันสำหรับยก
 +สีเหลี่ยมผืนผ้า
 +กว้าง
 +แบน
 +บาง
 +ลักษณะเป็นตาข่าย

กันสาด

-ชีวิต
 +ใช้กันแดดและฝน
 +สีเหลี่ยมผืนผ้า
 +กว้าง
 +แบน
 -บาง

วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

ชิ้น

-ชีวิต
 +ผ้าถุงผู้หญิง
 +สีเหลี่ยมผืนผ้า
 +กว้าง
 +แบน
 +บาง

กะเต๋ว

-ชีวิต
 +ชายผ้าที่เป็นส่วนกว้างของผ้าถุง
 +ใช้ถุงและเห็นขอบผ้าบริเวณบันเอวหรือชายกระเบน
 +สีเหลี่ยมผืนผ้า
 +กว้าง
 +แบน

วงความหมายสิ่งก่อสร้าง

ตาก้า

-ชีวิต
+สี่เหลี่ยมผืนผ้า
+กว้าง
+ใช้ปลูกข้าว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคำนามในทุกวงความหมายมีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+สี่เหลี่ยมผืนผ้า] [+กว้าง] จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “ผืน” ร่วมกันได้

9. ลักษณะนาม “แผ่น”

ลักษณะนาม “แผ่น” ใช้กับคำนามจำนวน 9 คำ แบ่งออกเป็น 4 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายสัตว์ วงความหมายพืช วงความหมายอาหาร และวงความหมายการสื่อสาร โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายสัตว์มี 1 คำ ได้แก่ สะแหก (หนังสัตว์) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายพืชมี 1 คำ ได้แก่ เปอะไม้ (เปลือกไม้) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอาหารมี 4 คำ ได้แก่ เข้าเกบ (ข้าวเกรียบ) เข้าโคก (ขนมนางเล็ด) ขนมเข้าปาด (ขนมเปียกปูนอีสาน) และ ข้าวตัง และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายการสื่อสารมี 3 คำ ได้แก่ กะดาษ (วัตถุบางอย่างที่ทำจากเปลือกแผ่นไม้) กะดาน (สิ่งที่ทำเป็นแผ่นใช้เขียนมีหลายชนิด) และ จดหมาย คำนามแต่ละวงความหมายมีอรรถลักษณะดังนี้

วงความหมายสัตว์

สะแหก

-ชีวิต
+ส่วนของร่างกายที่หุ้มเนื้อ
+ทำเป็นของใช้หรือเป็นอาหาร
+สี่เหลี่ยมผืนผ้า
+กว้าง
+แบน
+บาง

วงความหมายพืช

เปลือไม้

-ชีวิต
+ส่วนของพืช
+แห้ง
+แบน
+บาง
+เป็นชั้น

วงความหมายอาหาร

เข้าเก็บ

-ชีวิต
+ทำจากแป้ง
±สีเหลือง
+แบน
+บาง
+ทอด

เข้าโคก

-ชีวิต
+ทำจากข้าวเหนียว
+โรยน้ำตาลเคี้ยว
+กลม
+แบน
+บาง
+ทอด

ขนมเข้าปาด

-ชีวิต
+ทำจากแป้ง
+สีเหลือง
+แบน
+บาง
-ทอด

เข้าตั้ง

-ชีวิต
+ทำจากข้าวเหนียว
+พอง
+กลม
+แบน
+บาง
+ทอด

วงความหมายการสื่อสาร

กะดาศ	กะदान	จดหมาย
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้วาดหรือเขียน	+ใช้วาดหรือเขียน	+ใช้ในการติดต่อสื่อสาร
+สีเหลี่ยม	+สีเหลี่ยม	+สีเหลี่ยม
+แบน	+แบน	+แบน
+บาง	+บาง	+บาง
-แข็ง	+แข็ง	

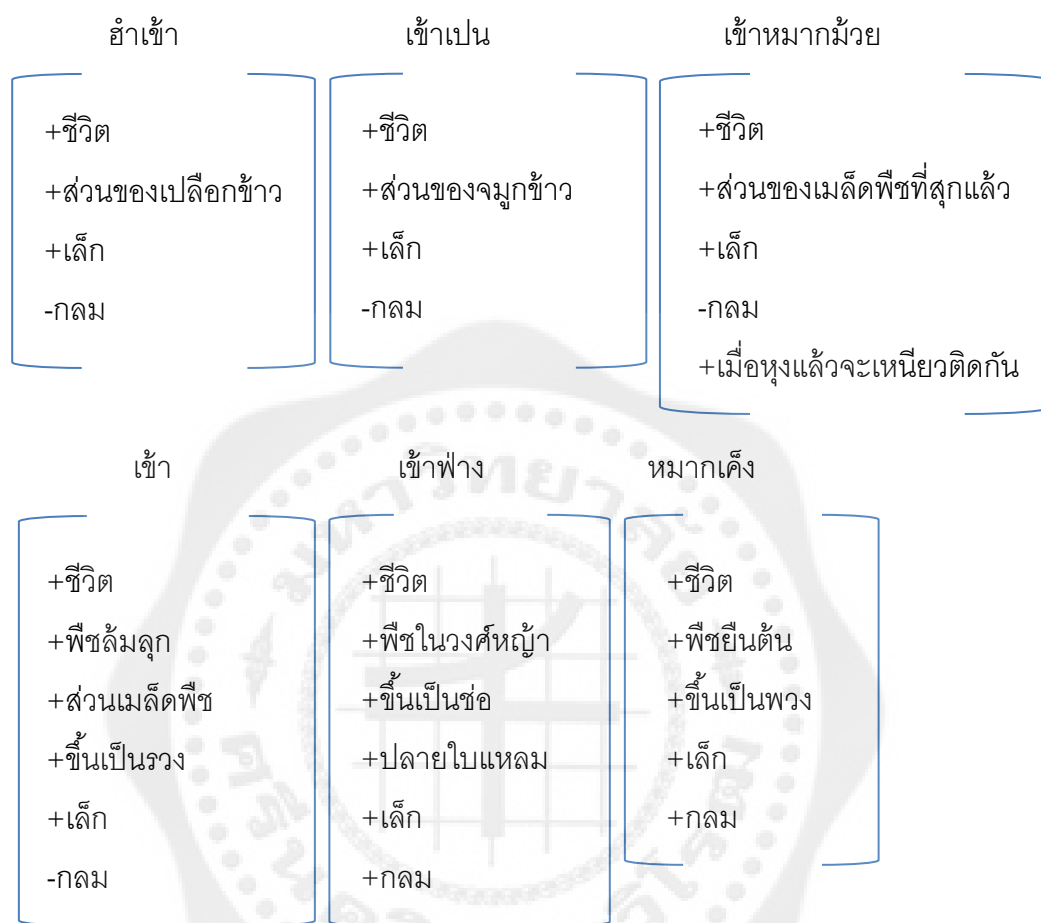
คำนามต่างๆที่ใช้กับลักษณนาม “แผ่น” ในวงความหมายอาหารมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+แบน] [+บาง] ร่วมกัน และในวงความหมายการสื่อสารมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+สีเหลี่ยม] [+แบน] [+บาง] ร่วมกัน

จะเห็นว่าอรรถลักษณะที่คำนามในทุกวงความหมายมีส่วนร่วม คือ [-ชีวิต] [+แบน] [+บาง] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “แผ่น” ร่วมกันได้

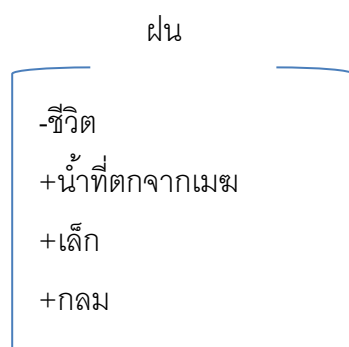
10. ลักษณนาม “เม็ด”

ลักษณนาม “เม็ด” ใช้กับคำนามจำนวน 10 คำ แบ่งออกเป็น 5 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายพืช วงความหมายธรรมชาติ วงความหมายอาหาร วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และวงความหมายอาวุธ โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายพืชมี 6 คำ ได้แก่ ฮ้าเข้า (รำข้าว) เข้าแปน (ปลายข้าว) เข้าหมากม้วย (ข้าวเหนียวพันธุ์หนึ่ง) เข้า (ข้าว) เข้าฟ้าง (ข้าวฟ้าง) และหมากเค็ง (ลูกหยา) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายธรรมชาติมี 1 คำ ได้แก่ ฝน คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอาหารมี 1 คำ ได้แก่ ขนมไข่หงส์ คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมี 1 คำ ได้แก่ มะตัง (กระดุม) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอาวุธมี 1 คำ ได้แก่ กะสุน (กระสุน) อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายต่างๆ ดังนี้

วงความหมายพืช

วงความหมายธรรมชาติ

วงความหมายอาหาร

ขนมไข่หงส์

-ชีวิต

-เล็ก

+กลม

+เป็นก้อน

+เคลือบน้ำตาล

+ทอด

วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

มะตัง

-ชีวิต

+ใช้ติดหรือกวดเสื้อผ้า

+เล็ก

+กลม

วงความหมายอาวุธ

กะสุน

-ชีวิต

+บรรจุอยู่ในปืน

+เล็ก

-กลม

จากการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำนามพบว่า ในวงความหมายพืชมีอรรถลักษณะ [+ชีวิต] [+เล็ก] ร่วมกัน วงความหมายธรรมชาติ วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และวงความหมายอาวุธมีอรรถลักษณะ [+เล็ก] ร่วมกับวงความหมายพืช นอกจากนี้ คำว่า “เข้าฟาง” และ “หมากเค็ง” ในวงความหมายพืชมีอรรถลักษณะ [+กลม] ร่วมกับคำว่า “ฝน” ในวงความหมายธรรมชาติ และคำว่า “มะตึ่ง” ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ การมีอรรถลักษณะต่างๆ ร่วมกันดังกล่าวจึงทำให้คำนามต่างๆ ใช้ลักษณนาม “เม็ด” ร่วมกันได้

11. ลักษณนาม “เล่ม”

ลักษณนาม “เล่ม” ใช้กับคำนามจำนวน 10 คำ แบ่งออกเป็น 4 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายอวัยวะร่างกาย วงความหมายของใช้ วงความหมายการสื่อสาร และวงความหมายอาวุธ โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอวัยวะร่างกายมี 2 คำ ได้แก่ แฉ้ว (ฟัน) และ แฉ้วโคก (ฟันกราม) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 2 คำ ได้แก่ มิตถ (มีดโกน) และ พาย (ใบพาย) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายการสื่อสารมี 2 คำ ได้แก่ ปากกาคอแฉ้ง (ปากกาคอแรง) และ สมุด,หนังสือ และ คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอาวุธมี 4 คำ ได้แก่ ง้าว (ดาบด้ามยาว) ล้ำแพง (หอก) มีดพับ (มีดพับได้ชนิดหนึ่ง) และ ตะบอง คำนามแต่ละวงความหมายมีอรรถลักษณะต่างๆ ดังนี้

วงความหมายอวัยวะร่างกาย

แฉ้ว

แฉ้วโคก

-ชีวิต

+ ใช้เคี้ยวอาหาร

+ ยาว

+ แบน

+ แข็ง

-ชีวิต

+ ใช้เคี้ยวอาหาร

- ยาว

+ แบน

+ แข็ง

+ ควบคุมทิศทางของขากรรไกร

วงความหมายของใช้

มิดแก

พาย

-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้โกนผมหรือหนวดเครา	+ใช้พายเรือ
+ยาว	+ยาว
+แบน	+แบน
+แข็ง	+แข็ง
+คม	-คม
+ที่จับ	+ที่จับ

วงความหมายการสื่อสาร

ปากกาคอแข็ง

สมุด, หนังสือ

-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้วาดและเขียน	+ใช้อ่านและเขียน
+ยาว	±ยาว
+หัวปากกาแบน	+แบน
+แข็ง	+แข็ง
+คม	-คม
	+ทำจากกระดาษ

วงความหมายอาวุธ

ง้าว	หอก	มีดพับ	ตะบอง
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+ ใช้ลับหรือฟัน	+ ใช้แทง	+ ใช้แทง	+ ใช้ตี
+ ส่วนหัวโค้ง	+ ยาว	- ยาว	+ ยาว
+ ยาว	+ แบน	+ แบน	+ แข็ง
+ แบน	+ แข็ง	+ แข็ง	- คม
+ แข็ง	+ คม	+ คม	+ ที่จับ
+ คม	+ ที่จับ	+ เล็ก	
+ ที่จับ		+ ที่จับ	

เมื่อวิเคราะห์แต่ละวงความหมายพบว่า ในวงความหมายอวัยวะร่างกายมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+ใช้ในการเคี้ยวอาหาร] [+แบน] [+แข็ง] ร่วมกัน วงความหมายของใช้มีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+ยาว] [+แบน] [+แข็ง] [+ที่จับ] ร่วมกัน วงความหมายการสื่อสารมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+แบน] [+แข็ง] ร่วมกัน และวงความหมายอาวุธมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+แข็ง] [+ที่จับ] ร่วมกัน จะเห็นได้ว่าทุกวงความหมายมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+แข็ง] ร่วมกัน นอกจากนี้ คำว่า “แฮ้ว” และ “แฮ้วโคก” ในวงความหมายอวัยวะร่างกาย คำว่า “มีดถ่อ” และ “พาย” ในวงความหมายของใช้ คำว่า “สมุด, หนังสือ” ในวงความหมายการสื่อสาร และคำว่า “ง้าว” “หอก” และ “มีดพับ” ในวงความหมายอาวุธ มีอรรถลักษณะ [+แบน] ร่วมกัน ส่วนวงความหมายของใช้และวงความหมายอาวุธมีอรรถลักษณะ [+ที่จับ] ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้คำนามต่างๆ ในทุกวงความหมายจึงใช้ลักษณะนามร่วมกันได้

12. ลักษณะนาม “ลำ”

ลักษณะนาม “ลำ” ใช้กับคำนามจำนวน 14 คำ แบ่งออกเป็น 3 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายพืช วงความหมายการเดินทาง และวงความหมายของใช้ โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายพืชมี 6 คำ ได้แก่ ไม้ชิงไฟ (ไม้ไผ่) ไม้เนื้อแข็ง (ไม้เนื้อแข็ง) เข้าแปน (ปลายข้าว) ไม้กู่แคน (ไม้ตระกูลหนึ่ง) ป้องไม้ (ไม้ไผ่ตัดเป็นท่อน) และ กะทะ (ไม้ไผ่ปาขึ้นตามเขา) คำนามที่จัดอยู่ใน

วงความหมายการเดินทางมี 3 คำ ได้แก่ เฮอ (เรือ) เฮอบิน (เครื่องบิน) และ เฮอเดินทะเล (เรือเดินทะเล) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 5 คำ ได้แก่ ชะเนาะ (ไม้สำหรับขันบิตเชือกให้แน่น) พาย (ใบพาย) ไม้แมน (ไม้สอยสิ่งที่อยู่สูง) กุง (ไม้พลวง) และ กอกยา (บุหรี) อรรถลักษณะของคำนามในแต่ละวงความหมายมีดังนี้

วงความหมายพืช

ไม้ชิงไฟ	ไม้เนื้อแข็ง	เข้าเปน
<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +รูปทรงกระบอก +ยาว +แข็ง +ปล้อง -ดอก -ผ่านการแปรรูป 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +รูปทรงกระบอก +ยาว +แข็ง -ปล้อง -ดอก 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +รูปทรงกระบอก +ยาว -แข็ง -ดอก +ส่วนของจมูกข้าว
ไม้กุ่มแคน	ป่องไม้	กะทะ
<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +รูปทรงกระบอก +ยาว +แข็ง +ปล้อง -ดอก +ขึ้นเป็นกอ +ผ่านการแปรรูป 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +รูปทรงกระบอก +ยาว +แข็ง +ปล้อง -ดอก +ผ่านการแปรรูป 	<ul style="list-style-type: none"> +ชีวิต +รูปทรงกระบอก +ยาว +แข็ง +ปล้อง +ดอก +ขึ้นในป่า

วงความหมายการเดินทาง

เฮอ	เฮอบิน	เฮอเดินทะเล
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+พาหนะ	+พาหนะ	+พาหนะ
+ยาว	+ยาว	+ยาว
±เครื่องยนต์	+เครื่องยนต์	+เครื่องยนต์
+ทางน้ำ	-ทางน้ำ	+ทางน้ำ

วงความหมายของใช้

ชนะาะ	พาย	ไม้แมน
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้ขันเชือก	+ใช้พายเรือ	+ใช้สอยสิ่งของ
+ยาว	+ยาว	+ยาว
+แข็ง	+แบน	+แข็ง
	+แข็ง	

กุง	กอกยา
-ชีวิต	-ชีวิต
+ใช้ก่อสร้าง	+ใช้ในการสูบ
+ยาว	+ยาว
+แข็ง	
+ทำจากไม้	

จะเห็นได้ว่าคำนามทุกวงความหมายมีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [+ยาว] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “ลำ” ร่วมกันได้ เมื่อวิเคราะห์ในแต่ละวงความหมายพบว่า วงความหมายพืชมีอรรถลักษณะ [+ชีวิต] [+รูปทรงกระบอก] [+ยาว] ร่วมกัน วงความหมายการเดินทางมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+พาหนะ] [+ยาว] ร่วมกัน และวงความหมายของใช้มีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+ยาว] ร่วมกัน นอกจากนี้ยังพบคำว่า “ไม้ชิงไฟ” “ไม้เนื้อแข็ง” “ไม้กู่แคน” “ปอองไม้” และ “กะทะ” ในวงความหมายพืช มีอรรถลักษณะ [+แข็ง] ร่วมกับคำว่า “ชะเนาะ” “พาย” “ไม้แก่น” และ “กุง” ในวงความหมายของใช้ จึงทำให้คำนามต่างๆ เหล่านี้ใช้ลักษณนามร่วมกันได้

13. ลักษณนาม “สาย”

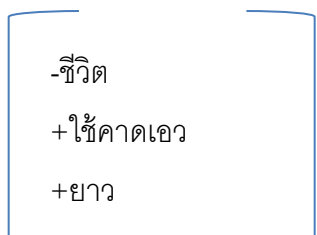
ลักษณนาม “สาย” ใช้กับคำนามจำนวน 6 คำ แบ่งออกเป็น 3 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายธรรมชาติ วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และวงความหมายสิ่งก่อสร้าง โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายธรรมชาติมี 4 คำ ได้แก่ แม่น้ำ ลำธาร ตลิง และ ทะเล คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมี 1 คำ ได้แก่ สะแหว (เข็มขัด) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายสิ่งก่อสร้างมี 1 คำ ได้แก่ ทางย่าง (ถนน) อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายต่างๆ มีดังนี้

วงความหมายธรรมชาติ

แม่น้ำ	ลำธาร	ตลิง	ทะเล
-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต	-ชีวิต
+น้ำจืด	+น้ำจืด	+ส่วนของฝั่งริมแม่น้ำ	-น้ำจืด
+ยาว	+ยาว	+ยาว	+ยาว
+ใหญ่	-ใหญ่	-ใหญ่	+ใหญ่

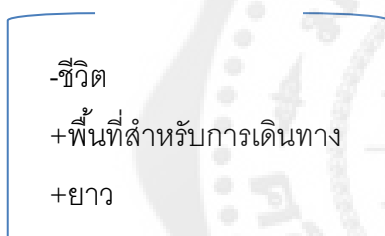
วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

สะแอม

วงความหมายสิ่งก่อสร้าง

ทางย่าง

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณนาม “สาย” พบว่าในทุกวงความหมายมีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [-ชีวิต] [+ยาว] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “สาย” ร่วมกันได้

14. ลักษณนาม “เส้น”

ลักษณนาม “เส้น” ใช้กับคำนามจำนวน 4 คำ แบ่งออกเป็น 3 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายของใช้ วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และวงความหมายสิ่งก่อสร้าง โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 1 คำ ได้แก่ เซอะ (เชือก) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมี 2 คำ ได้แก่ ทองคำ และ สะแอม (เข็มขัด) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายสิ่งก่อสร้างมี 1 คำ ได้แก่ ทางย่าง (ถนน) คำนามแต่ละวงความหมายมีอรรถลักษณะต่างๆ ดังนี้

วงความหมายของใช้

เซอะ

-ชีวิต
+ ใช้มัดหรือผูกสิ่งของ
+ ยาว

วงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

ทองคำ

สะแอม

-ชีวิต
+ ใช้ประดับร่างกาย
+ แร่โลหะ
+ สีเหลือง
+ ยาว
+ แข็ง

-ชีวิต
+ ใช้คาดเอว
+ ยาว

วงความหมายสิ่งก่อสร้าง

ทางย่าง

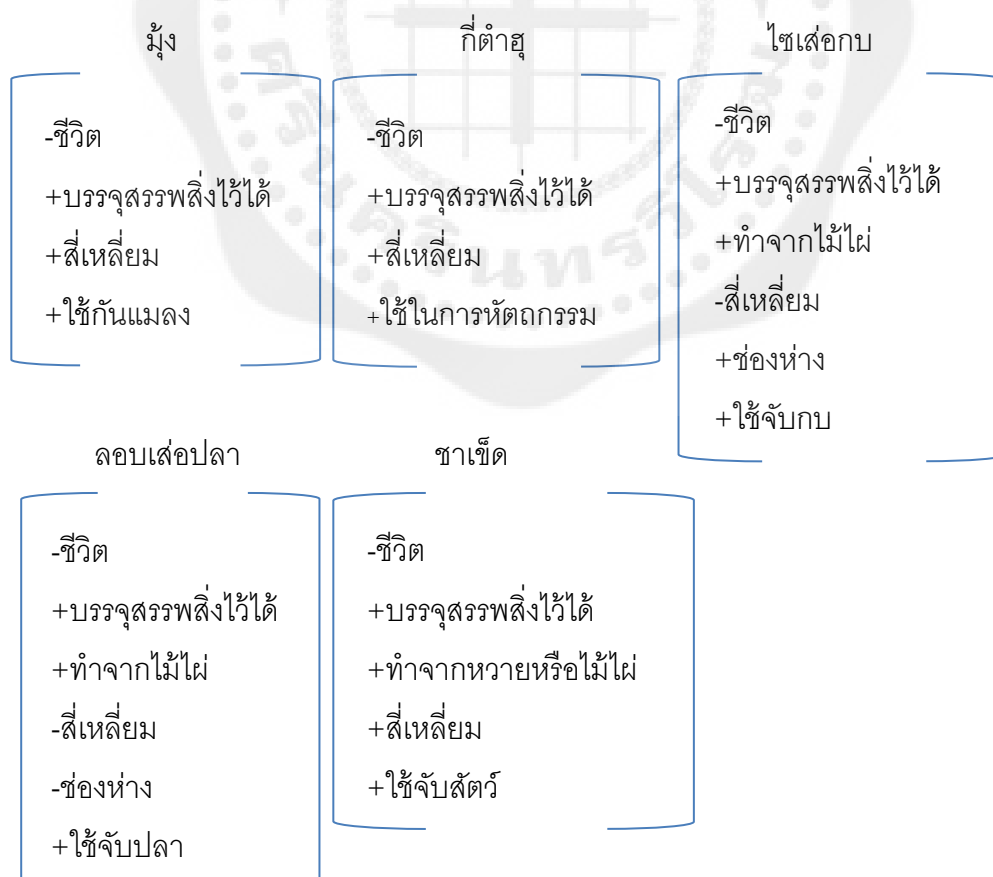
-ชีวิต
+ พื้นสำหรับการเดินทาง
+ ยาว

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณนาม “เส้น” พบว่าในทุกวงความหมาย มีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [-ชีวิต] [+ยาว] จึงทำให้ใช้ลักษณนาม “เส้น” ร่วมกันได้

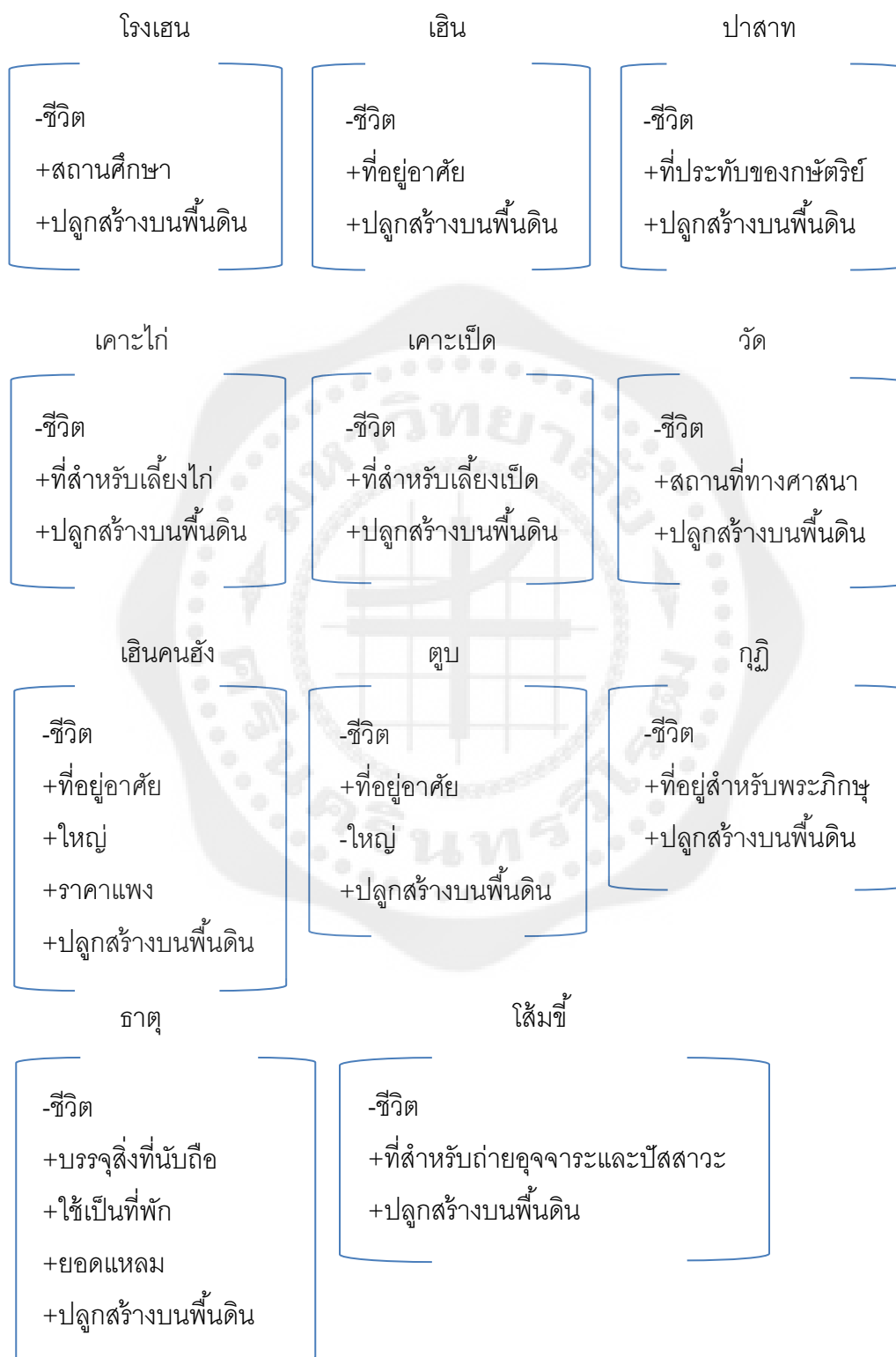
15. ลักษณนาม “หลัง”

ลักษณนาม “หลัง” ใช้กับคำนามจำนวน 17 คำ แบ่งออกเป็น 2 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายของใช้ และวงความหมายสิ่งก่อสร้าง โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 5 คำ ได้แก่ มุ้ง กี่ดำยู่ (เครื่องมือทอผ้า) ไซเสือกบ (เครื่องจักสานใช้ใส่กบ) ลอบเสอปลา (เครื่องดักปลา) และ ซาเข็ด (เครื่องดักสัตว์) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายสิ่งก่อสร้างมี 12 คำ ได้แก่ โรงเฮน (โรงเรือน) เฮิน (บ้าน) ปาสาท (ปราสาท) เคาะไก่ (คอกไก่) เคาะเบ็ด (คอกเบ็ด) วัด เฮินคนฮัง (เรือนของเศรษฐี) ตูบ (กระท่อม) ฎฎิ (ที่อยู่ของพระภิกษุ สามเณร) ธาตุ (ศาลา เจดีย) ใ้ลมซี้ (ล้อมถ้ำ) และ ยอดเจดีย, ยอดพระธาตุ อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายทั้งสองวงความหมายดังนี้

วงความหมายของใช้

วงความหมายสิ่งก่อสร้าง

ยอดเจดีย์, ยอดพระธาตุ

-ชีวิต

+ส่วนบนสุดของตัวเรือน

+แหลม

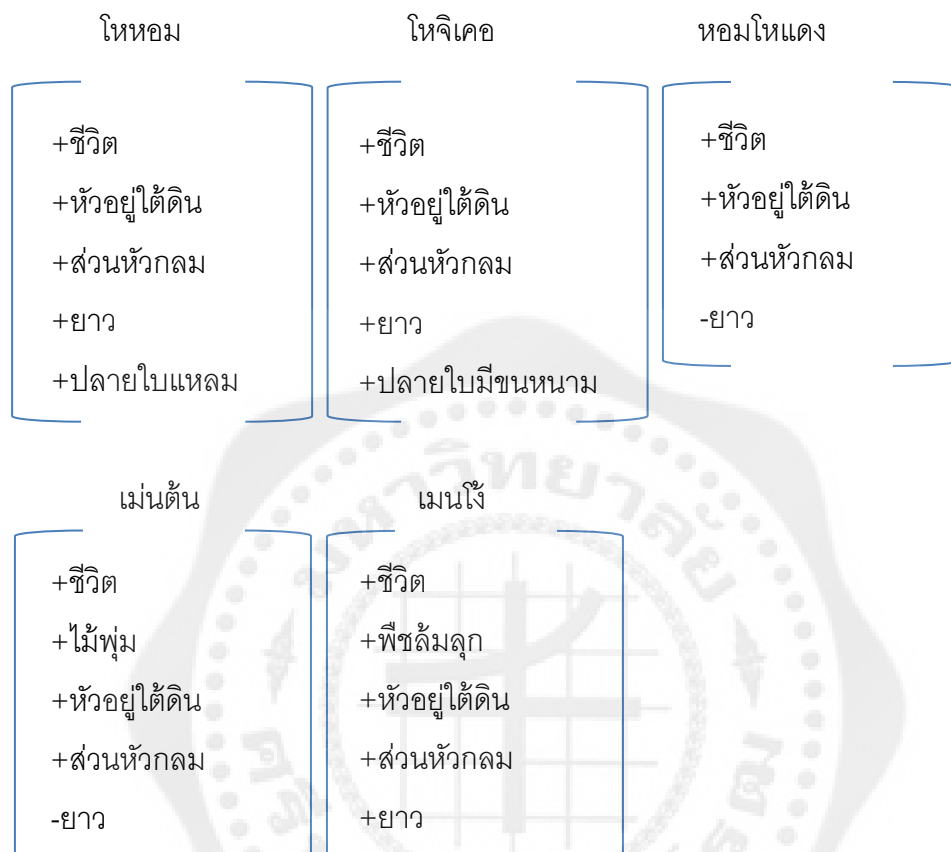
+ปลูกสร้างบนพื้นดิน

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามดังกล่าว ในวงความหมายของใช้มีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+บรรจุสรรพสิ่งไว้ได้] ในวงความหมายสิ่งก่อสร้างมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+ปลูกสร้างบนพื้นดิน] จะเห็นได้ว่าในวงความหมายของใช้และวงความหมายสิ่งก่อสร้างนั้นไม่ได้มีอรรถลักษณะใดที่ร่วมกันทั้งหมด แต่ทั้งสองวงความหมายมีอรรถลักษณะที่แสดงความหมายไปในทางเดียวกัน ซึ่งหมายถึงสรรพสิ่งที่บรรจุได้ และสิ่งที่ ทำให้คำนามในสองวงความหมายสามารถใช้ลักษณนาม “หลัง” ร่วมกัน คือการที่สรรพสิ่งเหล่านั้นเป็นของใช้และเป็นสิ่งก่อสร้างเกิดจากแรงงานของมนุษย์

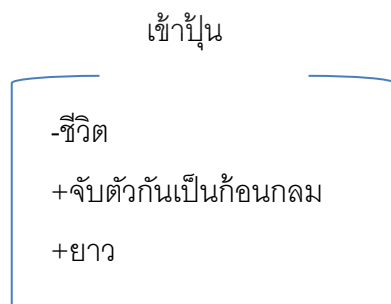
16. ลักษณนาม “โห”

ลักษณนาม “โห” ใช้กับคำนามจำนวน 9 คำ แบ่งออกเป็น 4 วงความหมาย ได้แก่ วงความหมายพืช วงความหมายอาหาร วงความหมายอวัยวะร่างกาย และวงความหมายของใช้ โดยคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายพืชมี 5 คำ ได้แก่ โหหอม (ต้นหอม) โหจืดเคอ (ตะไคร้) หอมโหแดง (หอมหัวแดง) เม่นต้น (มันสำปะหลัง) และ เม่นไร่ (มันเทศ) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอาหารมี 1 คำ ได้แก่ เข้าปุ๋น (ขนมจีน) คำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายอวัยวะร่างกายมี 2 คำ ได้แก่ โหกะโหลก (กะโหลกศีรษะ) และ หัวคืด (สมอง) และคำนามที่จัดอยู่ในวงความหมายของใช้มี 1 คำ ได้แก่ มองดักสัตว์ (เครื่องดักสัตว์ทำด้วยด้าย) อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายต่างๆ ดังนี้

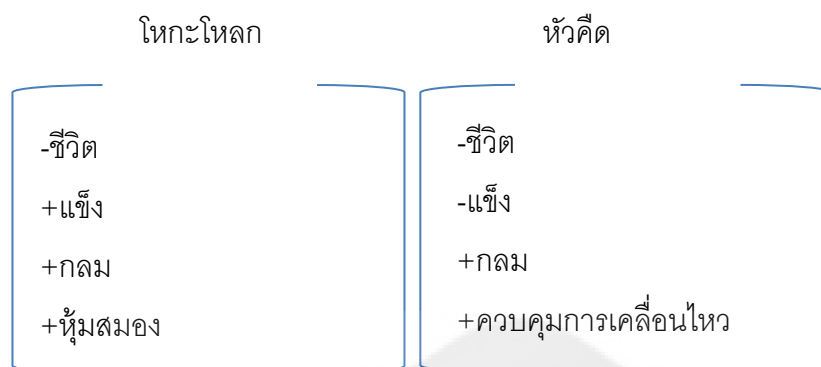
วงความหมายพืช

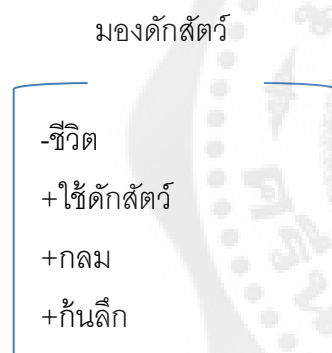
วงความหมายอาหาร

วงความหมายอวัยวะร่างกาย

วงความหมายของใช้

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะพบว่าวงความหมายพืชมีอรรถลักษณะ [+ชีวิต] [+ห้อยอยู่ใต้ดิน] [+ส่วนหัวกลม] ร่วมกัน วงความหมายอวัยวะร่างกายมีอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+กลม] ร่วมกัน วงความหมายของใช้มีอรรถลักษณะ [+กลม] ร่วมกับวงความหมายอวัยวะร่างกาย และคำว่า “เข้าปุ่น” ในวงความหมายอาหารมีอรรถลักษณะ [+จับตัวกันเป็นก้อนกลม] ซึ่งเป็นการแสดงลักษณะการจับตัวของขนมจีนวางทาบซ้อนกันเป็นวงกลมในเชิงหรือกระจาด จะเห็นได้ว่าอรรถลักษณะ [+ส่วนหัวกลม] [+กลม] [+จับตัวกันเป็นก้อนกลม] ที่พบในคำนามต่างๆ มีความหมายไปในทางเดียวกัน จึงทำให้ใช้ร่วมกับลักษณนาม “โห” ได้

17. ลักษณะนาม “องค์”

พบคำนามจำนวน 4 คำ ที่ใช้กับลักษณะนาม “องค์” แบ่งออกเป็น 2 วงความหมาย ได้แก่
 ฤาษี ญาคู (พระสงฆ์) และ โจ้้อย (สามเณร) ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายคน และ ทาด (เจดีย์บรรจุนิธิ)
 ซึ่งจัดอยู่ในวงความหมายสิ่งก่อสร้าง อรรถลักษณะของคำนามในวงความหมายทั้งสองวงความหมาย
 ดังนี้

วงความหมายคน

ฤาษี	ญาคู	โจ้้อย
+ชีวิต	+ชีวิต	+ชีวิต
+มนุษย์	+มนุษย์	+มนุษย์
+อำนาจเหนือธรรมชาติ	-อำนาจเหนือธรรมชาติ	-อำนาจเหนือธรรมชาติ
+คนศรัทธาและเคารพบูชา	+คนศรัทธาและเคารพบูชา	+คนศรัทธาและเคารพบูชา
+อยู่ในป่า	+อยู่ในวัด	+อยู่ในวัด
	+อายุ 20 ปีขึ้นไป	+อายุ 7 ปีขึ้นไป

วงความหมายสิ่งก่อสร้าง

ทาด
-ชีวิต
+บรรจุนิธิ
+คนศรัทธาและเคารพบูชา
+อยู่ในวัด

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่พบในลักษณะนาม “องค์” พบว่าในทุก
 วงความหมายมีอรรถลักษณะร่วมกันคือ [+คนศรัทธาและเคารพบูชา] จึงทำให้ใช้ลักษณะนาม “องค์”
 ร่วมกันได้

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะจัดประเภทลักษณะนามตามอรรถลักษณะที่ได้วิเคราะห์ไว้ข้างต้น

4.3 การจัดประเภทของลักษณะนามในภาษาไทย

ผู้วิจัยนำลักษณะนามมาจัดประเภทตามอรรถลักษณะของคำนามที่วิเคราะห์ไว้ในหัวข้อ 4.2 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เฉพาะลักษณะนามเฉพาะ ที่มีการใช้กับคำนาม 2 คำขึ้นไป โดยใช้แนวคิดของอลัน (Allan, 1977) ซึ่งจัดประเภทของลักษณะนามไว้ 7 ประเภทดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 2.1

ลักษณะนามในภาษาไทย สามารถนำมาจัดประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่ง (material) แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่
 - 1.1 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีชีวิต (animacy)
 - 1.1.1 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีชีวิตถึงมนุษย์ (human) ได้แก่ คน องค์
 - 1.1.2 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีชีวิตถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ (non-human) ได้แก่ กก ก้าน เคอ โคก ดง ดอก ดอน เบอ ผืน ผัก โพน เม็ด ยอด ลำ โห
 - 1.2 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีชีวิตถึงสิ่งไม่มีชีวิต (inanimacy) ได้แก่ กิ่ง คั่น คู่ โคก ของ ดาง ดำม โดง ท่อน บาน เบอ ป่อง ผืน แผ่น โพน เม็ด เล่ม ลำ สาย เส้น หลัง โห องค์
2. ลักษณะนามที่แสดงรูปทรง (shape) ของสรรพสิ่ง แบ่งเป็น 4 ประเภทย่อย ได้แก่
 - 2.1 ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกลมของสรรพสิ่ง ได้แก่ คั่น โดง ดอก เบอ แผ่น เม็ด โห
 - 2.2 ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงสี่เหลี่ยมของสรรพสิ่ง ได้แก่ ของ ดาง บาน ป่อง ผืน แผ่น หลัง
 - 2.3 ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกระบอกของสรรพสิ่ง ได้แก่ ท่อน ลำ
 - 2.4 ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงแบนของสรรพสิ่ง ได้แก่ ดำม เบอ ผืน แผ่น เล่ม
3. ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (consistency) แบ่งเป็น 4 ประเภทย่อย ได้แก่
 - 3.1 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีความยาว ได้แก่ กก ก้าน กิ่ง คั่น คู่ เคอ ดำม ท่อน ยอด เล่ม ลำ สาย เส้น โห
 - 3.2 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีความแข็ง ได้แก่ ดำม เบอ แผ่น เล่ม ลำ เส้น โห
 - 3.3 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีความอ่อน ได้แก่ ยอด
4. ลักษณะนามที่แสดงขนาด (size) แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่
 - 4.1 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ กก โดง เบอ โห
 - 4.2 ลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่มีขนาดเล็ก ได้แก่ กก เบอ แผ่น เม็ด โห

5. ลักษณะนามที่แสดงสถานที่ (location) ได้แก่ โคก ดง ดอน ฝืน โพน หลัง

6. ลักษณะนามที่แสดงการจัดรูปแบบ (arrangement)

ในการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำนามในภาษาผู้ไทที่ใช้กับลักษณะนามเฉพาะ ไม่พบลักษณะนามที่แสดงการจัดรูปแบบ แต่พบในคำว่า “ขด” “ม้วน” และ “เฮอ” ซึ่งอยู่ในประเภทของลักษณะนามเฉพาะที่มีคำนามที่เข้าร่วมเพียงคำเดียว ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในหัวข้อ 4.2 หน้า 49

7. ลักษณะนามที่แสดงปริมาณ (quanta) แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่

7.1 ลักษณะนามที่แสดงปริมาณกลุ่มของสรรพสิ่ง (collective) ได้แก่ คู่

7.2 ลักษณะนามที่แสดงปริมาณบางส่วนของสรรพสิ่ง (partitive) ได้แก่ กิ่ง

การจัดประเภทลักษณะนามเฉพาะในภาษาผู้ไท สรุปได้ดังตาราง 9

ตาราง 9 การจัดประเภทลักษณะนามเฉพาะในภาษาไทย

ลำดับ	ลักษณะนาม	อรรถลักษณะของคำนาม														
		สรรพสิ่ง			รูปทรง				ความคงที่			ขนาด		สถานที่	ปริมาณ	
		มีชีวิต		ไม่มีชีวิต	กลม	สี่เหลี่ยม	กระบอก	แบน	ยาว	แข็ง	อ่อน	ใหญ่	เล็ก		กลุ่ม	บางส่วน
		มนุษย์	ไม่ใช่มนุษย์													
1.	กก		✓					✓			✓	✓				
2.	ก้าน		✓					✓								
3.	กิ่ง			✓				✓							✓	
4.	คน	✓														
5.	คัน			✓	✓			✓								
6.	คู่			✓				✓						✓		
7.	เคอ		✓					✓								
8.	โคก		✓	✓									✓			
9.	ซอง			✓			✓									
10.	ดาง			✓			✓									
11.	ด้าม			✓				✓	✓	✓						
12.	โดง			✓	✓						✓					
13.	ดง		✓										✓			

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	อรรถลักษณะของคำนาม														
		สรรพสิ่ง			รูปทรง				ความคงที่			ขนาด		สถานที่	ปริมาณ	
		มีชีวิต		ไม่มีชีวิต	กลม	สี่เหลี่ยม	กระบอก	แบน	ยาว	แข็ง	ห่อ	ใหญ่	เล็ก		กลุ่ม	บางส่วน
		มนุษย์	ไม่ใช่มนุษย์													
14.	ดอก		✓		✓											
15.	ดอน		✓										✓			
16.	ท่อน			✓			✓	✓								
17.	บาน			✓		✓										
18.	เบอ		✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓				
19.	ป่อง			✓		✓										
20.	ผืน		✓	✓		✓		✓					✓			
21.	แผ่น			✓	✓	✓		✓	✓			✓				
22.	ฝัก		✓													
23.	โพน		✓	✓									✓			
24.	เม็ด		✓	✓	✓							✓				
25.	ยอด		✓					✓		✓						
26.	เล่ม			✓				✓	✓	✓						

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะนาม	อรรถลักษณะของคำนาม														
		สรรพสิ่ง			รูปทรง				ความคงที่			ขนาด		สถานที่	ปริมาณ	
		มีชีวิต		ไม่มีชีวิต	กลม	สี่เหลี่ยม	กระบอก	แบน	ยาว	แข็ง	น้อย	ใหญ่	เล็ก			กลุ่ม
		มนุษย์	ไม่ใช่มนุษย์													
27.	ลำ		✓	✓				✓	✓							
28.	สาย			✓				✓								
29.	เส้น			✓				✓	✓							
30.	หลัง			✓		✓								✓		
31.	โห		✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓				
32.	องค์	✓		✓												

จากตารางสรุปการจัดประเภทลักษณะนามเฉพาะในภาษาไทยจะเห็นได้ว่าลักษณะนามต่างๆ สามารถจัดประเภทได้มากที่สุด 4 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะนามที่จัดประเภทได้ 1 ประเภท มีจำนวน 3 คำ ได้แก่ คน ผัก องค์กร มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ลักษณะนาม “คน” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งมีชีวิต คือ มนุษย์

1.2 ลักษณะนาม “ผัก” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช

1.3 ลักษณะนาม “องค์กร” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งมีชีวิต คือ มนุษย์ และแสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ สิ่งก่อสร้าง

2. ลักษณะนามที่จัดประเภทได้ 2 ประเภท มีจำนวน 14 คำ ได้แก่ ก้าน เเคอ โคน ชอง ดาง ดง ดอก ดอน บาน ป่อง โพน ยอด สาย เส้น มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ลักษณะนาม “ก้าน” และ “เเคอ” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช และลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาว)

2.2 ลักษณะนาม “โคน” และ “โพน” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ ธรรมชาติ (ป่า) แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ธรรมชาติ (พื้นที่สูง) และลักษณะนามที่แสดงสถานที่

2.3 ลักษณะนาม “ชอง” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ของใช้และของเพื่อการสื่อสาร และลักษณะนามที่แสดงรูปทรงสี่เหลี่ยมของสรรพสิ่ง

2.4 ลักษณะนาม “ดาง” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ของใช้ และลักษณะนามที่แสดงรูปทรงสี่เหลี่ยมของสรรพสิ่ง

2.5 ลักษณะนาม “ดง” และ “ดอน” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ ธรรมชาติ (ป่า) และลักษณะนามที่แสดงสถานที่

2.6 ลักษณะนาม “ดอก” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช และลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกลมของสรรพสิ่ง

2.7 ลักษณะนาม “บาน” และ “ป่อง” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ สิ่งก่อสร้าง และลักษณะนามที่แสดงรูปทรงสี่เหลี่ยมของสรรพสิ่ง

2.8 ลักษณะนาม “ยอด” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช และลักษณะนามที่ความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาวและความอ่อน)

2.9 ลักษณะนาม “สาย” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำธาร) เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และสิ่งก่อสร้าง และลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาว)

2.10 ลักษณะนาม “เส้น” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ของใช้ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และสิ่งก่อสร้าง และลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาวและความแข็ง)

3. ลักษณะนามที่จัดประเภทได้ 3 ประเภท มีจำนวน 12 คำ ได้แก่ กก กิ่ง คัน คู่ ด้าม โดง ท่อน ผืน เม็ด เล่ม ลำ หลัง มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ลักษณะนาม “กก” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาว) และลักษณะนามที่แสดงขนาดของสรรพสิ่งที่ มีขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

3.2 ลักษณะนาม “กิ่ง” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาว) และลักษณะนามที่แสดงปริมาณบางส่วนของสรรพสิ่ง

3.3 ลักษณะนาม “คัน” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ของใช้และอาวุธ ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกลมของสรรพสิ่ง และลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาว)

3.4 ลักษณะนาม “คู่” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ อวัยวะร่างกาย และเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาว) และลักษณะนามที่แสดงปริมาณกลุ่มของสรรพสิ่ง

3.5 ลักษณะนาม “ด้าม” และคำลักษณะนาม “เล่ม” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ของใช้ ของเพื่อการสื่อสาร อาวุธ และ อวัยวะร่างกาย ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงแบนของสรรพสิ่ง และลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาวและความแข็ง)

3.6 ลักษณะนาม “โดง” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ธรรมชาติและอวัยวะร่างกาย ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกลมของสรรพสิ่ง และลักษณะนามที่แสดงขนาดของสรรพสิ่งที่มีความยาว

3.7 ลักษณะนาม “ท่อน” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ อวัยวะร่างกายและของใช้ ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกระบอกของสรรพสิ่ง และลักษณะนามที่แสดง ความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาว)

3.8 ลักษณะนาม “ผืน” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ ธรรมชาติ และ พืช แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ สัตว์ (หนังสัตว์) ของใช้ เครื่องแต่งกายและ เครื่องประดับ และสิ่งก่อสร้าง ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงสี่เหลี่ยมและรูปทรงแบนของสรรพสิ่ง และ ลักษณะนามที่แสดงสถานที่

3.9 ลักษณะนาม “เม็ด” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช และ ธรรมชาติ แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ อาหาร เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และ อารูธ ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกลมของสรรพสิ่ง และลักษณะนามที่แสดงขนาดของสรรพสิ่งที่มีขนาดเล็ก

3.10 ลักษณะนาม “ลำ” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ยานพาหนะและของใช้ ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกระบอก ของสรรพสิ่ง และลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาวและความแข็ง)

3.11 ลักษณะนาม “หลัง” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ของใช้และสิ่งก่อสร้าง ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงสี่เหลี่ยมของสรรพสิ่ง และลักษณะนามที่แสดงสถานที่

4. ลักษณะนามที่จัดประเภทได้ 4 ประเภท มีจำนวน 3 คำ ได้แก่ เบอ แผ่น โห มี รายละเอียดดังนี้

4.1 ลักษณะนาม “เบอ” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ ของใช้ และเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ลักษณะนามที่ แสดงรูปทรงกลมและรูปทรงแบนของสรรพสิ่ง ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความแข็ง) และลักษณะนามที่แสดงขนาดของสรรพสิ่งที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

4.2 ลักษณะนาม “แผ่น” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ สัตว์ (หนังสัตว์) พืช (เปลือกไม้) และอาหาร ลักษณะนามที่แสดงรูปทรงกลม รูปทรงสี่เหลี่ยม และรูปทรง แบนของสรรพสิ่ง ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความแข็ง) และลักษณะนามที่แสดงขนาด ของสรรพสิ่งที่มีขนาดเล็ก

4.3 ลักษณะนาม “โห” จัดอยู่ในลักษณะนามที่แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ คือ พืช แสดงสรรพสิ่งที่อ้างถึงสิ่งไม่มีชีวิต คือ อาหาร อวัยวะร่างกาย และของใช้ ลักษณะนามที่แสดง

รูปทรงกลมของสรรพสิ่ง ลักษณะนามที่แสดงความคงที่ (สรรพสิ่งที่มีความยาวและความแข็ง) และ
ลักษณะนามที่แสดงขนาดของสรรพสิ่งที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

5. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์อรรถลักษณะของลักษณนามในชาติพันธุ์ผู้ไท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท วิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณนามแต่ละคำ และจัดประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไทตามอรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกัน โดยใช้แนวคิดเรื่องประเภทของลักษณนามของโจนส์ (Jones, 1970) พลาเชค (Placzek, 1978) และ บาร์ซและ ดิลเลอร์ (Barz & Diller, 1985) ในการจัดประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท การวิเคราะห์อรรถลักษณะของไนต้า (Nida, 1975) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม และหาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามและลักษณนาม โดยวิเคราะห์เฉพาะคำนามที่ใช้กับลักษณนามเฉพาะ (specific classifier) ที่มี 2 คำขึ้นไป และใช้แนวคิดของอลัน (Allan, 1977) ในการจัดประเภทของลักษณนามจากอรรถลักษณะที่พบในคำนามต่างๆ ที่มีการใช้ร่วมกัน

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้กับลักษณนามแต่ละคำ และการจัดประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท จากอรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกันดังนี้

5.1 ประเภทของลักษณนามในภาษาผู้ไท

ลักษณนามในภาษาผู้ไทแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ ลักษณนามเฉพาะ (specific classifier) ลักษณนามซ้ำรูป (repeater classifier) และ ลักษณนามทั่วไป (general classifier) โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนามในหัวข้อ 4.2 โดยวิเคราะห์เฉพาะลักษณนามเฉพาะ ที่มีการใช้กับคำนาม 2 คำขึ้นไป

5.2 การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งคำนามออกเป็นวงความหมายต่างๆ และพบว่าลักษณนามเฉพาะมีอรรถลักษณะบางประการร่วมกัน สามารถใช้ร่วมกับคำนามทั้งที่อยู่ในวงความหมายเดียวและมากกว่า 1 วงความหมาย ซึ่งพบลักษณนามที่ใช้กับคำนามในวงความหมายต่างๆ มากที่สุด 6 วงความหมาย

5.3 การจัดประเภทของลักษณนามในภาษาไทย

ลักษณนามในภาษาไทยจัดประเภทของลักษณนามจากอรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกันได้ 6 ประเภท ได้แก่ ลักษณนามที่แสดงสรรพสิ่ง ลักษณนามที่แสดงรูปทรงของสรรพสิ่ง ลักษณนามที่แสดงความคิดที่ ลักษณนามที่แสดงขนาด ลักษณนามที่แสดงสถานที่ และลักษณนามที่แสดงปริมาณ อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามในภาษาไทยที่ใช้กับลักษณนามเฉพาะ ไม่พบลักษณนามที่แสดงการจัดรูปแบบ แต่พบในคำว่า “ขด” “ม้วน” และ “เฮอ” ซึ่งอยู่ในประเภทของลักษณนามเฉพาะที่มีคำนามที่ใช้ร่วมเพียงคำเดียว ซึ่งผู้วิจัยไม่นำมาวิเคราะห์

ลักษณนามต่างๆ สามารถจัดประเภทได้มากที่สุด 4 ประเภท และเป็นไปตามที่อลัน (Allan, 1977) กล่าวไว้ว่าลักษณนาม 4 ประเภทแรกเป็นลักษณนามที่อ้างถึงลักษณะเด่นที่มีอยู่ในสรรพสิ่งต่างๆ

นอกจากนี้ ลักษณนามเฉพาะสามารถจัดประเภทลักษณนามตามอรรถลักษณะของคำนามได้ 1 ประเภท และบางคำสามารถจัดประเภทได้มากกว่า 1 ประเภท มีดังนี้

1. ลักษณนามที่จัดประเภทได้ 1 ประเภท มีจำนวน 3 คำ ได้แก่ คน ผัก องค์กร
2. ลักษณนามที่จัดประเภทได้ 2 ประเภท มีจำนวน 14 คำ ได้แก่ ก้าน เคอ โคน ซอง ดาง ดง ดอก ดอน บาน ป่อง โพน ยอด สาย เส้น
3. ลักษณนามที่จัดประเภทได้ 3 ประเภท มีจำนวน 12 คำ ได้แก่ กก กิ่ง คัน คู่ ด้าม โจง ท่อน ผืน เม็ด เล่ม ลำ หลัง
4. ลักษณนามที่จัดประเภทได้ 4 ประเภท มีจำนวน 3 คำ ได้แก่ เบอ แผ่น โห

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาลักษณนามในภาษาไทย พบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย 2 ประเด็นใหญ่ ดังนี้

1. ลักษณนามภาษาไทยและลักษณนามภาษาถิ่นต่างๆ

ที่ผ่านมาทีมงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณนามในภาษาถิ่นต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้จากงานวิจัยเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาลักษณนามในภาษาไทย พบว่าลักษณนามในภาษาละโว้ (กอบกุล มาเวียง, 2533) และในภาษาไทย มีที่ใช้เหมือนกัน 26 คำ ได้แก่ กอง ก้อน ก้าน กิ่ง กำ กอ คน ชุด ดอก เต้า บั้ง แผ่น ผืน มวน ม้วน มัด เม็ด

ยอด หลัง เล่ม ลำ ว ง เส้น ห่อ องค์ และ อัน แต่พบคำว่า “กึ่ง” และ “บั้ง” มีการใช้กับคำนามที่แตกต่างกัน โดยลักษณนาม “กึ่ง” ในภาษากะเลิง จะใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายพืชเพียงอย่างเดียว ในขณะที่ผลการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า ลักษณนาม “กึ่ง” ใช้กับคำนามในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ได้แก่ รองเท้า และ รองเท้าบูท ไม่พบว่าจะใช้กับคำนามในวงความหมายพืช ส่วนลักษณนาม “บั้ง” ในภาษากะเลิง จะใช้ร่วมกับคำนาม “บั้งไฟ” ส่วนลักษณนามในภาษาผู้ไท ใช้ร่วมกับคำนาม “เครื่องต้ม, น้ำต้ม” ในวงความหมายอาหาร เพื่อหมายถึงภาชนะที่ทำจากไม้เพื่อบรรจุเครื่องต้ม

ลักษณนามในภาษากะเลิงที่ไม่พบในภาษาผู้ไท มีจำนวน 11 คำ ได้แก่ กะทอ ง่าม จาว ช่อง เบี้ย ฟอน พืด หมื่น หมู่ หาบ และ เหง้า ส่วนลักษณนามในภาษาผู้ไทที่ไม่พบในภาษากะเลิง มีจำนวน 23 คำ ได้แก่ กอก โคน คีบ เคอ โคก โคน เคาะ ดาง โดง ดง ดั่ง ดอน ต่อน เบอ ป่อง เปง โพน สะบับ ห้าง หม่อง หลาง โห และ เฮอ

นอกจากนี้ มีงานวิจัยของสิริสุตา ทองเฉลิม (2551) ที่ศึกษาการใช้ลักษณนามในภาษาไทยอีสานสำเนียงอุบลราชธานี พบว่าลักษณนามในภาษาไทยอีสานสำเนียงอุบลราชธานีบางคำ ได้แก่ คำว่า “กอก” “ดอก” “ดาง” “ภู” “วัด” และ “สะบับ” มีการใช้ร่วมกับคำนามต่างๆ เหมือนกับที่พบในภาษาผู้ไท แต่คำว่า “ดอก” ในงานวิจัยของสิริสุตา พบว่าใช้ร่วมกับคำนาม “กุญแจ” ด้วย ซึ่งไม่พบในงานวิจัยภาษาผู้ไท ส่วนลักษณนามที่พบเฉพาะในภาษาไทยอีสานสำเนียงอุบลราชธานีแต่ไม่พบในภาษาผู้ไท คือ คำว่า “เดื่อง” โดยใช้กับคำนาม “มีด” ซึ่งคำนามนี้ในภาษาผู้ไทใช้กับลักษณนาม “เล่ม”

จะเห็นได้ว่าแม้แหล่งข้อมูลจะเป็นจังหวัดที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน แต่ก็มีการใช้ลักษณนามที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บอกภาษาเป็นคนในกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณนามยังพบในภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยพบในงานวิจัยของศรวนีย์ สรรคบุรานุรักษ์ (2542) ที่ศึกษาการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐาน เมื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับภาษาผู้ไทพบว่าภาษาผู้ไทและภาษาไทยกรุงเทพฯ มีการใช้ลักษณนามร่วมกับคำนามคำเดียวกัน เช่น ลักษณนาม “มวน” ใช้กับคำนาม บุหรี่ ลักษณนาม “ท่า” ใช้กับคำนาม ฝน ลักษณนาม “เต้า” ใช้กับคำนาม แคน อย่างไรก็ตามก็พบการใช้ลักษณนามเดียวกันกับคำนามที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณนาม “กึ่ง” ใช้กับคำนาม “งาช้าง” ในภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ใช้กับคำนาม รองเท้า และ รองเท้าบูท ในภาษาผู้ไท ลักษณนาม “ดอก” ใช้กับคำนาม ตะปู ฐูป พลุ และ ตะกรุด ในภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ใช้กับคำนาม ดอกไม้ และ เห็ดในภาษาผู้ไท ลักษณนาม “ฐาน” ใช้กับคำนาม ชุกชี ในภาษาไทยกรุงเทพฯ

แต่ใช้กับคำนาม ส้ม ในภาษาผู้ไท และลักษณนาม “มัด” ใช้กับคำนาม กล้ามเนื้อ ในภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ใช้กับคำนาม ข้าวต้ม ในภาษาผู้ไท

ลักษณนามในภาษาไทยกรุงเทพฯที่ไม่พบในภาษาผู้ไท มีจำนวน 46 คำ ได้แก่ กรง กรอบ กระจุก กระบวน กลีบ กัณฑ์ เกล็ด ขอน ขอบ ซ้อ เซ็ด คณะ เครื่อง จุด ใจ ซ่อ ซ่อง ซี่ ดุ้น ตับ ตลับ แถว ถุง นัด บท ปลอก ปอย ปาก แปลง ปุ่ม ฝา แผง พับ แพ ฟอง แพลต เรือง เรือน ราย โรง สำหรับ หยอด หลอด แหนบ อย่าง และ อ่าง ส่วนลักษณนามในภาษาผู้ไทที่ไม่พบในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีจำนวน 17 คำ ได้แก่ กก โคน โคน โค้น ดาง บั้ง ป่อน ป่อง เป้ง โพน หง่า ลู ไล่้ม หมอง หลาง เฮอ และ ฮก

ทั้งนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนถึงความแตกต่างในด้านการใช้คำนามร่วมกับลักษณนามในภาษาผู้ไทและภาษาถิ่นอื่นๆ เนื่องจากคำนามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นถึงอิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพฯที่มีต่อภาษาผู้ไท จากการที่ผู้บอกภาษามีการใช้ทั้งลักษณนามในภาษาผู้ไทและลักษณนามในภาษาไทยกรุงเทพฯกับคำนามคำเดียวกัน ได้แก่ ลักษณนาม “ป่อง” (ภาษาผู้ไท) และ “บาน” (ภาษาไทยกรุงเทพฯ) ใช้กับคำนาม ประตู่ และ หน้าต่าง ลักษณนาม “กึ่ง” (ภาษาผู้ไท) และ “ข้าง” (ภาษาไทยกรุงเทพฯ) ใช้กับคำนาม เช่น รองเท้า และ รองเท้าบูท และลักษณนาม “เฮาะ” (ภาษาผู้ไท) และ “ศอก” (ภาษาไทยกรุงเทพฯ) ใช้กับคำนาม ได้แก่ ซ้อศอก

จะเห็นได้ว่าภาษาไทยกรุงเทพฯซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาไทยมาตรฐานเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาถิ่นต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้ในงานวิจัยจำนวนมาก

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า มีลักษณนามคำหนึ่งที่น่าสนใจ คือ “เล่ม” พบว่ามีการใช้ร่วมกับคำนาม ฟัน แต่เมื่อศึกษางานวิจัยภาษาถิ่นต่างๆ ในประเทศไทยที่ผ่านมาไม่พบว่าใช้ร่วมกับคำนาม ฟัน แต่อย่างใด แต่กลับพบในงานวิจัยของรัตนประชา อานาลี (2557) ที่มีการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนาม ฟัน ว่า ประกอบด้วยอรรถลักษณะ [อวัยวะของร่างกายมนุษย์] [ใช้ในการเคี้ยวอาหาร] [มีลักษณะยาว] ใกล้เคียงกับผู้วิจัยที่วิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนาม ฟัน ในภาษาผู้ไทว่า ประกอบด้วยอรรถลักษณะ [-ชีวิต] [+ใช้เคี้ยวอาหาร] [+ยาว] [+แบน] [+แข็ง] โดยอรรถลักษณะที่เหมือนกัน คือ [ยาว] จึงน่าสนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาลาวกับภาษาผู้ไทว่ามีความสัมพันธ์กันมากกว่าภาษาถิ่นอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือไม่

2. ลักษณะนามภาษาผู้ไทและสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวผู้ไท

การศึกษาครั้งนี้พบลักษณะนามที่ใช้ร่วมกับคำนามที่มีความหมายเกี่ยวกับป่าจำนวน 6 คำ ได้แก่ โคน ดง ดอน บ่อน โพน และ แห่ง แสดงให้เห็นถึงความใกล้ชิดกับธรรมชาติและชีวิตความเป็นอยู่ด้านเกษตรกรรมของชาวพันธุ์ผู้ไท ซึ่งสอดคล้องกับสุรชัย ชินบุตร (2553) กล่าวไว้ว่า การใช้ชีวิตของชาวผู้ไทในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่นิยมตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ตามที่ราบหุบเขาที่มีลำน้ำไหลผ่านเพราะทำให้เอื้อต่อระบบการเพาะปลูกแบบนาลุ่ม นอกจากนี้ บริเวณพื้นที่ลาดก็ทำไร่และปลูกพืชหลายชนิด เช่น ข้าวโพด ฝ้าย มัน รวมทั้งข้าวไร่ เรียกว่า เป็นลักษณะการดำรงชีวิตแบบ “เก็บผัก หาบปลา ล่าสัตว์” ซึ่งเป็นวิถีในการแสวงหาผลผลิตที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งลักษณะนาม “โพน” และ “โคก” มีการใช้ร่วมกับคำนามคำเดียวกัน คือ โนน (พื้นที่สูง) และป่าสก (ป่ารกที่บ) แต่เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีความต่างกันเรื่องขนาดและความหนาแน่น โดยลักษณะนาม “โพน” ใช้เรียกบริเวณที่เป็นพื้นที่สูง แคบ มีขนาดเล็ก เช่น จอมปลวก ลักษณะนาม “โคก” ใช้เรียกบริเวณพื้นที่สูง กว้าง ขนาดใหญ่ประมาณ 100 ไร่ และต้องมีป่าไม้ประกอบ ส่วนลักษณะนาม “ดง” และ “ดอน” มีการใช้ร่วมกับคำนามคำเดียวกันคือ ป่าสก (ป่ารกที่บ) และ ป่า เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่าลักษณะนามทั้งสองคำมีความหมายเกี่ยวกับป่าเหมือนกัน แต่มีความต่างกันเรื่องขนาดและความหนาแน่น โดยลักษณะนาม “ดง” ใช้เรียกป่ากว้าง ขนาดใหญ่ และที่บ ลักษณะนาม “ดอน” ใช้เรียกป่า ขนาดเล็ก นอกจากนี้ ยังพบลักษณะนามที่ใช้กับวงความหมายของพืชจำนวนมากถึง 26 คำ ได้แก่ กก กะบอก ก้าน กิ่ง เคอ ดอก ต้น เบอ ป้อง ผืน แผ่น ผัก พุ่ม มะ เม็ด ยอด ลำ ลู ลูก โห โหน่ย ห้ง อ้น อุ่ม และ ฮ่า

วิถีชีวิตของชาติพันธุ์ผู้ไทยังสะท้อนได้จากการที่พบลักษณะนามที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและความศรัทธาของชาวผู้ไท ซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้บอกภาษาใช้ลักษณะนามร่วมกับคำนามต่างๆ ได้แก่ การที่พบว่าชาวผู้ไทเลือกใช้ลักษณะนาม “องค์” มากที่สุดกับสรรพสิ่งที่ผู้บอกภาษาที่มีความศรัทธาและเคารพบูชาเป็นอย่างมาก ได้แก่ คำว่า ฤาษี ญาคู (พระสงฆ์) ทาด (เจดีย์บรรจุอัฐิ) และ ใจน้อย (สามเณร) และพบลักษณะนาม “รูป” ใช้กับคำว่า ใจน้อย (สามเณร) อย่างไรก็ตาม พบว่ามีชาวผู้ไทบางคนใช้ลักษณะนาม “ตน” กับคำว่า ฤาษี และลักษณะนาม “คน” กับคำว่า ฤาษี และ ใจน้อย (สามเณร) ซึ่งจากการสอบถามผู้บอกภาษา พบว่าเกิดจากความศรัทธาและเคารพบูชาของชาวผู้ไทที่มีต่อสิ่งที่กำลังกล่าวถึงมากหรือน้อยต่างกัน และพบว่าการใช้ลักษณะนาม “ตน” ใช้กับสรรพสิ่งที่ผู้บอกภาษามองว่าเป็นอมนุษย์ และมีอิทธิฤทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับสุภิตา ไชยสวัสดิ์ (2542) กล่าวว่าแต่ก่อนชาวผู้ไทยังไม่มีศาสนาที่จะนับถือ จึงนับถือผีต่างๆ เป็นที่พึ่ง แต่ปัจจุบันมีการนับถือศาสนาพุทธเป็นศูนย์กลางจิตใจอีกด้วย

3. ข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณนามที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

จากการเก็บข้อมูลลักษณนามในชาติพันธุ์ผู้ไท ผู้วิจัยพบลักษณนามจำนวน 3 คู่ที่มีความหมายใกล้เคียงกันได้แก่ “เส้น” และ “สาย” “คัน” และ “ด้าม” “องค์” และ “ตน”

ลักษณนาม “เส้น” และ “สาย” มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับสรรพสิ่งที่มีความยาว โดยคำนามที่ใช้กับลักษณนามทั้งสองจัดอยู่ในวงความหมายของเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ และสิ่งก่อสร้างเหมือนกัน ได้แก่ สะแหว และ ทางย่าง เมื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนามทั้งสอง พบว่ามีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+ยาว] แต่เมื่อพิจารณาวงความหมายของคำนามที่ใช้กับลักษณนามดังกล่าวพบว่ามี ความแตกต่างกัน โดยลักษณนาม “สาย” สามารถใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำ ลำธาร ตลิง และ ทะเล ในขณะที่ไม่พบการใช้คำนามในวงความหมายธรรมชาติร่วมกับลักษณนาม “เส้น” ส่วนลักษณนาม “เส้น” มีการใช้ร่วมกับคำนาม เซอะ ในวงความหมายของใช้ ซึ่งไม่พบการใช้คำนามในวงความหมายของใช้กับลักษณนาม “สาย” แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากนี้ พบว่าลักษณนาม “เส้น” มีการใช้ร่วมกับคำนาม ทองคำ ในวงความหมายเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ซึ่งคำนามดังกล่าวไม่พบในลักษณนาม “สาย”

ลักษณนาม “คัน” และ “ด้าม” มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับสรรพสิ่งที่มีที่จับ โดยคำนามที่ใช้กับลักษณนามทั้งสองจัดอยู่ในวงความหมายของใช้ และวงความหมายอาวุธเหมือนกัน เมื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำนามที่ใช้ร่วมกับลักษณนามทั้งสอง พบว่ามีอรรถลักษณะร่วมกัน คือ [-ชีวิต] [+ที่จับ] แต่เมื่อพิจารณาคำนามที่ใช้กับลักษณนามดังกล่าว พบว่ามี ความแตกต่างกัน โดยลักษณนาม “คัน” สามารถใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายของใช้ ได้แก่ ฮ่ม ฮ่มกระดาดข โป่ง จอง และ เสม และสามารถใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายอาวุธ ได้แก่ หน้าไม้ ส่วนคำนามที่ใช้กับลักษณนาม “ด้าม” สามารถใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายของใช้ ได้แก่ เสม และ มิดแถ และสามารถใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายอาวุธ ได้แก่ ง้าว นอกจากนี้ ลักษณนาม “ด้าม” ยังสามารถใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายการสื่อสาร ได้แก่ ปากกาคอแข็ง ได้ ในขณะที่ไม่พบการใช้คำนามในวงความหมายการสื่อสารร่วมกับลักษณนาม “คัน”

ลักษณนาม “องค์” และ “ตน” มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับสรรพสิ่งที่เป็นมนุษย์ โดยคำนามที่ใช้กับลักษณนามทั้งหมดจัดอยู่ในวงความหมายของคนเหมือนกัน จากการเก็บข้อมูลพบว่าลักษณนาม “องค์” ใช้ร่วมกับคำนาม ฤาษี ญาคู และ ใจน้อย ส่วนลักษณนาม “ตน” ใช้ร่วมกับคำนาม ฤาษี เพียงคำเดียว จะเห็นได้ว่าลักษณนาม “องค์” และ “ตน” มีการใช้ร่วมกับคำนาม ฤาษี เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ผู้บอกภาษาได้ให้ข้อมูลว่าความแตกต่างของการใช้ลักษณนามทั้งสองคำนี้มีที่มาจากความคิดของผู้พูด

ที่มีต่อสิ่งที่กำลังกล่าวถึง หากใช้ลักษณนาม “องค์” แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความศรัทธาและเคารพบูชาสิ่งที่กำลังกล่าวถึง แต่หากใช้ลักษณนาม “ตน” แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมองว่าสิ่งที่กำลังกล่าวถึงเป็นอมนุษย์ มีอิทธิฤทธิ์ อย่างไรก็ดี พบว่าลักษณนาม “องค์” สามารถใช้ร่วมกับคำนามในวงความหมายสิ่งก่อสร้างได้แก่ ทาด อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาลักษณนามในชาติพันธุ์อื่นๆ ในจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และควรศึกษาลักษณนามในด้านภาษาศาสตร์สังคม โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา อายุ การศึกษา เพศ และอาชีพที่แตกต่างกัน เพื่อดูว่าตัวแปรดังกล่าวว่ามีผลต่อการใช้ลักษณนามหรือไม่อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอบกุล มาเวียง. (2533). *คำลักษณนามในภาษากะเลิง บ้านดงมะไฟ จังหวัดสกลนคร*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกื้อกุล จงสกุล. (2525). *การใช้ลักษณนามของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (จารึกภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญใจ วงษ์อยู่. (2536). *การเทียบเคียงลักษณนามในภาษาของกับภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- คำพูน บุญทวี. (2548). *พจนานุกรมภาษาอีสาน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไพบีชัย.
- โครงการความร่วมมือมหาวิทยาลัยขอนแก่นและสหวิทยาอีสาน. (2532). *พจนานุกรมอีสาน-กลาง*.
พิมพ์ครั้งที่ 1. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภัณฑ์ออฟเซ็ท.
- จินดา งามสุทธิ. (2524). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ถวิล เกษรราช. (2543). *ประวัติผู้ไทย*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- ธนานันท์ ตรงดี. (2544). *การแปรของเสียงวรรณยุกต์ในคำพูดต่อเนื่องภาษาตากใบ*. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (ภาษาไทย). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล จันทรวงศ์. (2528). *คำลักษณนามในภาษาไทยถิ่นโคราชที่บ้านบึงทับปรางค์ ตำบลกระโทก
อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นworรณ พันธุ์เมธา. (2527). *ไวยากรณ์ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- นworรณ พันธุ์เมธา. (2555). *คลังคำ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2556). *ภาษาและความหมาย*. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2539). *เขียนไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บรรจบ พันธุ์เมธา. (2523). *ลักษณะภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

- ปิ่นฉัตร หมอชาติ. (2553). รายงานการวิจัย(ฉบับย่อ)เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวผู้ไท บ้านสร้างค้อ จังหวัดสกลนคร.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมจิต งานสถิร. (2534). การศึกษาคำลักษณนามในภาษาพม่า. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พนมพร สารสิทธิ์ยศ. (2552). ผู้ไทย : แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว โยมสเตอร์ จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาชาญยุทธ สุทธิพิศ. (2552). การสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวผู้ไทย เพื่อการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารอีสานการศึกษา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม. 6(15): 40-60.
- พระมหาทองจันทร์ ทิพย์วัฒน์. (2553). สุขภาวะองค์กรวม : การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาภูมิปัญญา หมอพื้นบ้านในการรักษาโรคกระดูกจากอุบัติเหตุของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย - ลาว และผู้ไทยในภาค อีสาน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พิเชษฐ สายพันธ์. (2545). ผู้ไทย : ความหมายในความตายและตัวตน. วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา. 21(1): 125-154.
- พินทิพย์ ทวยเจริญ. (2544). An Interface between Language and Cognition : Evidence from the Acquisition of classifiers in Thai. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์. 20(1): 1-10.
- พิสิฐฐ์ บุญไชย. (2542). การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของชาวผู้ไทย จังหวัดมุกดาหาร. รายงานการวิจัย (สถาบันวิจัยศิลปและวัฒนธรรมอีสาน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญประภา จุมมาลี. (2553). ระบบเสียงภาษาผู้ไท ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ อ.บ. (ภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญญาดา ทวีสุข. (2556). การใช้คำลักษณนามและการแปรของการใช้คำลักษณนามตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูด : กรณีศึกษาคำลักษณนามที่ใช้ในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

- มนตรี อภิมนตรีโก. (2546). *ตำนานผู้ไท*. กรุงเทพฯ: ศิลป์สยามบรรจุกัณฑ์และการพิมพ์.
- มนตรี อภิมนตรีโก. (2556). *ประวัติผู้ไท*. กรุงเทพฯ: บริษัท อีพี ยู ซีเอริวิส จำกัด.
- ยู จงอิน. (2554). การเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเกาหลี. *วารสารภาษาไทย และวัฒนธรรมไทย*. 4(8): 128-143.
- เยาวดี วิเศษรัตน์. (2541). *ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยของชาวผู้ไทบ้านดงยาง ตำบลห้อยแขง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รศนา เกตุทัต. (2538). *ความสามารถในการฟังเข้าใจคำลักษณนามของเด็กไทยที่มีอายุ 3 ปี ถึง 7 ปี 11 เดือนในเขตประเวศ เขตพระโขนง และเขตคลองเตย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย) นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- รัชดาภรณ์ เรืองช่อ. (2545). *ธุรกิจการท่องเที่ยวถิ่นผู้ไท: กรณีศึกษาหมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทบ้านโคกโค้ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การท่องเที่ยว). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนประชา อานาลี. (2557). *คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท ศรีวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- โรชนี คนหาญ. (2546). *คำพื้นฐานภาษาผู้ไท : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงประวัติ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ์ จันทร์พวง. (2550). *บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ลักษณะนามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

- วสุพล ดะยอมดอก. (2550). *การศึกษาภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วาริน จันทศรี. (2547). งานหัตถกรรมผู้ไท : การใช้วัสดุ ภูมิปัญญาและความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในเรื่องผู้ไท. *วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 3(1): 9-18.
- วาสนา ช้างรัมย์. (2552). *ดนตรีผู้ไทยบ้านโพนสว่าง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดุริยางคศิลป์). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. (2532). *โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิฑู พรหมรัตน์. (2541). *การศึกษาคำลักษณนามบอกค่าจำนวนนับภาษาเขมรมาตรฐานในปัจจุบัน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาวัลย์ เชื้อวงศ์กุล. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาเมืองเรณูนคร*. วิทยานิพนธ์ ผ.ม. (การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลพร จีนเมือง. (2545). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องคำลักษณนามสำหรับสอนภาษาไทยให้กับชาวต่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรวิทย์ สรรคบุรานุรักษ์. (2542). *การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2552). *Lao numeral classifiers in comparison to Central Thai*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2530). *พจนานุกรมภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สุภาพร คำอุธา. (2552). *การพ้องของชาวผู้ไท : กรณีศึกษาหมู่บ้านโพน อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (นาฏยศิลป์ไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุภิตา ไชยสวัสดิ์. (2542). *การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวไทยกับชาวไทยลาวศึกษากรณีบ้านคำกั้ง ตำบลเหล่าใหญ่ อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ ชินบุตร. (2553). *การสืบทอดอำนาจศักดิ์ของหมอเหยาและอัตลักษณ์ของผู้ไทในพิธีเลี้ยงเหยาผี: กรณีศึกษาตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ อ.ด. (อักษรศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2547). ความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์: ทรัพยากรล้ำค่าหรือปัญหาที่แก้ไม่ได้. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 23(1): 15-24.
- โสภา จุฑาพัฒนา. (2535). *การเทียบเคียงคำลักษณนามในภาษาญ้อกร(ชาวบน)กับภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ วันยาว. (2545). *การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อลิสสา ไหวหารกล้า. (2556). *แนวทางการจัดการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ตามหลักปรัชญาพอเพียง:กรณีศึกษาชุมชนผู้ไท ตำบลบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยว). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อะรุณี รัตนกุล. (2529). *คำลักษณนามในภาษาไทยถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม ไรต์มิลิกชิตต์. (2551). *ลักษณนามในประโยคและกริยาวลี*. *วารสารภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย*. 2(4): 32-38.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2514). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Aikhenvald, A.Y. (2000). *Classifiers: A typology of Noun categorization Devices*. New York: Oxford University Press.
- Allan, Keith. (1977, December). Classifiers. *Language*. 53 (2): 285-311.

- Barz, R.K.; & Anthony D. (1985). Classifiers and standardization : Some South and South-East Asian comparison. In *Language Policy, Language Planning and sociolinguistics in South-East Asia*, edited by David Bradley.p .155-184. Canberra: The Australian National University. (South-East Asian Linguistics Paper; No. 9: Pacific Linguistics, A-67)
- Denny, P. J. (1976). What are noun classifiers good for. *The 12th Inter-national Meeting*. p. 122-132, Chicago Linguistic Society.
- Goddard, C. (2011). *Semantic Analysis : A practical introduction*. Oxford: Oxford university press.
- Jones, K. (1970). Classifiers construction in Southeast Asian. *Journal of the American Oriental Society*. 90. New Haven: American Oriental Society.
- Lam, O. M. (2006). *The Typology of Classifiers*. Hong Kong: The Chinese University of Hong Kong. Retrieved February 9, 2017 , from http://www.cuhk.edu.hk/lin/new/doc/ma_papers/malin/Lam%20O%20Man_2005-06.pdf
- Nattaya, P. (2010). *Classifiers and Determiner-less Language: The Case of Thai*. The degree of Doctor of Philosophy. Graduate School, University of Toronto.
- Nida, E. A. (1975). *Componential analysis of meaning : An Introduction to semantic structures*. The Hague: Mouton.
- Pe, H. (1965). A re-examination of Burmese classifiers. *Lingua* 15, 163-185.
- Placzek, J. A. (1978). *Classifiers in standard Thai : A study of semantic relations between Headwords and classifiers*. The degree of Philosophy. Graduate School, The University of British Columbia.
- Saeed, John I. (2009). *Semantics*. 3rd ed. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

ภาคผนวก ก

ตารางแบบสอบถามลักษณะนามในภาษาไทย

ข้อมูลผู้บอกภาษา

ชื่อ..... อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
1.	ต้นไม้ (กกไม้)	
2.	โรงเรียน (โรงเรียน)	
3.	ดาว	
4.	ร่ม (ร่ม)	
5.	ประตู (ฝักตู)	
6.	ดอกไม้	
7.	ผ้า	
8.	พระจันทร์ (โดงจัน)	
9.	เตาไฟ (ต่อไฟ)	
10.	คางคก (ค่างคะ)	
11.	กิ้งก่า (กะปอม)	
12.	จิ้งหรีดตัวใหญ่ (จี้ล่อ)	
13.	งูตัวผู้ (งูเหย่อ)	
14.	ใบตั่ว (โต่หนั่ง)	
15.	แมลงผึ้ง (เผิ่ง)	
16.	หิน	
17.	ฟักทอง (หมากอี่, มะอี่)	
18.	ฟีสาว (อ๋ัย)	
19.	รังนก (ฮังนก)	
20.	ค้างคาว (อี่เก, บิง)	
21.	ขนมจีน (เข้าปุ้น)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
22.	วัวตัวเมีย (ใจแม่)	
23.	สะพาน (ไข)	
24.	เรือ (เฮอ)	
25.	ใบบัว (เบอโบ)	
26.	สระระแห่น (ผักอีเสิม)	
27.	ผู้เฒ่า,ปู่ (ออเฒ่า)	
28.	บุหรี (กอกยา)	
29.	ตะขาบ (จีเข็บ)	
30.	ช้าง (ช้าง)	
31.	ฟัน (แฮ้ว)	
32.	ข้าวโพด (มะสาลี)	
33.	ผ้าถุงของผู้หญิง (ซิ่น)	
34.	สวมถ่าย (โล้มซี้)	
35.	ย่ามสะพาย (ถง)	
36.	กลอนประตู (กอนปะตุ)	
37.	แหวน	
38.	แม่น้ำ	
39.	งูตัวเมีย (งูโตแม่)	
40.	ที่นอน (หม่องนอน)	
41.	บ้าน (เฮิน)	
42.	ปลาหมอ (ปาเขง)	
43.	ต้นหอม (โหหอม)	
44.	สมุด,หนังสือ	
45.	กลอง (กอง)	
46.	นกยูง	
47.	ก่องฟาง (กองเฟิง)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
48.	ไม้ไผ่ (ไม้ซึ่งไฟ)	
49.	มะเขือพวง (มะแฉิ่ง,หมากแฉิ่ง)	
50.	หินกรวด (ขี้หิน)	
51.	รำข้าว (ฮำข้าว)	
52.	ตะกร้า (กะต่า)	
53.	กาบกล้วยทำเป็นรูปสามเหลี่ยม (กะทง)	
54.	ลูกน้ำเต้า (มะน้ำเต้า)	
55.	ชะอม (ผักหน่อ)	
56.	คนเร่ร่อน คนจรจัด	
57.	แก้วใส่น้ำใบใหญ่ (จอกเหยื่อ)	
58.	เครื่องขัง (ตาขัง,ตาขิง)	
59.	ดวงอาทิตย์ (ตะเฐน)	
60.	ตำลึง	
61.	ดวงตา (โหน่ยตา)	
62.	ปลากระดี (ปากะเตบ)	
63.	ปราสาท (ปาสาท)	
64.	เจ้าสาว	
65.	ภูเขา	
66.	ฝาปิดปากหม้อ หรือปิดฝาหอย (ฝาละงี,ฝาหม้อ)	
67.	ต้นแพงพวย (แพงโพย)	
68.	ทะเล	
69.	ยุ้งกั้นปล่อง (ยุ้งกั้นป่อง)	
70.	คอกไก่ (เคาะไก่)	
71.	กำไลข้อมือ (ก่องแขน)	
72.	ดอกชนิดหนึ่งสีเหลือง (สารภี)	
73.	หมาจิ้งจอก (หมาจอก)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
74.	เครื่องมือทอผ้า (กี่ตำสุ)	
75.	หูกหวีตะกร้า (โงงกะต่า, หูกฮิว)	
76.	ตุ้มหู	
77.	รูปร่างคล้ายกบแต่เล็กกว่า (เขียดนา, เขटना)	
78.	ครกกระเดื่องตำข้าว (คกมอ)	
79.	แก้วใส่น้ำดื่มใบเล็ก (จอกน้อย)	
80.	เด็กหัวโตพุงโลก้นลีบ (ชีซาง)	
81.	ลูกสาว (อินาง)	
82.	ห้วย (ให้ย)	
83.	เห็ดที่ขึ้นตามโคนต้นไม้ (เห็ดค้อนทั้ง)	
84.	นกชนิดหนึ่งอยู่ตามทะเล (นกนางโนน)	
85.	ท่อนไม้สำหรับนั่ง (ตังนั่ง)	
86.	ปลาร้า (ปลาแดก, ปาแต่ะ)	
87.	ซ็อนตักอาหาร (โป่ง)	
88.	หัวหน้า ผู้เป็นใหญ่ (ผู้ใหญ่)	
89.	ถั่วชนิดหนึ่งลักษณะแบน (มะแปบ)	
90.	มะรุ้ม (ผักฮูม)	
91.	วัด	
92.	เครื่องนุ่มห่ม เครื่องประดับ (ซัง, เซ้อ)	
93.	ขนุน (มะมี)	
94.	คอกเปิด (เคาะเปิด)	
95.	ฤาษี	
96.	น้อยหน้า (มะเขบ, มะเขียบ)	
97.	ตะไคร้ (โหจิเคอ)	
98.	ลูกฮ้อด (ลูโกะ)	
99.	ตุ๊กแก (กับกั)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
100.	ครกใช้ในครัวเรือน (คก)	
101.	ป่ารกทึบ (ป่าสก)	
102.	ข้างตัวเมีย ไม่มีงา (ข้างโตแม่)	
103.	จมูก (หูด้ง)	
104.	ปลาเนื้ออ่อน (ปลาชิ้นอ่อน)	
105.	หินที่ภูเขา (หินภู, หินผา)	
106.	ชายชาวไร่ (ชาวไร่)	
107.	สมบัติ	
108.	ไม้เนื้อแข็ง (ไม้เนื้อแข็ง)	
109.	ย่า (หง่า)	
110.	กึ่งกือ (บึ่งกือ)	
111.	งูใหญ่ (งูเหยื่อ)	
112.	เรือนของเศรษฐี (เฮ็นคนฮั่ง)	
113.	ป่า	
114.	หญิงโสเภณี (กะหรี)	
115.	มุ้ง	
116.	ควายเผือก (ควายด่อน)	
117.	เห็ดที่เกิดตามดินชุ่มชื้น (เผิง)	
118.	แมลงทับ (แมงกับแกง)	
119.	วัวตัวผู้ (โงโตผู้, โงเท็ก)	
120.	ลื่นไก่อ (กกเหลือก)	
121.	กะโหลกศีรษะ (โหกะโหลก)	
122.	จิ้งจก (จิ้งก้าน)	
123.	แควที่วางเป็นชั้น (แควม้อน, ชั้นเสื่อของ)	
124.	เครื่องสวมหัวสำหรับแดดและฝน (โหมก)	
125.	หม้อ	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
126.	ตำรวจ (ตำโรจ)	
127.	กล้วยไม้ชนิดหนึ่ง (กล้วยไม้)	
128.	แปลงเพาะกล้าข้าว (ตาก้า)	
129.	ถ้วย ชาม (ถ้วย)	
130.	สะดือ (ไซปือ)	
131.	นก	
132.	พระอินทร์	
133.	แรด (แฮด)	
134.	เกาวัลย์ (เคอ)	
135.	หมวกผ้า (โหมกผ้า)	
136.	จดหมาย	
137.	ถนน (ทางย่าง)	
138.	แมว	
139.	นกแก้ว	
140.	เพื่อน (เส่ว)	
141.	แมลงชนิดหนึ่ง (เน่ว)	
142.	อาหารสัตว์	
143.	เรือไม้กึ่งเล็กๆ (ไม้แด้)	
144.	กระถิน (อีเตาะ)	
145.	กล้วย (กล้วย)	
146.	หัวใจ (โหเจอ)	
147.	นกตะกุ่ม (นกกะชุม)	
148.	ปลายข้าว (เข้าเปน)	
149.	คั่นร่ม (คั่นฮ่ม)	
150.	ไม้เถาชนิดหนึ่ง (ง้วนหมู)	
151.	สัตว์คล้ายกระรอกตัวโตกว่า (จอนฟอน)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
152.	เครื่องจักสานสำหรับดักปลา (ไซลอบ)	
153.	กระดุม (มะติง)	
154.	มือ	
155.	พืชเถาชนิดหนึ่งใบกรอบ (ถอบแถบ)	
156.	หญ้าชนิดหนึ่ง (นมราชสีห์)	
157.	หน้าต่าง (ฝักตูบอง)	
158.	ฝน	
159.	หนาม	
160.	ควาย	
161.	แพทย์	
162.	กิ่งไม้เกิดอยู่ริมน้ำ (เฟื่อย)	
163.	หมู	
164.	ไม้เกาหลัง	
165.	ลำธาร	
166.	น้ำมันยาง (ขี้ยาง)	
167.	แมลงปอ (แมงปอ,แมงสะระโม่ะ)	
168.	ลินจี่ป่า (มะแงว)	
169.	นักรบ	
170.	เครื่องมือสำหรับแทงปลา (ซอง)	
171.	มดคันไฟ (มดแดงไฟ)	
172.	ตะกร้อสวมปากสัตว์ (เหมาสวมปากสัตว์)	
173.	กาสำหรับใส่น้ำ (กาน้ำ)	
174.	สับประรด (มะนัด)	
175.	ผักนึ่ง (ผักบั้ง)	
176.	ชื้อปลาอยู่ตามพื้นน้ำ (ปาฝา)	
177.	เข็มขัด (สะแเอา)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
178.	ปรอท	
179.	ลำแพง (หอก)	
180.	ซีบปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง (ปาหลด)	
181.	ช่างไม้	
182.	ตะกร้อ (ตะก้อ)	
183.	ตลิง	
184.	นกกากินตามริมน้ำ (นกอีลุ้ม)	
185.	เครื่องมือสำหรับกรอถ่าย (กงกวัก)	
186.	ทีเผาศพ (กองฟอน)	
187.	ข้อศอก	
188.	กระสุน (กะสุน)	
189.	เมฆ	
190.	กล้วยป่า (ไถ่ป่า)	
191.	ตะบอง	
192.	มิดพับได้ชนิดหนึ่ง (มิดพับ)	
193.	ทองคำ	
194.	ไม้สำหรับขันบิดเชือกให้แน่น (ชะเนาะ)	
195.	เปลือกไม้ (เปอะไม้)	
196.	ยอดเจดีย์ ยอดพระธาตุ	
197.	ทุเรียน (มะทุเรียน)	
198.	กระบวย (กะบาย)	
199.	ไม้ต้น ดอกสีขาวกลิ่นหอม (พันจ๋า)	
200.	หญ้าอ่อน (หย้าอ่อน)	
201.	เครื่องเป่าชนิดหนึ่งใช้เป่าเรียกช่าง (สะโน)	
202.	หมา	
203.	หิงหาย	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
204.	แมลงจำพวกจ๊กจัน (แมงจ๊กจัน)	
205.	ที่อยู่ของพระภิกษุ สามเณร (กุฏิ)	
206.	พริกชี้ฟ้า (มะขิด)	
207.	ขนมแข่ง (ขนมเทน)	
208.	ดอกบัว (ดอกโบ)	
209.	เครื่องดนตรีสำหรับเป่าทำด้วยไม้ (แคน)	
210.	แร่ชนิดหนึ่งคล้ายหิน (แอส)	
211.	ชายหนุ่ม (ผู้บ่าว)	
212.	พื้นที่สูง (โนน)	
213.	ใบพาย (พาย)	
214.	พี่ชาย น้องชาย (อ้ายผู้ชาย)	
215.	ดาบด้ามยาว (ง้าว)	
216.	ดอกไม้ไฟชนิดหนึ่ง	
217.	ชิงช้า	
218.	เห็นชนิดหนึ่งดอกใหญ่ (สะง่า)	
219.	ชื่อมะม่วงชนิดหนึ่ง (หัวแมงวัน)	
220.	ไม้เถา ใช้ทำยา (เคอเอ็นอ่อน)	
221.	ข้าวเหนียวพันธุ์หนึ่ง (เข้าหมากม้วย)	
222.	เห็นชนิดหนึ่ง (เห็นขาว)	
223.	ภูเขาเตี้ยที่ติดกันเป็นแนวยาว (คันหิน)	
224.	ไม้ตระกูลหนึ่ง (ไม้กู่แคน)	
225.	เครื่องจักสานใช้จับกบ (ไซเสือกบ)	
226.	กระดูกแหลมของปลา (แงง)	
227.	พันธุ์ดอกไม้เล็กชนิดหนึ่ง (นางไอ้)	
228.	น้ำดื่ม เครื่องดื่ม (น้ำกิน)	
229.	ควายป่า (คายนป่า)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
230.	เครื่องดักปลา (ลอบเสอปลา)	
231.	พรรณไม้ชนิดหนึ่ง (กันคก)	
232.	ไม้สอยสิ่งที่อยู่สูง (ไม้แมน)	
233.	ไม้ยืนต้นใบคล้ายกระถิน (คางสูง)	
234.	เครื่องยึดหลังคารูปสามเหลี่ยม (ใจ)	
235.	มดชนิดหนึ่ง (กันชัน)	
236.	กระรอก (กะฮอก)	
237.	ขนมไซ่หงส์	
238.	ร่มกระดาศ (ฮ่มกะดาศ)	
239.	ปากกาคอแรง (ปากกาคอแฮ้ง)	
240.	สระ หนอง (กะชะ)	
241.	กล้วยชนิดหนึ่งลูกเล็ก สั้น (ไถ่ตีนเต่า)	
242.	แม่ยาย (เมะเต่า)	
243.	บ่อน้ำ (น้ำข้าง)	
244.	เครื่องยิงสัตว์ (หน้าไม้)	
245.	เครื่องกันอาวุธ (โล)	
246.	หลุมเล็กตื้น (ขุม, หลุมตื้น)	
247.	ไม้สามขาสำหรับผูกเวลาวิดน้ำ (กะโซ)	
248.	ว้าวชนิดหนึ่ง (อิหลุ่ม)	
249.	ลิง	
250.	แก้ม	
251.	ผ้าขี้ริ้ว (ผ้าล่าย)	
252.	สวิงจับปลาเวลาติดเบ็ด (กะต่อง)	
253.	พยาธิตัวตืด (พยาธิโตตืด)	
254.	ผ้าชายกระเบน (กะเต่ว)	
255.	ภาชนะปากกว้าง (กะถาง)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณนาม
256.	เศษหญ้า ใบไม้	
257.	ภาชนะสานรูปกลมทึบ (กะบุง)	
258.	นางงาม (คนงาม)	
259.	ระฆังวงเดือน	
260.	จระเข้ (เข้)	
261.	ผักจำพวกหนึ่ง (ผักกาด)	
262.	ศาลา เจดีย์ (ธาตุ)	
263.	หญ้า (หย้า)	
264.	ครีบบนหลังปลา (สันจคี)	
265.	พืชเกิดตามพื้นดินแฉะๆ (แกงขม)	
266.	มันเทศ (เมนใจ)	
267.	เครื่องดักสัตว์ (ซาเข็ด)	
268.	ไม้ทำเป็นกระจับผูกติดกัน (ขวากกระจับ, ไม้กะจับ)	
269.	ไม้ต้น ผลมีรสเปรี้ยว (ขี้ม่อน)	
270.	หลุมฝังศพ (ขุมฝังศพ)	
271.	เครื่องดักสัตว์ ทำด้วยด้าย (มองดักสัตว์)	
272.	หนังสัตว์ (สะแหก)	
273.	ผ้า (สาฎก)	
274.	เครื่องสานไม้ไผ่ ใช้เป็นพัด (พัดวี)	
275.	กระจาดใส่สิ่งของคล้ายชะลอม แต่ขอบปากทำเหมือนใบเสมา (กรวย)	
276.	ต้นพุทธรักษา (กกพุทธรักษา)	
277.	ภาชนะสานรูปแบบมีขอบ (กะดั่ง)	
278.	แมงจำพวกแมงมุม (แมงเข็นฝ้าย)	
279.	ถ้วยดินเผาขนาดใหญ่ ปากกว้าง (อีเล็ง)	
280.	ไม้เกลี้ยงขาวร้อนให้เย็น (ไม้กะด้าม)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณนาม
281.	ปูที่มีก้ามใหญ่ (ปูก้ามโค้ง,ปูก้ามเหยื่อ)	
282.	ต้นทางของ	
283.	ต้นมะกอก (มะเคี้ยว)	
284.	สะเดา (กะเดา)	
285.	ภาชนะจักสานขนาดใหญ่ (กะเซอ)	
286.	แก้วน้ำ (จอก)	
287.	ลิงกัง	
288.	รองเท้า (เกิบ)	
289.	กระจง (กะจง)	
290.	พันกราม (แฮ้วโคก)	
291.	นกจ้ว (นกโง)	
292.	ครกมือ (คกโม)	
293.	ข้าวต้ม (เข้าต้ม)	
294.	มะลิซ้อน	
295.	เนื้อสัตว์ (ชิ้น,เนื้อสัตว์)	
296.	เขือก (เขอะ)	
297.	ปลาชะโด (โต)	
298.	กระติบ	
299.	กระท่อม (ตูป)	
300.	ถั่วแระ (โถแฮ)	
301.	ทัพพี (จอง)	
302.	ก้อนหิน (ก้อนเส้า)	
303.	ผู้หญิง (ผู้ญิง,ผู้สาว)	
304.	พระสงฆ์ (ญาคู)	
305.	บึ้ง (บั้ง)	
306.	จอบ (เสม)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
307.	แพะ	
308.	กระทะ (หม้อข้าง)	
309.	หอมหัวแดง (หอมโห่แดง)	
310.	กั้นสาด	
311.	เสียม (เสม)	
312.	นกกระเรียน (นกกระเรน)	
313.	เจดีย์บรมจุลฐิติ (ทาด)	
314.	ผักโขม	
315.	ข้าวเกรียบ (ข้าวเกบ)	
316.	ปลาลิ้นหมา (ปลาลินหมา)	
317.	มันสำปะหลัง (มันต้น)	
318.	กระท้อน (มะต้อง)	
319.	ไถป็น	
320.	ผ้ามาน (ผ้ากั๊ง)	
321.	โครงสร้างร่างกายมีลักษณะแข็ง (กะดู่)	
322.	ไม้ไผ่ตัดเป็นท่อน (ป้องไม้)	
323.	เข็มกลัด (เข็มกั๊ด)	
324.	กางเกง (ซัง)	
325.	สมอ (มะสมม่อ)	
326.	ยอจับปลา (กะดู่)	
327.	สบู่ (สะบู่)	
328.	กรรไกร (มีดตัด)	
329.	แมงป่อง (แมงงอด)	
330.	ฝรั่ง (มะสีดา, มะสีดา)	
331.	วัตถุบางๆที่ทำจากแผ่นเปลือกไม้ (กะดาษ)	
332.	สั้นเท้า (สั้นตีน)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
333.	ลูกน้ำ (ลูยุง)	
334.	ภาชนะมีฝาปิดสำหรับใส่ของ (กล่อง)	
335.	สวิงขนาดเล็กด้ามยาว (กะต๋อง)	
336.	เครื่องโก่งยิง มีคันสายโก่ง (กะต๋อง)	
337.	นกดูเหว่า (นกกาเหว่า)	
338.	สิ่งที่ทำเป็นแผ่นใช้เขียนมีหลายชนิด(กะดาน)	
339.	ปลาแก้ง (ปาข้าง)	
340.	รองเท้าบู๊ท (เกิบบู๊ท)	
341.	ไม้พลวง (กุง)	
342.	นกเค้าแมว (นกฮูก)	
343.	ต้นการะเกด (กกการะเกด)	
344.	นกพิราบ (นกแก่นแก)	
345.	ไม้ไผ่ป่าขึ้นตามเขา (กะชะ)	
346.	ข้าวต้มมัด (เข้าต้มคั้น)	
347.	สามเณร (ใจน้อย)	
348.	ไม้พุ่มมีหนาม (ข้างนาว)	
349.	ปลาบึก (ปาบึก)	
350.	ผักชนิดหนึ่งเกิดในน้ำ (ผักชะน่องม้า)	
351.	ผีเสื้อไหม (แมงกะเบ้อ)	
352.	ลูกหยี (หมากเค็ง)	
353.	แตงไทย (แตงจิง)	
354.	นกกินปลาชนิดหนึ่ง (นกกะเต็น)	
355.	ปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง (ปากะเตบ)	
356.	มะกูด (มะกูด)	
357.	มิดโกน (มิดแก)	
358.	ผึ้งเล็ก (มิม)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
359.	มะกอกป่า (มะเกี๊ยะเก็ม)	
360.	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง (กะบอง)	
361.	นกน้ำขนาดใหญ่ชนิดหนึ่ง ชนิดสีขาว (นกกระทู้)	
362.	ชัน	
363.	ปลาไหล (ปาเหย่น)	
364.	เครื่องบิน (เฮอบิน)	
365.	อีแร้ง (อีแอ้ง)	
366.	นกปากจุ่ม (นกกะต้ว, นกกะไต)	
367.	พุ่มไม้ (คุ่มไม้)	
368.	ชะพลู (อีเล็ด)	
369.	สมอ (หัวคีต)	
370.	หอยขม	
371.	ไส้กรอก (ไส้กอก)	
372.	นกชนิดหนึ่ง (กะเถียน)	
373.	เครื่องสำหรับลั่นับประตู่ (กุญแจ)	
374.	ต้นหางนกยูงใหญ่ (กพหางนกยูง)	
375.	เรือเดินทะเลสมัยโบราณ (เฮอเดินทะเล)	
376.	หอยชนิดหนึ่ง (กั๊ก, หอยกั๊ก)	
377.	กระดุกเขิงกราน (เกนเก)	
378.	ตุ้มหูแบบโบราณ (ต้อก)	
379.	กวาง (กาง)	
380.	กระสอบ (กะสอบ)	
381.	ภาชนะจักสาน (คั่นยง)	
382.	เครื่องมือใช้ในการถักปูน (เกง)	
383.	ขนมใส่ไส้ (ขนมเทน)	
384.	จิ้งเหลน (จี้เก๊ะ)	

ลำดับ	คำนาม	ลักษณะนาม
385.	ขนมนางเล็ด (เข้าโคก)	
386.	ข้าวหมาก (เข้าหมาก)	
387.	แมงกระซอน (แมงซอน)	
388.	ตะกร้าตามะกอกสานห่างๆ (กะซ่อม)	
389.	หนอนแก้ว (บั้งกะเส้น)	
390.	วัวกระทิง (โงกระทิง)	
391.	มะปราง (มะป่าง)	
392.	ข้าว (เข้า)	
393.	ขนมเปียกปูนีสาน (ขนมเข้าปาด)	
394.	ข้าวตัง (เข้าตัง)	
395.	นกระปูด (นกกต)	
396.	ข้าวฟ่าง (เข้าฟ่าง)	
397.	นกระปอ (นกระปอด)	

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวศุภจาริ ศุภรณเศรษฐ์
วัน เดือน ปีเกิด	5 เมษายน 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	33/248 ซอยบางนาตราด39 หมู่ 14 ตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พ.ศ. 2555	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ปรัชญาและศาสนา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2560	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ